

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ – ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

ΕΤΟΣ 2018

Συντάκτες έκδοσης:

Αναστασιάδη Αγνή, Αρβανίτης Διαμαντής, Πανταζή Κατερίνα

Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας

Επιμέλεια έκδοσης: Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας

Εγκρίθηκε: με την υπ' αριθμ 2.4/2018 απόφαση του Δ.Σ.

Άστρος, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2018

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Περιοχές Natura 2000
Ζωνοποίηση Προστατευόμενης Περιοχής
Καταφύγια Άγριας Ζωής

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ & ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ

Στελέχωση
Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης
Εξοπλισμός Τμήματος
Εξοπλισμός Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ – ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ

Αναγκαιότητα & Στόχοι
Σχεδιασμός δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης
Συνεργασία για την Περιφερειακή Ανάπτυξη και τη Διεθνή Αναγνώριση: Απόθεμα Βιόσφαιρας Πάρνωννα – Μαλέα
Μελέτη ανάπτυξης συστήματος πιστοποίησης και υποστήριξης υπηρεσιών οικότουρισμού και προϊόντων αγροτικής οικονομίας (μη ξυλώδη προϊόντα)
Ενημέρωση Κοινού
Δημοσιότητα – Διάχυση ενημέρωσης
Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση
Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης για μαθητές
Πρώθηση συμμετοχικής διαδικασίας
Οργάνωση εθελοντικής δομής

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2018

Προσέλκυση – Πληροφόρηση επισκεπτών
Ξεναγήσεις επισκεπτών
Ξεναγήσεις μαθητών
Περιβαλλοντική Ενημέρωση σχολικών μονάδων
Θεματικές παρουσιάσεις σε σχολεία
Περιβαλλοντικές Εκδηλώσεις – Δράσεις
Προγραμματισμός δράσεων περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος
Συνεργασίες
Δημιουργία περιβαλλοντικού υλικού ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης
Πακέτο περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων
Ημερολόγιο Δράσεων
Προβολή, δημοσιότητα και ανάπτυξη δημοσίων σχέσεων
Δελτία τύπου
Ηλεκτρονική αλληλογραφία
Δικτυακός τόπος
Newsletter

Κοινωνική δικτύωση
Φωτογραφικό υλικό
Βιογραφικό Φορέα Διαχείρισης
Ερωτηματολόγιο επισκεπτών και ευρέως κοινού
Διανομή έντυπου πληροφοριακού υλικού
Προβολή ταινιών-ντοκιμαντέρ
Συνεντεύξεις
Κόμβος πρακτικής άσκησης ΑΤΛΑΣ
Σχεδιασμός και οργάνωση προγραμμάτων εθελοντών
Οργάνωση εθελοντικής δομής
Κατάρτιση – επιμόρφωση προσωπικού
Συμμετοχή στις διασώσεις τραυματισμένων αγρίων ζώων

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Χρήσιμα έντυπα ξεναγών και τήρηση αρχείων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

ΟΡΟΣ ΠΑΡΝΩΝΑΣ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΣ ΜΟΥΣΤΟΥ

Ο Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού ιδρύθηκε με τους Νόμους 2742/1999 (ΦΕΚ 207Α/7-10-1999) και 3044/2002 (ΦΕΚ 197Α/27-08-2002), με σκοπό τη διοίκηση και διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού. Η συγκρότηση του παρόντος Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης προκύπτει από τις υπ' αριθμ. Υ.Α. 26432/2013 (ΦΕΚ 185/ΥΟΔΔ/25.4.2013) & 44469/24.9.2014 (ΦΕΚ 621/ΥΟΔΔ/9.10.2014), όπως ισχύει.

Ο Φορέας διοικείται από 11μελές Δ.Σ. που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού ΠΕ.Κ.Α. και αποτελείται από εκπροσώπους υπουργείων, της αυτοδιοίκησης, τοπικών φορέων και περιβαλλοντικών οργανώσεων.

Στην περιοχή του Πάρνωνα υπάρχουν τουλάχιστον 25 τύποι οικοτόπων. Μερικοί από αυτούς είναι μοναδικοί ή ιδιαίτερα αξιόλογοι για τον ελλαδικό και τον ευρωπαϊκό χώρο, όπως είναι οι εκτεταμένες δασικές εκτάσεις με μαύρη πεύκη, τα δάση με δενδρόκεδρο στη Μονή Μαλεβής, οι καστανέωνες στην Καστάνιτσα, η λιμνοθάλασσα Μουστού νότια του Άστρους, η χαράδρα του Δαφνώνα κ.ά.

Οι σημαντικότερες περιοχές στον Πάρνωνα είναι οι α) υγροτοπικές ζώνες και οι εκτάσεις με δενδρόκεδρους (πυκνές συστάδες και θαμνολιβαδικές εκτάσεις) β) εκτάσεις που έχουν χαρακτηριστεί ως σημαντικές για την χλωρίδα, οι οποίες είναι αποκλειστικά θαμνολιβαδικές εκτάσεις και γ) οι κορυφές του όρους Πάρνωνα οι οποίες εκτός από θαμνολιβαδικές εκτάσεις περιλαμβάνουν και χορτολιβαδικές εκτάσεις σε ένα μικρό οροπέδιο.

Ο Υγρότοπος Μουστού περιλαμβάνει τους επιμέρους υγροτόπους που παλαιότερα συνδέονταν μεταξύ τους:

- Λιμνοθάλασσα Μουστού
- Χερονήσι (παλιά κοίτη του Βρασιάτη κοντά στον ομώνυμο λόφο)
- Έλος των Κάτω Βερβένων, βόρεια του Παραλίου Άστρους

Και οι τρεις υγρότοποι έχουν σχηματιστεί από την δράση των ποταμών Τάνου και Βρασιάτη και από υπόγεια νερά (καρστικές πηγές). Οι ποταμοί φέρνουν πολλά φερτά, λόγω των μεγάλων κλίσεων των ανατολικών πλαγιών του Πάρνωνα. Τα φερτά δημιούργησαν δέλτα με τις αποθέσεις τους από τα οποία απέμειναν οι σημερινοί υγρότοποι. Η λιμνοθάλασσα του Μουστού δέχεται γλυκά νερά από πηγή και θαλασσινό νερό από το κανάλι. Στην περιοχή φωλιάζουν ορισμένα προστατευόμενα είδη υδρόβιων και στρουθιόμορφων πουλιών αλλά η περιοχή είναι σημαντική κυρίως για την διαχείριση και τη μετανάστευση. Η περιοχή είναι επίσης σημαντική για την βίδα, ένα είδος προτεραιότητας για την Ευρωπαϊκή Ένωση που φαίνεται να αποτελεί έναν (πιθανόν απομονωμένο) βιώσιμο πληθυσμό. Επίσης στην περιοχή του Μουστού και στις γύρω ρεματιές εντοπίζεται το τσακάλι, το οποίο απειλείται με εξαφάνιση στην Ελλάδα και τον ευρωπαϊκό χώρο γενικότερα.

Ο δρυπώδης άρκευθος (*Juniperus drupacea*) είναι ένα ασιατικό είδος με μοναδική περιοχή εξάπλωσης στην Ευρώπη τις βόρειες πλαγιές του Πάρνωνα. Λόγω της μοναδικότητάς του προστατεύεται σε όλες τις περιοχές εξάπλωσής του.

Στις σημαντικές ζώνες περιλαμβάνονται επίσης και εκτάσεις με ορθοπλαγιές και πλαγιές με πολύ μικρή δενδρώδη ή θαμνώδη κάλυψη, όπως είναι αυτές στην χαράδρα της Έλυνας. Οι εκτάσεις αυτές είναι πολύ σημαντικές καθώς περιλαμβάνουν τέσσερα στενά ενδημικά είδη της χλωρίδας, που απαντούν μόνο σ' αυτήν την περιοχή, και πολλά είδη σπάνιων χασμόφυτων.

Το σημαντικότερο στοιχείο της προστατευόμενης περιοχής είναι η σπάνια και στενά ενδημική χλωρίδα της, η οποία πρέπει να διατηρηθεί και να προστατευτεί από τον Φορέα Διαχείρισης.

Περιοχές NATURA 2000

Μέσα στο 2018 πρόκειται να ψηφιστεί το Νομοσχέδιο από το Υπουργείο Περιβάλλοντος σχετικά με την «Οργάνωση και λειτουργία των Φορέων Διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών». Το αναφερόμενο νομοσχέδιο, μεταξύ άλλων, προβλέπει τη δημιουργία νέων Φορέων Διαχείρισης (36 από 28 ΦΔΠΠ), αλλά και την επέκταση των ορίων χωρικής αρμοδιότητας των υπαρχόντων Φορέων καλύπτοντας έτσι το 100% των περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου «Natura 2000».

Η προστατευόμενη περιοχή καταλαμβάνει έκταση 1.140.892 στρεμμάτων (114.089 ha) και περιλαμβάνει πέντε περιοχές που έχουν ενταχθεί στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο «NATURA 2000», έκτασης μέχρι αυτή τη στιγμή 596.034 στρεμμάτων (59.603 ha). (ΕΖΔ: Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, ΖΕΠ: Ζώνες Ειδικής Προστασίας Ορνιθοπανίδας):

1. ΕΖΔ - Λιμνοθάλασσα Μουστου (κωδικός: GR 2520003) (368,24 ha). Από την συνολική έκταση της, περιλαμβάνεται στα όρια του ΦΔΟΠΥΜ ποσοστό 99,18%.
2. ΕΖΔ - Μονή Ελώνης και Χαράδρα Λεωνιδίου (κωδικός: GR 2520005) 6.985,47 ha). Από την συνολική έκταση της, περιλαμβάνεται στα όρια του ΦΔΟΠΥΜ ποσοστό 61,82%.
3. ΕΖΔ - Κορυφές όρους Πάρνωνα και περιοχή Μονής Μαλεβής (κωδικός: GR 2520006) (55.767,52 ha). Από την συνολική έκταση της, περιλαμβάνεται στα όρια του ΦΔΟΠΥΜ ποσοστό 98,24%.
4. ΕΖΔ - Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα & Περιοχή Μονεμβάσιας (κωδικός: GR 2540001) (28.797,97 ha). Από την συνολική έκταση της, περιλαμβάνεται στα όρια του ΦΔΟΠΥΜ ποσοστό μόνο το 0,77%.
5. ΖΕΠ - Όρη Ανατολικής Λακωνίας (κωδικός: GR 2540007) (37.566,61 ha). Από την συνολική έκταση της, περιλαμβάνεται στα όρια του ΦΔΟΠΥΜ ποσοστό μόνο το 0,77%.

Οι αριθμημένες **(2)** και **(4)** περιοχές με κωδικούς GR 2520005 και GR 2540001, τροποποιήθηκαν (προτεινόμενος Τόπος Κοινοτικής Σημασίας - ΠΤΚΣ), επεκτείνονται και πλέον θα ονομάζονται «Μονή Έλυνας και Χαράδρα Λεωνιδίου – Σπήλαιο Μάνα και Γαλάζια Λίμνη» (8.293,47 ha) και «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και Περιοχή Μονεμβασίας, Σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως Ακρωτήριο Καμήλι» (38.869,97 ha), αντίστοιχα, βάσει της υπ' αρ. 50743 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ Β 4432/15.12.2017) «Αναθεώρηση εθνικού καταλόγου περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000».

Με το υπό ψήφιση νομοσχέδιο ολόκληρες οι ανωτέρω περιοχές περιλαμβάνονται στην χωρική αρμοδιότητα του ΦΔΟΠΥΜ, ενώ προστίθενται και εννέα (9) νέες περιοχές:

1. ΕΖΔ - Ακροναυπλία και Παλαμήδι (κωδικός: GR 2510003) (366,16 ha).
2. ΖΕΠ - Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο (κωδικός: GR 2510004) (11.477,38 ha).
3. ΕΖΔ - Όρος Μαίναλο (κωδικός: GR 2520001) (22.673,07 ha).
4. ΕΖΔ - Λίμνη Τάκα (κωδικός: GR 2520002) (1.033,15 ha).
5. ΕΖΔ-ΖΕΠ – Λίμνη Στυμφαλία (κωδικός: GR 2530002) (1.308,91 ha).
6. ΕΖΔ – Όρος Ολίγυρτος (κωδικός: GR 2530004) (8.630,65 ha).
7. ΕΖΔ – Περιοχή Νεάπολης και Νήσος Ελαφώνησος (κωδικός: GR 2540002) (5.493,74 ha).
8. ΕΖΔ-πΤΚΣ – Εκβολές Ευρώτα, Περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια Περιοχή Λακωνικού Κόλπου (κωδικός: GR 2540003) (10.632,61 ha).
9. ΖΕΠ – Υγρότοποι Εκβολών Ευρώτα (κωδικός: GR 2540007) (37.566,61 ha).

Επιπλέον, ο Φορέας Διαχείρισης διατηρεί την έδρα του στο Άστρος Αρκαδίας και μετονομάζεται σε Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας.

Με τις νέες συμπληρώσεις περιοχών η περιοχή χωρικής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης στις περιοχές του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου «NATURA 2000» ανέρχεται περίπου στα 164.914 ha. Με τα διευρυμένα όρια ανακύπτουν νέα και πιθανόν άγνωστα, προς το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης, δεδομένα των περιοχών. Για την κάλυψη της νέας διευρυμένης προστατευόμενης περιοχής απαιτείται πρόσληψη νέου προσωπικού για την προστασία και φύλαξη της προστατευόμενης περιοχής, καινούργιο εξοπλισμό και μεγαλύτερο στόλο οχημάτων, η οποία προγραμματίζεται για τα επόμενα έτη.

Ζωνοποίηση Προστατευόμενης Περιοχής

Η προστατευόμενη περιοχή του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού θεσμοθετήθηκε το φθινόπωρο του έτους 2010 με την έκδοση της Κ.Υ.Α. 33999/6.09.2010 (Φ.Ε.Κ. 353 Α.Α.Π.Π./6.09.2010) και τροποποίηση αυτής (δυνάμει των ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 226/ΑΑΠ/15-4-2013) και ισχύει βάσει της υπ' αρ. οικ. 81516/968/25.2.2000 απόφασης έγκρισης του Γενικού Διευθυντή Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού και το Νόμο 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-03-2011) περί «Διατήρησης της Βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις», με σκοπό την προστασία της περιοχής ως εθνική φυσική κληρονομιά. Σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Απόλλωνος του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερονθρών του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού» η προστατευόμενη περιοχή περιλαμβάνει τις εξής ζώνες προστασίας του Ν. 1650/1986:

Α. Περιοχές Απόλυτης προστασίας της Φύσης: εξαιρετικά ευαίσθητα οικοσυστήματα, βιότοποι ή οικότοποι σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας ή της άγριας πανίδας, εκτάσεις που έχουν αποφασιστική θέση στον κύκλο ζωής σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της άγριας πανίδας.

α. Συστάδα Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής (2.I): πρόκειται για την περιοχή γύρω από τη Μονή Μαλεβής και κυρίως νότια αυτής. Εδώ απαντά ένα από τα πιο αξιόλογα δάση με δενδρόκεδρο, όπου έκταση 740 στρ. σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ. 121Δ/1980 έχει κηρυχθεί "Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης".

β. Υγρότοπος Μουστού (2.II): φιλοξενεί πολλά σπάνια, απειλούμενα και προστατευόμενα είδη παρυδάτιων και υδροβίων πουλιών. Επιπλέον, είναι ο σημαντικότερος και ο μόνος αξιόλογος

μεγέθους υγρότοπος στην ανατολική Πελοπόννησο και ο πρώτος που συναντούν προς το βορρά τα μεταναστευτικά πουλιά που ακολουθούν τις ανατολικές ακτές της Ελλάδας.

Σε αυτές τις περιοχές επιτρέπεται μόνο η επιστημονική έρευνα και καμία ανθρώπινη δραστηριότητα που έχει χαρακτήρα περιστασιακής ή μόνιμης παρέμβασης στο φυσικό περιβάλλον.

Β. Περιοχές προστασίας της Φύσης: πρόκειται για εκτάσεις οικολογικής ή βιολογικής σημασίας, στις οποίες προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον από δραστηριότητες και επεμβάσεις που είναι δυνατό να μεταβάλλουν ή να αλλοιώσουν τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του. Στην προστατευόμενη περιοχή Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού περιλαμβάνονται οι παρακάτω:

α. Δάση Δενδρόκεδρου Πραστού (3.I): Χαρακτηριστική η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδους άρκευθου, δασικό είδος το οποίο σχηματίζει γύρω από τον Πραστό πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

β. Δάση Δενδρόκεδρου Αγίου Βασιλείου-Πλατανακίου (3.II): Το κύριο χαρακτηριστικό και των δύο αυτών περιοχών είναι η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδους άρκευθου, το οποίο σχηματίζει γύρω από τα χωριά πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

γ. Δάση Δενδρόκεδρου Παλαιοχωρίου (3.III): Χαρακτηριστική η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδους άρκευθου, δασικό είδος το οποίο σχηματίζει γύρω από τα χωριά πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

δ. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Κορυφών Πάρνωνα (3.IV): Πρόκειται για μια μεγάλη, επιμήκη περιοχή με υψόμετρο άνω των 1.500μ., που περιλαμβάνει την κύρια κορυφογραμμή του Πάρνωνα, από τις κορυφές Μαλαβάζο (1.503 μ.) και Μεγάλη Τούρλα (1.935 μ.) στα βόρεια μέχρι την κορυφή Μαδαρή (1.685 μ.) στα νότια. Περιλαμβάνει σπάνια ενδημική χλωρίδα.

ε. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Μαζιάς-Κοντολινάς (3V): Πρόκειται για μόνιμο Καταφύγιο Άγριας Ζωής με σημαντική πανίδα και χλωρίδα, και ένα φαράγγι ιδιαίτερου κάλλους.

στ. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Αγίου Ιωάννη-Ορεινής Μελιγούς (3V.I): Περιοχή ιδιαίτερα σημαντική για την χλωρίδα.

ζ. Περιοχή Χαράδρας Δαφνώνα και Μονών Ελώνης και Σίντζας (3.VII): Περιοχή με μεγάλη γεωμορφολογική αξία και ιδιαίτερα σημαντική για τη χλωρίδα της. Εδώ φυτρώνουν μερικά πολύ σπάνια είδη φυτών και είναι έντονη η παρουσία ορισμένων βραχόφιλων ειδών πουλιών και αρπακτικών.

η. Υγρότοπος Μουστού (4.1): Περιμετρικά της Περιοχής Απολύτου Προστασίας εκτίνεται η ζώνη Προστασίας του Υγροτόπου Μουστού, περιοχή ύψιστης σημασίας για την διατήρηση του υγροτόπου.

Επιτρέπονται αρκετές υφιστάμενες δραστηριότητες, οι οποίες δεν έχουν αρνητικές επιδράσεις στην προστατευόμενη περιοχή.

Γ. Περιοχές Προστασίας Ρεμάτων: Επιμήκεις περιοχές προστασίας κατά μήκος των ρεμάτων Δαφνώνα, Βρασιάτη και Τάνου και εκατέρωθεν των όχθων τους πλάτους 50 μέτρων.

Δ. Οι υπόλοιπες εκτάσεις εκτός των περιοχών Απόλυτης Προστασίας της Φύσης, των Περιοχών Προστασίας της Φύσης, της ζώνης Προστασίας Μουστού και των περιοχών με εγκεκριμένο σχέδιο πόλης: Πρόκειται για το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής, το οποίο δεν εμπίπτει στην παραπάνω ζωνοποίηση. Περιλαμβάνει οικισμούς ή χωριά με ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον, λόγω της ποιότητας των φυσικών και πολιτιστικών τους χαρακτηριστικών και

παράλληλα προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου.

Επιτρέπονται σχεδόν όλες οι δραστηριότητες με ορισμένες ελάχιστες προϋποθέσεις.

Καταφύγια Άγριας Ζωής

Εντός της προστατευόμενης περιοχής εντοπίζονται συνολικά επτά (7) Καταφύγια Άγριας Ζωής.

- 1. Κουφοβούνι - Τσικούλιο** (Βαμβακούς - Καστάνιτσας) (~8.000στρ) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 32027/1630 ΦΕΚ 599/Β/19-4-76
- 2. Άγ. Γεώργιος ή Κάστρο** (Γερακίου) (~5.000 στρ) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 32027/1630 ΦΕΚ 599/Β/19-4-76
- 3. Μονή Παλαιοπαναγιάς** (Μελιγούς-Κορακοβουνίου-Άστρους) (~7.000 στρ.) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 162614/1852 ΦΕΚ520/Β/8-5-1979
- 4. Υγροβιότοπος Μουστού** (Μελιγούς και Κορακοβουνίου Δήμου Βόρειας Κυνουρίας) (~5.900στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 563 ΦΕΚ329/Β/12-3-2001 (τροποποίηση και ισχύει)
- 5. Φονεμένοι-Κούτσουρα** (Άγ. Πέτρου Δήμου Βόρειας Κυνουρίας) (~6.500στρ.) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 175778/2799 ΦΕΚ566/Β/13-9-1985
- 6. Κορομηλιάς - Βασκίνας** (Δήμου Νότιας Κυνουρίας) (~12.100στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 630 ΦΕΚ329/Β/13-3-2001 (τροποποίηση και ισχύει)
- 7. Φαράγγι Μαζιάς** (Καστάνιτσας και Πραστόυ Δήμου Βόρειας Κυνουρίας) (~16.050στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 629 ΦΕΚ329/Β/14-3-2001

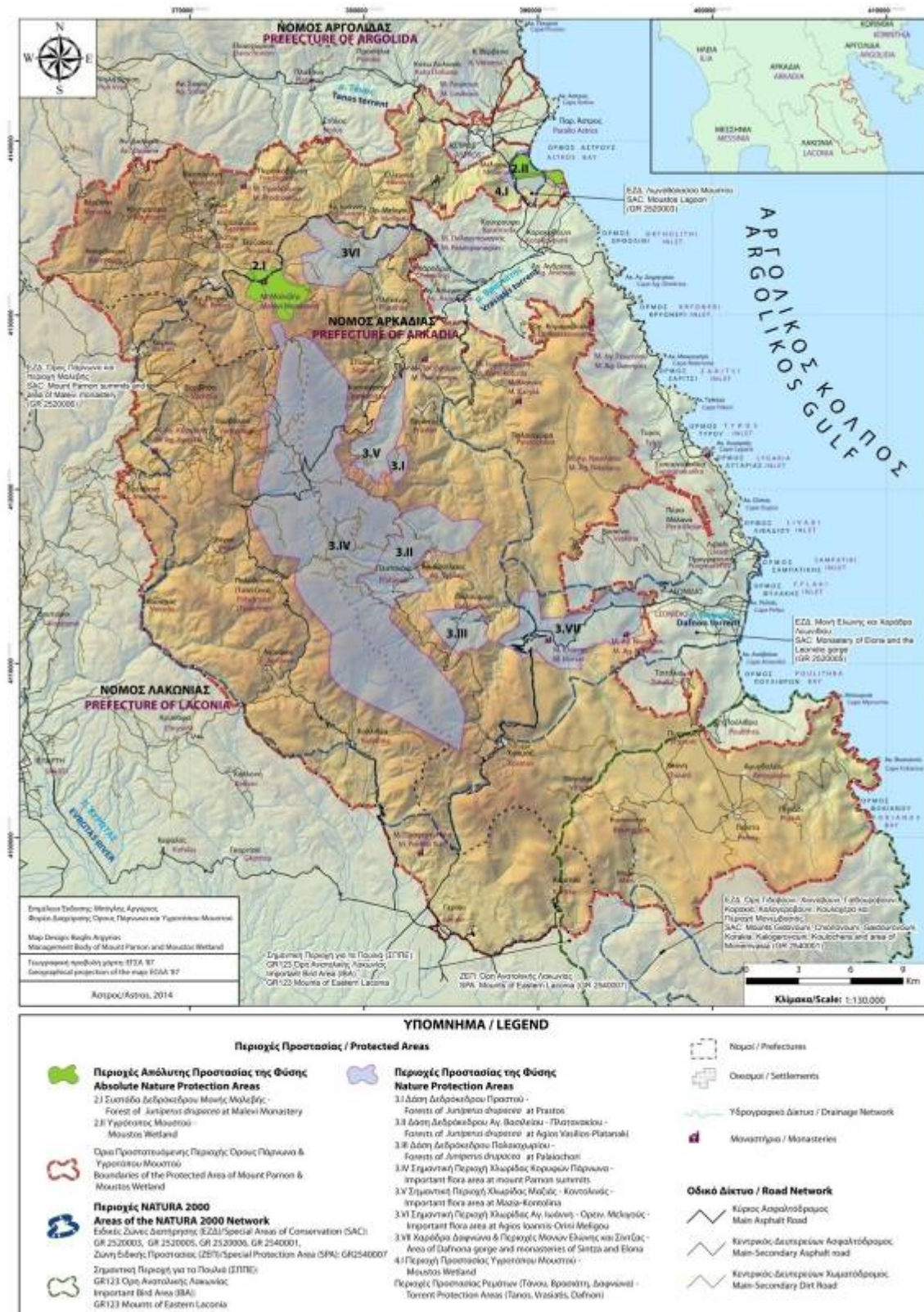
Η διαχείριση των Καταφυγίων Άγριας Ζωής στα όρια της Προστατευόμενης Περιοχής Πάρνωννα – Μουστού πραγματοποιείται σύμφωνα με όσα ορίζονται από τις Διατάξεις του Δασικού Κώδικα όπως ισχύει.

Σύμφωνα με την τροποποίηση των διατάξεων του άρθρου 57 του Ν.Δ. 86/1969 του Δασικού Κώδικα οι δραστηριότητες και οι απαγορεύσεις στα καταφύγια άγριας ζωής είναι οι εξής:

1. Απαγορεύεται το κυνήγι κάθε ζώου και η καταστροφή κάθε είδους ζώνης με φυσική βλάστηση, των φυτοφρακτών, ή αμμοληψία, η αποστράγγιση και αποξήρανση ελωδών εκτάσεων, η ρύπανση των υδατικών πόρων και η ένταξη έκτασης καταφυγίου άγριας ζωής σε πολεοδομικό ή ρυμοτομικό σχεδιασμό.
2. Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων ή εργασιών και ιδίως αλιευτικά έργα, έργα αναδασμού, τουριστικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις, κατασκηνώσεις, λατομεία μεταλλεία και δρόμοι, αφού προηγουμένως έχει υποβληθεί μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων τύπου Α' και έχει χορηγηθεί έγκριση περιβαλλοντικών όρων.
3. Επιτρέπεται η σύλληψη ζώων και η συλλογή φυτών για επιστημονικούς σκοπούς. Η μεταφορά άγριας πανίδας για τον εμπλουτισμό άλλων περιοχών επιτρέπεται και εκτελείται μόνο από τη Δασική Υπηρεσία.
4. Καθορίζονται από τη Δασική Υπηρεσία, ειδικά έργα βελτίωσης του βιοτόπου των καταφυγίων άγριας ζωής και έργα ικανοποίησης των οικολογικών τους αναγκών. Επιτρέπεται η τοποθέτηση

μπάρας ελέγχου της πρόσβασης σε δασικούς δρόμους που οδηγούν εντός του καταφυγίου, κατά την κρίση του αρμοδίου δασαρχείου. Οι παραβάτες τιμωρούνται με πρόστιμο.

ΧΑΡΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ & ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ

Στελέχωση

Το Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας, αποτελεί μια από τις διοικητικές ενότητες των υπηρεσιών του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού και στελεχώνεται από τους :

- Αναστασιάδη Αγνή, ΔΕ Ξεναγός / Υπεύθυνη Τμήματος και Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου.
- Πανταζή Κατερίνα, ΤΕ Ξεναγός / Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων και Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους.
- Αρβανίτη Αδαμάντιο, ΔΕ Ξεναγός / Υπεύθυνος Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας.

Το αντικείμενο του Τμήματος περιλαμβάνει λειτουργίες και αρμοδιότητες, βάσει των διατάξεων της Υ.Α. υπ' αριθμ. 21393 Υ.Α. (ΦΕΚ747/Β/21-6-2006) περί «Κανονισμού λειτουργίας υπηρεσιών και του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού», όπως:

1. Λειτουργίες προγραμματισμού, οργάνωσης και υλοποίησης σχεδίων διασφάλισης οικονομικών πόρων

- Σχεδιασμός και προώθηση προγραμμάτων χορηγιών
- Σχεδιασμός και προώθηση ανταποδοτικών λειτουργιών του Φορέα
- Σχεδιασμός, οργάνωση και προώθηση επιβολής τελών για την προστασία, εισιτηρίων κ.λπ.
- Οικονομική ανάλυση και αξιολόγηση των σχεδίων διασφάλισης οικονομικών πόρων
- Συνεργασία με το Γραφείο Οικονομικών υπηρεσιών

2. Λειτουργίες προσέλκυσης/ πληροφόρησης επισκεπτών

- Λειτουργία Κέντρων Πληροφόρησης.
- Λειτουργίες υποδοχής/ ξενάγησης επισκεπτών.
- Οργάνωση και εφαρμογή οικοτουριστικών προγραμμάτων.

3. Λειτουργίες περιβαλλοντικής ενημέρωσης/ εκπαίδευσης

- Οργάνωση προγραμμάτων κατάρτισης/ επιμόρφωσης.
- Προώθηση και υποστήριξη της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα σχολεία της περιοχής.
- Διοργάνωση συνεδρίων, σεμιναρίων, διαλέξεων, ημερίδων, συναντήσεων, εκθέσεων και άλλων εκδηλώσεων.

4. Λειτουργίες προβολής, δημοσιότητας, δημοσίων σχέσεων

- Προβολή της προστατευόμενης περιοχής σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.
- Διοργάνωση συνεδρίων, εκδηλώσεων.
- Ενέργειες βελτίωσης της «εικόνας» του τοπικού φορέα διαχείρισης. Προβολή των δραστηριοτήτων του φορέα.
- Εκδόσεις.
- Συνεργασία με τοπικά ΜΜΕ.
- Διενέργεια δημοσκοπήσεων των απόψεων της τοπικής κοινωνίας σε θέματα προστασίας.
- Φιλοξενία αντιπροσώπων, συνέδρων, εισηγητών, αποστολών εσωτερικού και εξωτερικού.

5. Σχεδιασμού και οργάνωσης προγραμμάτων εθελοντών

- Σχεδιασμός προγραμμάτων για εθελοντές
- Οργάνωση της μετακίνησης και διαμονής των εθελοντών
- Διατήρηση της επικοινωνίας με τους εθελοντές και ενημέρωσή τους
- Αξιολόγηση προγραμμάτων εθελοντών

6. Έκδοση αδειών ξενάγησης/ Χορήγηση σήματος ποιότητας

- Έκδοση αδειών ξενάγησης.
- Χορήγηση σήματος ποιότητας σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται εντός των προστατευόμενων αντικειμένων σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που τίθενται στη Κοινή Υπουργική απόφαση Οριοθέτησης, στο Κανονισμό Διοίκησης και Λειτουργίας και στο Σχέδιο Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων του Φορέα Διαχείρισης.

Πιο συγκεκριμένα ο Υπεύθυνος Τμήματος ευθύνεται έναντι της Διεύθυνσης του ΦΔ, για την αποτελεσματική και αποδοτική λειτουργία και εκτέλεση των εργασιών που αναλαμβάνει το Τμήμα. Στο πλαίσιο της ευθύνης αυτής ο Υπεύθυνος Τμήματος προβαίνει σε κάθε ενέργεια και μέτρο που προωθεί την αποτελεσματική και αποδοτική λειτουργία του Τμήματος.

Ειδικότερα ο Υπεύθυνος Τμήματος εισηγείται προς τη Διεύθυνση για:

- τα προγράμματα δράσης του Τμήματος,
- πρωτοβουλίες και ενέργειες για την ανάπτυξη και την προώθηση των εργασιών του Τμήματος στο πλαίσιο του αντικειμένου του,
- την ανάπτυξη συγκεκριμένων συνεργασιών με τρίτους φορείς για την από κοινού ανάληψη δράσεων που αφορούν στο Τμήμα. (Επεξεργασία των προτάσεων από απόψεως κόστους, αναγκαίου προσωπικού και οικονομικών πόρων για την υλοποίηση των δράσεων αυτών).
- ενέργειες και μέτρα για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του Τμήματος,
- κάθε άλλο θέμα που ο Υπεύθυνος του Τμήματος θεωρεί ότι πρέπει να επικυρωθεί από την Διεύθυνση ή που η Διεύθυνση αναθέτει τη μελέτη και εισήγηση στον υπεύθυνο Τμήματος.

Επίσης ο Υπεύθυνος Τμήματος:

- μεριμνά για την αποτελεσματική και αποδοτική εφαρμογή των αποφάσεων του Δ.Σ. που απορρέουν από τις προηγούμενες εισηγήσεις,

- ενημερώνει το Δ.Σ. για την πορεία υλοποίησης των έργων/ εργασιών του Τμήματος.
- συμμετέχει προσωπικά στην υλοποίηση των έργων/εργασιών του Τμήματος.
- παρακολουθεί, συντονίζει και ελέγχει τις εργασίες που αναλαμβάνει το προσωπικό του Τμήματος.
- ελέγχει και ευθύνεται για την υλοποίηση των έργων/ εργασιών που αναλαμβάνει το Τμήμα μέσα στα προγραμματισμένα χρονικά όρια και μέσα στα προγραμματισθέντα οικονομικά μεγέθη.
- μεριμνά για την εφαρμογή από το Τμήμα των κάθε είδους οργανωτικών και διοικητικών διαδικασιών που απορρέουν από τους Κανονισμούς και τα συστήματα λειτουργίας που έχει θεσπίσει ο Φορέας.
- μεριμνά για την αξιολόγηση, την ανάπτυξη και την αξιοποίηση των γνώσεων, των ικανοτήτων και των εμπειριών των στελεχών του τμήματος, καθώς και για την διαμόρφωση στο Τμήμα καλών εργασιακών σχέσεων.
- ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που του ανατίθεται από το Δ.Σ. και τον Πρόεδρο του Δ.Σ. ή προβλέπεται από τους Κανονισμούς του Φορέα.

Τα στελέχη του Τμήματος, συμπεριλαμβανομένου του Υπευθύνου, είναι αρμόδιοι για τη λειτουργία των τεσσάρων Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης στο Άστρος, τον Άγιο Πέτρο, την Καστάνιτσα και το Λεωνίδιο Αρκαδίας. Πιο συγκεκριμένα το αντικείμενο της εργασίας τους είναι:

1. υπεύθυνοι λειτουργίας και οργάνωσης των Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους, Αγίου Πέτρου, Καστάνιτσας και Λεωνιδίου Αρκαδίας.
2. υπεύθυνοι εξοπλισμού και συντήρησης των Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους, Αγίου Πέτρου, Καστάνιτσας και Λεωνιδίου: διατήρηση και παράδοση σε καλή κατάσταση του εξοπλισμού και της υποδομής των Κέντρων ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης.
3. ως στελέχη του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας, την άσκηση των αρμοδιοτήτων του τμήματος όπως αυτές αναφέρονται παραπάνω.

Η μετακίνηση για εργασίες ξενάγησης ή όποια άλλη εργασία ανατεθεί στους εργαζόμενους γίνεται με όχημα του Φορέα Διαχείρισης, το οποίο οδηγούν οι ίδιοι ή με τα δικά τους Ι.Χ. λαμβάνοντας την νόμιμα προβλεπόμενη χιλιομετρική αποζημίωση.

Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης

Τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού είναι κτήρια τα οποία βρίσκονται στην κυριότητα του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας και του Δήμου Νότιας Κυνουρίας. Ειδικότερα, πρόκειται για παλαιά σχολεία (κτήριο Άστρους, Καστάνιτσας και Λεωνιδίου) και χώρο Κοινοτικού Καταστήματος (κτήριο Αγίου Πέτρου).

Ο Δήμος Β. Κυνουρίας, για την αποκατάσταση και τον εξοπλισμό των κτηρίων υλοποίησε το έργο «Εξοπλισμός και Λειτουργία Οικολογικού Πάρκου Πάρνωνα – Υγροτόπου Μουστού», Μέτρο 8.1 του ΕΠΠΕΡ 2000-2006. Μετά την ολοκλήρωση του έργου, φορέας διαχείρισης των κτηρίων – Περιβαλλοντικών Κέντρων Ενημέρωσης, ορίστηκε ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού. Με την αποπεράτωση των τριών Κέντρων Ενημέρωσης (κτήριο Άστρους, Καστάνιτσας και Αγίου Πέτρου) και με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, εκχωρήθηκε η χρήση τους στο Φορέα Διαχείρισης.

Στον Δήμο Ν. Κυνουρίας το παλιό Δημοτικό Σχολείο της Βασκίνας ξεκίνησε τη λειτουργία του με τη σύγχρονη μορφή του μετά την ολοκλήρωση των εργασιών αποκατάστασής του το έτος 2016. Η αποκατάσταση του συνόλου του κτίσματος για τη μετατροπή του σε Κέντρο Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα και η εγκατάσταση της Έκθεσης Ερμηνείας Περιβάλλοντος σε αυτό, υλοποιήθηκαν σε δύο φάσεις στο πλαίσιο της Πράξης «Προστασία και διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013» του ΕΣΠΑ.

Το σύστημα των τεσσάρων Κέντρων Ενημέρωσης έχει σκοπό να προσελκύσει επισκέπτες στην περιοχή του Πάρνωνα, να τους πληροφορήσει για τις αξίες και τις φυσικές λειτουργίες της περιοχής, και να τους καθοδηγήσει ώστε να γνωρίσουν από κοντά τον Πάρνωνα χωρίς να βλάψουν τα ευαίσθητα φυσικά οικοσυστήματα.

Ειδικότερα, τα Κέντρα Ενημέρωσης έχουν τις παρακάτω λειτουργίες:

- υποδοχής των επισκεπτών στον Πάρνωνα,
- πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης, σχετικά με τις σπάνιες ομορφιές του Πάρνωνα,
- κατεύθυνσης στις διαθέσιμες τουριστικές δραστηριότητες ήπιας μορφής.

Τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης απευθύνονται κυρίως σε μη εξειδικευμένο κοινό και σε επισκέπτες κάθε ηλικίας. Κύριος στόχος είναι η ενημέρωσή τους για τη σημασία της προστατευόμενης περιοχής, για τις αξίες και τις φυσικές λειτουργίες της και για την πανάρχαια και αδιάλειπτη ανθρώπινη παρουσία στον Πάρνωνα. Σκοπός είναι ο επισκέπτης να γνωρίσει από κοντά την προστατευόμενη περιοχή, χωρίς να βλάψει τα ευαίσθητα φυσικά οικοσυστήματα, να κατανοήσει ότι η φύση αποτελεί κομμάτι της ζωής του και ότι πρέπει να διαφυλαχθεί για τις επόμενες γενεές.

Στους χώρους των Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα μέσω του εκθεσιακού και ενημερωτικού υλικού, α) να γνωρίσει τα αξιόλογα οικολογικά και πολιτισμικά στοιχεία της περιοχής και να ενημερωθεί για το ρόλο του φορέα διαχείρισης στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού, β) να ενημερωθεί για τις Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης και τα Τοπία Φυσικού Κάλλους, για τα σπάνια και ενδημικά φυτά και τα είδη προς εξαφάνιση και γ) να πληροφορηθεί για τοποθεσίες με ιδιαίτερο ιστορικό, θρησκευτικό και

αρχαιολογικό ενδιαφέρον, αλλά και για προβλήματα που υποβαθμίζουν την προστατευόμενη περιοχή, όπως είναι οι πυρκαγιές, η επέκταση οικισμών, η λαθροθηρία κ.ά.

Στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης υλοποιούνται προγράμματα ξενάγησης και είναι επισκέψιμα εργάσιμες ημέρες, αλλά και σαββατοκύριακα και αργίες κατόπιν ραντεβού, για απλές επισκέψεις ή επισκέψεις σχολείων στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Η επίσκεψη πραγματοποιείται χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση, διαμορφώνεται ανάλογα με τις ηλικίες και τα ενδιαφέροντα της ομάδας και μπορεί να περιλαμβάνει:

Α. Ξενάγηση στα Κέντρα Ενημέρωσης, στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους με εκθεματικές επιφάνειες και ενημερωτικό υλικό, για μια συνολική παρουσίαση της προστατευόμενης περιοχής.

Β. Θεματικές παρουσιάσεις για την προβολή της προστατευόμενης περιοχής με έμφαση στους κύριους τύπους οικοτόπων, στα προστατευόμενα είδη χλωρίδας και πανίδας (με συγκεκριμένες αναφορές, όπως π.χ. στο αξιόλογο δάσος με δενδρόκεδρο της μονής Μαλεβής, στα σπάνια και προστατευόμενα είδη πουλιών του υγροτόπου Μουστού, στο τσακάλι, στη βίδα, στην πλούσια ενδημική και προστατευόμενη χλωρίδα του Πάρνωνα), αλλά και σε θέματα του ευρύτερου φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος της προστατευόμενης περιοχής.

Γ. περιήγηση στην προστατευόμενη περιοχή, σε ειδικά επιλεγμένες διαδρομές, για γνωριμία με τους τύπους οικοτόπων, μερικοί από τους οποίους μοναδικοί (όπως η περιοχή του δάσους με δρυώδη άρκευθο γύρω από την μονή Μαλεβής στον Άγιο Πέτρο Κυνουρίας που έχει κηρυχθεί «Διατηρητέο μνημείο της φύσης» από το 1980), ή είναι ιδιαίτερα αξιόλογοι για τον ελλαδικό και τον ευρωπαϊκό χώρο.

Δ. εκπαιδευτικές δραστηριότητες αναγνώριση – παρατήρηση ειδών ορνιθοπανίδας στην προστατευόμενη περιοχή της λιμνοθάλασσας Μουστού.

Στο πλαίσιο του προγράμματος περιβαλλοντικής ενημέρωσης των σχολείων και σε συνεργασία με τους υπεύθυνους καθηγητές, οι μαθητές όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων έχουν τη δυνατότητα να μάθουν για τη σημασία της προστατευόμενης περιοχής.

Επιπλέον, για χρήση στην τάξη, αλλά και για την προετοιμασία των μαθητών πριν την επίσκεψη στην προστατευόμενη περιοχή, υπάρχει η δυνατότητα να χορηγηθεί (σε μορφή δανεισμού) πληροφοριακό υλικό από τη βιβλιοθήκη του Φορέα Διαχείρισης για τον εκπαιδευτικό, καθώς και δραστηριότητες σε φύλλα εργασίας για τους μαθητές (Δημοτικού & Γυμνασίου).

Ξεναγήσεις στα Κέντρα πραγματοποιούνται επίσης και σε ομάδες τρίτων, όπως φοιτητές, σύλλογοι και επισκέπτες της περιοχής.

Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους Αρκαδίας

Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους βρίσκεται στο Άστρος Αρκαδίας, πλησίον της Περιοχής Απολύτου Προστασίας της Φύσης (2.ΙΙ-Υγρότοπος Μουστού) και ενημερώνει τους επισκέπτες για τον Πάρνωνα με έμφαση στον υγρότοπο του Μουστού. Στο κτήριο όπου στεγάζεται το Κέντρο βρίσκεται και η έδρα του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού. Στους χώρους του Κέντρου λειτουργεί αίθουσα έκθεσης ερμηνείας περιβάλλοντος με θεματικό πεδίο τον υγρότοπο Μουστού.

Η λιμνοθάλασσα Μουστού φιλοξενεί πλούσια βιοποικιλότητα, ισχυρό θέλγητρο για τον επισκέπτη. Λόγω του νερού και της βλάστησης, καθώς και της παράκτιας τοποθεσίας της, προσελκύει αξιόλογη και ενδιαφέρουσα από επιστημονικής απόψεως πανίδα. Η περιοχή είναι ιδιαίτερα σημαντική για τη διαχείριση και μετανάστευση υδρόβιων, αρπακτικών και στρουθιόμορφων πτηνών, καθώς βρίσκεται πάνω στο μεταναστευτικό διάδρομο των ανατολικών ακτών της Ελλάδας. Αποτελεί την κυριότερη περιοχή διαχείρισης υδρόβιων πουλιών στην Ανατολική Πελοπόννησο. Επιπλέον, καταγράφεται ποικιλία ειδών ερπετών, αμφιβίων, μικρών θηλαστικών και ψαριών στη λιμνοθάλασσα Μουστού και τις παρακείμενες τάφρους της.

Η λιμνοθάλασσα Μουστού σε ευρωπαϊκό επίπεδο έχει ενταχθεί στο Δίκτυο ΦΥΣΗ 2000 (NATURA 2000) ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης (με κωδικό GR2520003) σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΕ. Σε εθνικό επίπεδο, η λιμνοθάλασσα Μουστού έχει οριστεί ως Περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης (2.ΙΙ: Υγρότοπος Μουστού) και ως Περιοχή Προστασίας της Φύσης (4.Ι: Περιοχή Προστασίας υγροτόπου Μουστού) [σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. υπ' αριθμ. 33999 (ΦΕΚ 353/ΑΠΠ/6.9.2010), και τροποποιήσεις αυτής, όπως ισχύει σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 5.γ. του Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-03-2011)] και ως Καταφύγιο Άγριας Ζωής (ΦΕΚ 329/Β/28-03-2001).

Στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους ο επισκέπτης μπορεί να ενημερωθεί για τις λειτουργίες που επιτελούνται στον υγρότοπο Μουστού, οι οποίες είναι ποικίλες και περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τη στήριξη της πανίδας, την αποθήκευση νερού, την τροποποίηση πλημμυρικών φαινομένων κ.ά. Από τις λειτουργίες του οικοσυστήματος προκύπτουν οι υγροτοπικές αξίες, όπως η υψηλή βιοποικιλότητα, η αντιπλημμυρική, η αντιδιαβρωτική και άλλες, όπως είναι η επιστημονική και η εκπαιδευτική. Η ξενάγηση στο Κέντρο μπορεί να συνδυαστεί με θεματικές παρουσιάσεις και δραστηριότητες που στοχεύουν στη γνωριμία με τη φύση, όπως η περιήγηση σε μονοπάτι του υγροτόπου Μουστού, όπου με τη χρήση κατάλληλου εξοπλισμού παρακολούθησης και τη βοήθεια των πινακίδων ερμηνείας περιβάλλοντος, οι επισκέπτες μπορούν να παρατηρήσουν και να ενημερωθούν κυρίως για τα είδη των υδρόβιων και παρυδάτιων μεταναστευτικών πουλιών. Κατάλληλη η περίοδος Σεπτεμβρίου – Απριλίου καθώς η περιοχή του υγροτόπου φιλοξενεί πολλά είδη παρυδάτιων και υδρόβιων πτηνών.

Η ξενάγηση στο Κέντρο μπορεί να συνδυαστεί με θεματικές παρουσιάσεις και δραστηριότητες μελέτης και ψυχαγωγίας στο ύπαιθρο που στοχεύουν στη γνωριμία με τη φύση, όπως η περιήγηση σε μονοπάτι του υγροτόπου Μουστού, όπου με τη χρήση κατάλληλου εξοπλισμού παρακολούθησης και τη βοήθεια των πινακίδων ερμηνείας περιβάλλοντος, οι επισκέπτες μπορούν να παρατηρήσουν και να ενημερωθούν κυρίως για τα είδη των υδρόβιων και παρυδάτιων μεταναστευτικών πουλιών.

Η περιοχή του υγροτόπου Μουστού είναι ιδιαίτερα σημαντική καθώς φιλοξενεί πολλά σπάνια, απειλούμενα και προστατευόμενα είδη παρυδάτιων και υδρόβιων πουλιών. Η σημασία του αφορά βασικά στη χρήση του ως σταθμού ξεκούρασης και ανεφοδιασμού τους κατά τις μεταναστεύσεις. Επιπλέον, είναι ο σημαντικότερος και ο μόνος αξιόλογος μεγέθους υγρότοπος στην ανατολική Πελοπόννησο και ο πρώτος που συναντούν προς το βορρά τα μεταναστευτικά πουλιά που ακολουθούν τις ανατολικές ακτές της Ελλάδας, που αν και είναι σχετικά μικρός (έχουν απομείνει 1.600 περίπου στρέμματα), παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία επιμέρους υγροτοπικών ενδιαιτημάτων και ειδών. Άλλη αντίστοιχη σημαντική περιοχή για την ορνιθοπανίδα ή και την υπόλοιπη πανίδα, δεν έχει εντοπιστεί στον Πάρνωνα.

Σε αυτή την περιοχή επιτρέπεται μόνο η επιστημονική έρευνα και καμία ανθρώπινη δραστηριότητα που έχει χαρακτήρα περιστασιακής ή μόνιμης παρέμβασης στο φυσικό περιβάλλον.

Βασικοί θεματικοί άξονες, στους οποίους βασίζεται η Έκθεση, είναι οι ακόλουθοι:

- Η θέση του Πάρνωνα, στο νοτιότερο άκρο της Βαλκανικής χερσονήσου και σε ένα βασικό πέρασμα μεταναστευτικών πουλιών.
- Η μεγάλη σημασία του υγροτόπου Μουστού για τα μεταναστευτικά πουλιά.
- Η μακρόχρονη παρουσία των ανθρώπων, η προσαρμογή τους στις τοπικές συνθήκες και η επίδρασή τους στα φυτά και τα ζώα του υγροτόπου.
- Η ανάγκη για διατήρηση του υγροτόπου σε λειτουργική κατάσταση.

Η Αίθουσα Έκθεσης Ερμηνείας Περιβάλλοντος περιλαμβάνει επιπλέον μακέτα-χάρτη της προστατευόμενης περιοχής του υγροτόπου Μουστού και του όρους Πάρνωνα και παρουσιάζει βασικά στοιχεία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (οικισμούς, μοναστήρια, αρχαιολογικούς χώρους, μονοπάτια, ποτάμια, κ.α.).

Στην αίθουσα εκδηλώσεων του Κέντρου που έχει διαμορφωθεί σε μικρό συνεδριακό χώρο 50 ατόμων, προβάλλονται μεταξύ άλλων περιβαλλοντικές παρουσιάσεις αλλά και οι ταινίες-ντοκιμαντέρ του Φορέα Διαχείρισης με σκοπό την οπτικοακουστική ανάδειξη της φυσικής ομορφιάς, της ιστορικής συνέχειας, των πολιτισμικών γνωρισμάτων και ιδιαιτεροτήτων αλλά και της οικολογικής σημασίας της περιοχής

Άστρος Αρκαδίας

Το ιστορικό και χρυσήλιο Άστρος βρίσκεται στο νοτιοανατολικό τμήμα του νομού Αρκαδίας, στο κέντρο του εύφορου κάμπου της Θυρέας, 40 χλμ. νοτιοανατολικά της πρωτεύουσας του Νομού, της Τρίπολης και αποτελεί την έδρα του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας

Το Άστρος είναι το σημαντικότερο κέντρο της Βόρειας Κυνουρίας και αποτελεί ορμητήριο για την πραγματοποίηση εκδρομών σε ορεινά, κυρίως, χωριά, που βρίσκονται σκαρφαλωμένα στην οροσειρά του Πάρνωνα. Βρίσκεται σε εύφορη πεδιάδα, που είχε σημαντική στρατηγική θέση κατά τους ιστορικούς χρόνους, αποτελώντας μήλον της έριδος, κατά την αρχαιότητα, μεταξύ Αργείων και Σπαρτιατών. Περιβάλλεται από ελαιώνες και αποτελεί το εμπορικό και διοικητικό κέντρο της ευρύτερης περιοχής, αφού εδώ λειτουργούν Τράπεζες και Δημόσιες Υπηρεσίες, ενώ υπάρχει και Κέντρο Υγείας.

Το Άστρος έπαιξε σημαντικό ρόλο στην Επανάσταση του 1821. Στις 29 Μαρτίου του 1823 έλαβε χώρα εδώ, στη Σχολή Καρυτσιώτη, η Β' Εθνική Συνέλευση των Ελλήνων για να ψηφίσει την αναθέωση του πρώτου Ελληνικού Συντάγματος της Επιδαύρου, υπό την προεδρία του Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη. Η Σχολή Καρυτσιώτη είχε ιδρυθεί από το Δημήτριο Καρυτσιώτη, μεγάλο ευεργέτη της περιοχής, ξενιτεμένο στην Τεργέστη, που διέπρεψε στο εμπόριο. Η Σχολή αποτέλεσε ένα πλήρες διδακτήριο – οικοτροφείο και λειτούργησε από το 1798 με μαθητές από όλη σχεδόν την Πελοπόννησο. Στο κτήριο της Σχολής Καρυτσιώτη στεγάζεται σήμερα το Αρχαιολογικό Μουσείο του Άστρους, με ευρήματα από την ευρύτερη περιοχή της Κυνουρίας και ιδιαίτερα από την περιοχή Λουκούς – Έπαυλη του Ηρώδη του Αττικού.

Ένα ακόμα αξιοθέατο της περιοχής αποτελεί και η Λαογραφική Συλλογή ο «ΚΥΝΟΥΡΟΣ». Πρόκειται για μια έκθεση λαογραφικού υλικού και αναπαραστάσεων από παραδοσιακά επαγγέλματα και δραστηριότητες, από κάθε γωνιά της γης της Κυνουρίας. Η έκθεση στεγάζεται στο ΕΠΑ.Λ. Άστρος.

Βορειοδυτικά του Άστρους βρίσκεται ο αρχαιολογικός χώρος της έπαυλης του Ηρώδη του Αττικού, ένα από τα σημαντικότερα μνημεία των ρωμαϊκών χρόνων στον ελλαδικό χώρο, εξαιρετικά πλούσιο σε εντυπωσιακά γλυπτά και ψηφιδωτά.

Ένα από τα σπουδαιότερα ζωντανά μοναστήρια της Αρκαδίας, η Ιερά Μονή Λουκούς, αφιερωμένη στη Μεταμόρφωση του Σωτήρος βρίσκεται πολύ κοντά στην έπαυλη, στο δρόμο μεταξύ Άστρους και Κάτω Δολιανών. Ανάμεσα στις πλαγιές των βουνών Ζάβιτσα, Παλαιοπαναγιά και Ελληνικό, είναι κτισμένη, επί παλαιοχριστιανικών λειψάνων, πλησίον του αρχαιολογικού χώρου της έπαυλης του Ηρώδη του Αττικού, ενώ απέναντί της κυλάει ο ποταμός Τάνος.

Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου Αρκαδίας

Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου βρίσκεται στον Άγιο Πέτρο Αρκαδίας, πλησίον της Περιοχής Απολύτου Προστασίας της Φύσης [2.I Συστάδα δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*) Μονής Μαλεβής], η έκταση της οποίας (740 στρ.) αποτελεί και «Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης» σύμφωνα με το ΦΕΚ 121Δ/1980. Το Κέντρο ενημερώνει τους επισκέπτες για τον Πάρνωνα με έμφαση στο ορεινό τμήμα. Το Κέντρο στεγάζεται σε χώρο του κτηρίου του Κοινοτικού Καταστήματος του Αγίου Πέτρου στην κεντρική πλατεία του οικισμού. Στους χώρους του λειτουργεί αίθουσα έκθεσης ερμηνείας περιβάλλοντος με θεματικό πεδίο τα ενδημικά και σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας του Πάρνωνα.

Το βουνό είναι γνωστό και ως «Μαλεβός» ή «Κρόνιον Όρος», δηλαδή το ιερό βουνό του Κρόνου. Για την ετυμολογική προέλευση της λέξης «Μαλεβός» υπάρχουν πολλές απόψεις. Άλλες υποστηρίζουν τη σλαβική και άλλες την αλβανική προέλευσή της. Στην αλβανική γλώσσα υπάρχει η λέξη *male* = βουνό και η κατάληξη - εβος, -οβος χρησιμοποιείται ως δηλωτικό τόπου. Μερικοί ακόμη τη συσχετίζουν με το «Μαλέας, Μαλεός, ή Μαλεάτας Πάν». Σύμφωνα με τον Μ. Deffner (1848-1934) η ρίζα «Μαλ» σημαίνει «βουνό», δεν είναι σλάβικη, αλλά προήλθε από το αρχαίο «Μαλεός». Κατά τον Ησύχιο «μάλα» σημαίνει «βούνισμα» και «μάλαιοι» είναι οι «όρειοι». Η λέξη «Πάρνωνα», αποτελεί πανάρχαιο όνομα που σημαίνει «Λαμπερό Βουνό». Η ετυμολογία του ονόματος συνδέεται με τη ρίζα *parna-*(*parna*) που είναι προελληνική. Προέρχεται από την ίδια ρίζα με τις ονομασίες της Πάρνηθας και του Παρνασσού.

Οι οροσειρές του Πάρνωνα που ξεπερνούν σε ύψος τα 1.500 μ. είναι περισσότερες από δέκα με ψηλότερη τη Μεγάλη Τούρλα με 1.934 μ. υψόμετρο. Η χλωρίδα του περιλαμβάνει ένα μεγάλο αριθμό φυτών που πιθανότατα υπερβαίνει τα 1.000 είδη, από τα οποία πολλά είναι απειλούμενα, ενδημικά και προστατευόμενα. Περιμετρικά της Μονής Μαλεβής στον Άγιο Πέτρο του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, το είδος *Juniperus drupacea* (δρυπώδης άρκευθος ή δενδρόκεδρος), απαντά ως κυρίαρχο είδος σε αμιγείς ή μικτές συστάδες με μαύρη πεύκη (*Pinus nigra*) και κεφαλληνιακή ελάτη (*Abies cephalonica*). Πρόκειται για ένα σπάνιο είδος το οποίο από όλη την Ευρώπη εμφανίζεται μόνο στην περιοχή του Πάρνωνα, ως αμιγής συστάδα.

Οι Κορυφές Όρους Πάρνωνα και η περιοχή Μονής Μαλεβής, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, έχουν ενταχθεί στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Natura 2000 ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης (με κωδικό GR2520006). Σε εθνικό επίπεδο, έχει ορισθεί ως Περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης (2.I: Συστάδα δενδρόκεδρου Μονή Μαλεβής) και ως Περιοχή Προστασίας της Φύσης (3.IV: Σημαντική περιοχή χλωρίδας Κορυφών Πάρνωνα) [σύμφωνα με την ΚΥΑ υπ' αριθμ. 33999 (ΦΕΚ 353/ΑΠΠ/ 6.9.2010), και τροποποιήσεις αυτής, όπως ισχύει σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 5.γ. του Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-03-2011)] και ως Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης (ΦΕΚ 121Δ/1980).

Στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου ο επισκέπτης μπορεί να ενημερωθεί μεταξύ άλλων για τα ενδημικά και σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας του Πάρνωνα, τους τύπους οικοτόπων, για τοποθεσίες με ιδιαίτερο ιστορικό, θρησκευτικό και αρχαιολογικό ενδιαφέρον, κ.α. Το Κέντρο διαθέτει τρισδιάστατη μακέτα όπου παρουσιάζεται το ανάγλυφο της προστατευόμενης περιοχής, η φυτοκάλυψη και άλλα σημαντικά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος.

Η ξενάγηση στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου μπορεί να συνδυαστεί με δραστηριότητες μελέτης και ψυχαγωγίας στο ύπαιθρο που στοχεύουν στη γνωριμία με τη φύση, όπως η περιήγηση στο πεζοπορικό μονοπάτι με το σπάνιο δάσος του δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*). Ο επισκέπτης μπορεί να ενημερωθεί από τις πινακίδες ερμηνείας περιβάλλοντος για τον δενδρόκεδρο και τα είδη χλωρίδας και ορνιθοπανίδας της περιοχής, η οποία από περιβαλλοντική άποψη είναι αξιόλογη και έχει αναγνωριστεί ως ιδιαίτερα σημαντική εξαιτίας αυτού του σπάνιου δάσους γύρω από τη μονή Μαλεβής.

Και σε αυτή την περιοχή επιτρέπεται μόνο η επιστημονική έρευνα και καμία ανθρώπινη δραστηριότητα που έχει χαρακτήρα περιστασιακής ή μόνιμης παρέμβασης στο φυσικό περιβάλλον.

Βασικοί θεματικοί άξονες, στους οποίους βασίζεται η Έκθεση, είναι οι ακόλουθοι:

- Η θέση του Πάρνωνα στο νοτιότερο άκρο της Βαλκανικής χερσονήσου.
- Η μοναδική παρουσία στην Ευρώπη του είδους δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*).
- Η ανάγκη για διατήρηση της φυσικής και της πολιτιστικής κληρονομιάς του Πάρνωνα

Στην αίθουσα εκδηλώσεων στο ισόγειο του κτηρίου του κοινοτικού καταστήματος του Αγίου Πέτρου όπου στεγάζεται το Κέντρο, προβάλλονται περιβαλλοντικές παρουσιάσεις αλλά και ταινίες-ντοκιμαντέρ του Φορέα Διαχείρισης με σκοπό την οπτικοακουστική ανάδειξη της φυσικής ομορφιάς, της ιστορικής συνέχειας, των πολιτισμικών γνωρισμάτων και ιδιαιτεροτήτων αλλά και της οικολογικής σημασίας της περιοχής.

Άγιος Πέτρος Αρκαδίας

Ο Άγιος Πέτρος Κυνουρίας, χαρακτηρισμένος ως Παραδοσιακός Οικισμός, είναι ένα γραφικό καταπράσινο χωριό κτισμένο στα 950 μ. υψόμετρο. Από μαρτυρίες φαίνεται να ιδρύθηκε το 1435 και ορίστηκε από τους Ενετούς ως πρωτεύουσα της επαρχίας του Αγίου Πέτρου το 1687. Μνημονεύεται στο «Χρονικό του Μορέως» όπου αναφέρεται ότι κατοικείτο από Τσάκωνες. Επίσης, μετά την απελευθέρωση της Ελλάδας ο Άγιος Πέτρος όπως και ο Πραστός, έγιναν πρωτεύουσες επαρχιών του νεοσύστατου κράτους και ο ορεινός όγκος του Πάρνωνα μοιράστηκε μεταξύ των Νομών Αρκαδίας και Λακωνίας.

Στα αξιοθέατα του χωριού περιλαμβάνεται ο Ιερός Ναός των Αποστόλων Πέτρου και Παύλου του 1850, το τέμπλο του οποίου είναι φτιαγμένο το 1875, από γκρίζο μάρμαρο του Πάρνωνα. Το Δημοτικό σχολείο κτίστηκε από δωρεά του Ανδρέα Συγγρού το 1920, αποτελεί εξαιρετικό δείγμα της αρχιτεκτονικής της εποχής του. Επίσης, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα πυργόσπιτα του χωριού, όπως ο Πύργος του Αγά ή Πύργος Τρικαλίτη, μια οχυρή διώροφη κατοικία του 1800 περίπου, με κατώι, πολεμίστρες στις γωνίες και ζεματίστρα πάνω από την είσοδο. Χαρακτηριστικό αρχιτεκτονικό «σύμβολο» του χωριού που χρησιμοποιήθηκε ως Καποδιστριακό - Ελληνικό Σχολείο - Ημιγυμνάσιο, μετά την επανάσταση του 1821 (περίοδος 1829-1835), ενώ σήμερα και μετά την πρόσφατη ανακαίνισή του (ευγενική χορηγία του Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου), αποτελεί διατηρητέο μνημείο και στο εσωτερικό του λειτουργεί μικρό λαογραφικό μουσείο.

Μερικά χιλιόμετρα έξω από το χωριό στο δρόμο προς το Άστρος Κυνουρίας, βρίσκεται η μονή της Μαλεβής αφιερωμένη στην Κοίμηση της Θεοτόκου όπου η ίδρυσή της χρονολογικά τοποθετείται στις αρχές του 11^{ου} αιώνα. Το μοναστήρι οφείλει την ονομασία του στην ψηλότερη κορυφή του Πάρνωνα που είναι γνωστή ως «Μαλεβός». Η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας Μαλεβής, σύμφωνα με την παράδοση, είναι μία από τις εβδομήντα εικόνες που ζωγράφησε ο Ευαγγελιστής Λουκάς.

Καθώς πολλά ορειβατικά μονοπάτια και δασικοί δρόμοι διασχίζουν το μεγαλύτερο μέρος του Πάρνωνα, ο Άγιος Πέτρος με το πλούσιο δίκτυο μονοπατιών που διαθέτει, προσφέρεται για εναλλακτικές αποδράσεις για τους λάτρεις του βουνού. Από τον Άγιο Πέτρο μπορεί κάποιος μέσω των πεζοπορικών διαδρομών να οδηγηθεί στην ψηλότερη κορυφή του Πάρνωνα, την Μεγάλη Τούρλα ή Μαλεβός σε υψόμετρο 1.935 μέτρων. Από εδώ περνάει επίσης το ευρωπαϊκό μονοπάτι E4 το οποίο διατρέχει τις ανατολικές πλαγιές και την κορυφή του Πάρνωνα και κατεβαίνει μέχρι τον φάρο του Ακρωτηρίου Μαλέα.

Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας Αρκαδίας

Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας στεγάζεται στο κτήριο όπου λειτούργησε το Δημοτικό Σχολείο του χωριού το οποίο είναι κτισμένο το 1870 και αποτελεί σήμερα ένα συνονθύλευμα αλληλένδετων ενοτήτων, που έχουν σκοπό την προβολή της αλληλεπίδρασης του ανθρώπου και της φύσης, μέσω μιας αρμονικής συνύπαρξης. Οι επισκέπτες στο Κέντρο Ενημέρωσης μπορούν να ενημερωθούν για την προστατευόμενη περιοχή με έμφαση στη μακρόχρονη παρουσία του ανθρώπου στον Πάρνωνα, για τα φυσικά μνημεία της περιοχής, για την αρχιτεκτονική της Καστάνιτσας και τα κυριότερα αξιοθέατά της, αλλά και για την Τσακωνική διάλεκτο. Επίσης, ενημερώνονται για τα παραδοσιακά επαγγέλματα της περιοχής που είναι απόλυτα συνυφασμένα με το δάσος και ορισμένα από τα οποία ασκούνται έως και τις μέρες μας από τους κατοίκους της Καστάνιτσας.

Το 2015 υλοποιήθηκε έργο αναδιαμόρφωσης της υπάρχουσας Έκθεσης του Κέντρου με τον εμπλουτισμό των εκθεμάτων του και διαμόρφωσης του ισογείου/υπογείου χώρου. Η κεντρική ιδέα της νέας Έκθεσης είναι η σύνδεση του παρελθόντος με το παρόν και το μέλλον της περιοχής, μέσω της ορθής διαχείρισης των φυσικών πόρων από τους κατοίκους της αλλά και του πόσο εναρμονισμένα ζούσαν με τη φύση από τα βάθη της ιστορίας τους. Τα εκθέματα παρουσιάζουν τα παραδοσιακά επαγγέλματα της περιοχής που είναι απόλυτα συνυφασμένα με το δάσος και ορισμένα από τα οποία ασκούνται έως και τις μέρες μας από τους κατοίκους της Καστάνιτσας, αποτυπώνοντας την αμφιμονοσήμαντη αντιστοιχία των ανθρώπων της με το φυσικό περιβάλλον.

Το έργο έχει ιδιαίτερη σημασία για την ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς, της οικολογικής αξίας και των αξιολογών πολιτισμικών γνωρισμάτων που απαντούν στην προστατευόμενη περιοχή, αλλά και της ανάγκης προστασίας και διατήρησης της βιοποικιλότητας και της φυσικής κληρονομιάς. Αποτελεί έναν ξεχωριστό και πρωτοποριακό θεματικό χώρο που προσφέρει σημαντικές πληροφορίες στις σημερινές αλλά και στις επόμενες γενιές. Σημείο αναφοράς και κεντρικό θέμα για όλες τις εκθέσεις του κτηρίου αποτελεί η αρμονική συνύπαρξη του ανθρώπου με το περιβάλλον και το δάσος για εκατοντάδες χρόνια.

Στην πρώτη αίθουσα του ισογείου του Κέντρου η έκθεση παρουσιάζει την ιστορία, τη λαογραφία, την αρχιτεκτονική της Καστάνιτσας και τους ανθρώπους της ενώ ταυτόχρονα αναδεικνύει την μοναδικότητα της Τσακωνικής Διαλέκτου. Στην ίδια αίθουσα έχει διαμορφωθεί και μικρός συνεδριακός χώρος 50 ατόμων, όπου προβάλλονται μεταξύ άλλων οι ταινίες-ντοκιμαντέρ του Φορέα Διαχείρισης με σκοπό οπτικοακουστική ανάδειξη της φυσικής ομορφιάς, της ιστορικής

συνέχειας, των πολιτισμικών γνωρισμάτων και ιδιαιτεροτήτων αλλά και της οικολογικής σημασίας της περιοχής.

Στην δεύτερη αίθουσα παρουσιάζεται μια ολοκληρωμένη περιβαλλοντική έκθεση με εκθεματικές επιφάνειες για τη χλωρίδα, την πανίδα, τους τύπους οικοτόπων και τα φυσικά μνημεία του Πάρνωνα αλλά και την ιστορία και την λαογραφία, αποκαλύπτοντας στον επισκέπτη τις κρυμμένες ομορφιές του μυθικού αυτού βουνού.

Το υπόγειο του κτηρίου αποτελεί μια έκθεση για τα παραδοσιακά επαγγέλματα του καμινιάρη, του αγωγιάτη, του υλοτόμου – ξυλουργού, του καστανοκαλλιεργητή και της Καστανισιώτισσας νοικοκυράς. Οι επιμέρους θεματικές επιφάνειες συμπληρώνονται από ένα παραδοσιακό ασβεστοκάμινο (αντίγραφο σε κλίμακα 1:2) αλλά και πολλά εκθέματα όπως εργαλεία, είδη οικιακής χρήσης, ενθύμια, μοναδικά χειρόγραφα, κ.α.

Η έκθεση ολοκληρώνεται με ένα μικρό βοτανικό κήπο στον προαύλιο χώρο του κτηρίου, στον οποίο έχουν φυτευτεί σπάνια αρωματικά φυτά και άνθη του Πάρνωνα.

Η επίσκεψη στο Κέντρο Ενημέρωσης μπορεί να συνδυαστεί με δραστηριότητες μελέτης και ψυχαγωγίας στο ύπαιθρο ή και με μια βόλτα στον παραδοσιακό οικισμό που έχει χαρακτηριστεί ως Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους και από το 1967 έχει ανακηρυχτεί Παραδοσιακός – Διατηρητέος Οικισμός με ιδιαίτερη φυσική και αρχιτεκτονική ομορφιά, στην εκκλησία της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, στα ερείπια του Πύργου Καψαμπέλη που βρίσκεται στο βόρειο τμήμα του χωριού με πανοραμική θέα σε όλο το οικισμό, αλλά και με περιήγηση σε μονοπάτια που διασχίζουν το περίφημο, από άποψη φυσικής ομορφιάς, καστανόδασος. Το καστανόδασος έχει έκταση 4.500 στρ. και στο παρελθόν η παραγωγή έφτανε τους 500 τόνους. Από το 1983 διοργανώνεται το τελευταίο Σαββατοκύριακο κάθε Οκτώβρη η Γιορτή Κάστανου, με ρίζες από τα τέλη του 18^{ου} αιώνα. Μια γιορτή που έχει εξελιχθεί ως μία από τις σημαντικότερες εκδηλώσεις τοπικών προϊόντων στην Ελλάδα και κάθε χρόνο αποτελεί πόλο έλξης χιλιάδων επισκεπτών με σκοπό την ανάδειξη αυτού του τοπικού προϊόντος, που έχει σημαντική θρεπτική αξία. Επίσης, σημαντική ετήσια πολιτιστική εκδήλωση είναι και η «Γιορτή του Δάσους» κατά το πρώτο δεκαπενθήμερο του Αυγούστου.

Βασικοί θεματικοί άξονες, στους οποίους βασίζεται η Έκθεση, είναι οι ακόλουθοι:

- Η θέση του Πάρνωνα στο νοτιότερο άκρο της Βαλκανικής χερσονήσου και η ανάδειξη της φυσικής του ομορφιάς και της σπουδαίας οικολογικής του αξίας.
- Η μακρόχρονη παρουσία του ανθρώπου στον Πάρνωνα, η καλή προσαρμογή του στις τοπικές συνθήκες, η επίδρασή του στα φυτά και τα ζώα.
- Η παρουσίαση της καθημερινής ζωής και των παραδοσιακών επαγγελμάτων των κατοίκων της Καστάνισσας η οποία ήταν απόλυτα εναρμονισμένη με τη φύση.
- Η ανάγκη για διατήρηση της φυσικής και της πολιτιστικής κληρονομιάς του Πάρνωνα.

Καστάνισσα Αρκαδίας

Η Καστάνισσα είναι το αρχαιότερο Τσακωνοχώρι του Πάρνωνα με ιστορία επτά και πλέον αιώνων και ένα από τα αρχαιότερα ορεινά Κυνουριακά χωριά. Είναι κτισμένη στην καρδιά του Πάρνωνα, πάνω σε έναν στενόμακρο λόφο, σε υψόμετρο 840 μ. και έχει περίπου 250 σπίτια. Η Καστάνισσα ήταν ονομαστή για την παραγωγή της σε ασβέστη, από όπου πήρε το χρώμα της, όπως επίσης και για τα κάστανα της που πιθανόν της έδωσαν το όνομα της. Το χωριό διατηρεί αναλλοίωτα στοιχεία της Τσακωνικής παράδοσης καθώς οι ηλικιωμένοι κάτοικοι του μιλούν την Τσακωνική διάλεκτο, με τα

χαρακτηριστικά, βαμμένα λευκά πυργόσπιτα με τις στέγες από τοπικό σχιστόλιθο, τα ξύλινα μπαλκόνια, τα έντονα χρώματα στα παράθυρα και τις λουλουδιασμένες αυλές.

Στο κέντρο του χωριού δεσπόζει ο πολιούχος ναός της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος, χτισμένος το 1780 περίπου. Το 1818 κατασκευάστηκε στην Οδησό και μεταφέρθηκε στην Καστάνιτσα το περίτεχνο τέμπλο ρώσικης τεχνοτροπίας που κοσμεί και σήμερα τον Ιερό Ναό. Γύρω από το χωριό υπάρχουν 15 ξωκλήσια άριστα συντηρημένα, με παλαιότερο αυτό του Αγίου Παντελεήμονα (1760).

Το μεγάλο καστανόδασος που την περιβάλλει έχει έκταση 4.500 στρ. και στο παρελθόν η παραγωγή έφτανε τους 500 τόνους. Από το 1983 διοργανώνεται το τελευταίο Σαββατοκύριακο κάθε Οκτώβρη η Γιορτή Κάστανου, με ρίζες από τα τέλη του 18^{ου} αιώνα. Μια γιορτή που έχει εξελιχθεί ως μία από τις σημαντικότερες εκδηλώσεις τοπικών προϊόντων στην Ελλάδα και κάθε χρόνο αποτελεί πόλο έλξης χιλιάδων επισκεπτών με σκοπό την ανάδειξη αυτού του τοπικού προϊόντος, που έχει σημαντική θρεπτική αξία. Επίσης, σημαντική ετήσια πολιτιστική εκδήλωση είναι και η «Γιορτή του Δάσους» κατά το πρώτο δεκαπενθήμερο του Αυγούστου.

Σημαντικά και με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά είναι επίσης τα μονοπάτια που ενώνουν την Καστάνιτσα με τους κοντινούς οικισμούς του Πραστού, της Σίταινας και του Πλατάνου, αλλά και οι μοναδικές διαδρομές στα φαράγγια της Μαζιάς και της Κουτουπούς – Ζαρμπάνιτσας καθώς και του μονοπατιού που οδηγεί στη Μεγάλη Τούρλα.

Κέντρο Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο

Το Κέντρο Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα αποτελεί έναν χώρο αναφοράς για την ανάδειξη και προβολή της χλωριδικής αξίας του Πάρνωνα. Αξία διαπιστωμένη, που τεκμηριώνεται από την παρουσία πολλών και σημαντικών ειδών χλωρίδας και που κατατάσσει τον Πάρνωνα ανάμεσα στις πλουσιότερες χλωριδικά περιοχές της Ευρώπης.

Προκειμένου να ολοκληρωθεί η εγκατάσταση του Κέντρου στο κτήριο του πρώην Δημοτικού Σχολείου Βασκίνας, που βρίσκεται στο κέντρο του Παραδοσιακού οικισμού Λεωνιδίου, πραγματοποιήθηκαν εργασίες αποκατάστασης του κτηρίου, κατά την περίοδο 2015-2016.

Η δημιουργία της έκθεσης ερμηνείας περιβάλλοντος έχει ως βασικό θέμα τη βασική γνωριμία των επισκεπτών με την προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστουά αλλά και την ανάδειξη του χλωριδικού πλούτου της. Στον χώρο αυτό πραγματοποιούνται επιπλέον παράλληλες δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης κατοίκων και επισκεπτών για την εκπλήρωση της παιδαγωγικής αποστολής του Κέντρου σε ότι αφορά στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής.

Στο ισόγειο του Κέντρου έχουν διαμορφωθεί κατάλληλοι χώροι υποδοχής επισκεπτών, γραφείων, καθιστικού και αποθήκης, ενώ στον όροφο φιλοξενείται η έκθεση ερμηνείας περιβάλλοντος, ο χώρος προβολής εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και ο χώρος εργαστηρίου όπου θα γίνεται η προετοιμασία και η επίδειξη του χλωριδικού υλικού του Κέντρου. Στον περιβάλλοντα χώρο δημιουργήθηκαν ανεξάρτητες περιοχές φύτευσης δενδροκομικών, ανθοκομικών, καλλωπιστικών και αρωματικών φυτών με αντίστοιχη σήμανση για τους επισκέπτες.

Η επίσκεψη στο Κέντρο Πληροφόρησης μπορεί να συνδυαστεί με δραστηριότητες μελέτης και ψυχαγωγίας στον περιβάλλοντα χώρο του αλλά και με βόλτα στον παραδοσιακό οικισμό και στα αξιοθέατά του, όπως στα αρχοντικά Πυργόσπιτα ή στη Φάμπρικα, το Κέντρο Προβολής της Αγροτικής Ιστορίας και των Δρόμων της Θάλασσας στην Ανατολική Πελοπόννησο, κ.α.

Βασικοί θεματικοί άξονες, στους οποίους βασίζεται η Έκθεση, είναι οι ακόλουθοι:

- Η βασική γνωριμία των επισκεπτών με την περιοχή.
- Η στοχευμένη ερμηνεία στοιχείων από το φυσικό περιβάλλον.
- Η εκπλήρωση της παιδαγωγικής αποστολής μέσω της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης των επισκεπτών του σε ότι αφορά στο φυσικό περιβάλλον της προστατευόμενης περιοχής.

Λεωνίδιο Αρκαδίας

Το Λεωνίδιο, η πρωτεύουσα της θάλασσας και έδρα του Δήμου Νότιας Κυνουρίας, με μακραίωνη ναυτική ιστορία, βρίσκεται στην αρχή της κοιλάδας του ποταμού Δαφνώνα. Είναι χτισμένο στη βάση επιβλητικών ερυθρών βράχων που αποτελούν ένα φυσικό παρατηρητήριο με απεριόριστη θέα προς τον θαλάσσιο ορίζοντα. Σύμφωνα με την απογραφή του 2011 έχει 3.826 κατοίκους, που είναι κυρίως Τσάκωνες, οι οποίοι έχουν τις δικές τους παραδόσεις, έθιμα, τραγούδια, χορούς και μιλούν τη δική τους διάλεκτο, την τσακωνική.

Έχει χαρακτηριστεί παραδοσιακός οικισμός και ιστορικός τόπος με τα δίπατα και τρίπατα αρχοντόσπιτα με τις πλακόστρωτες και βοτσαλωτές αυλές, τα όμορφα κεραμοσκεπέστα χαγιάτια, τους υψηλούς πέτρινους ασβεστωμένους μαντρότοιχους και τα σκαλιστά και ζωγραφισμένα ταβάνια, τις καμινάδες, που έχουν κατασκευαστεί με περίτεχνο τρόπο, και δίνουν στον επισκέπτη μια πρώτη γεύση της τοπικής αρχιτεκτονικής. Το Λεωνίδιο, ο «σίγουρος τόπος» κατά τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη και ο «Διονύσου κήπος» κατά τον Πausανία, είναι η πατρίδα πολλών αγωνιστών караβοκυραίων και οικονομικών χορηγών και στρατιωτικών αρχηγών του Αγώνα για την ελευθερία του 1821.

Στο Λεωνίδιο σώζονται τρία από τα μεγαλοπρεπέστερα προεπαναστατικά μνημεία της Πελοποννήσου. Ο πύργος του Τσικαλιώτη (1808), που είναι επισκέψιμος για το κοινό, το αρχοντικό του Πολυτίμου (1816) και το αρχοντικό Κατσικογιάννη (1807), που βρίσκεται στη βόρεια άκρη του οικισμού. Ενδιαφέρον παρουσιάζει και ο πύργος Χατζηρουόδη. Πραγματικό στολίδι αποτελεί το εξατάξιο σήμερα δημοτικό σχολείο τύπου Καλλία, που λειτουργεί από το 1910 περίπου, ενώ το νέο στολίδι του Λεωνιδίου και της περιοχής αποτελεί η «Φάμπρικα», το κτήριο του Κέντρου Προβολής της Αγροτικής Ιστορίας και των Δρόμων της Θάλασσας στην Ανατολική Πελοπόννησο, με πολύχρονη και πολύπτυχη ιστορία.

Αξιόλογες και ιστορικής σημασίας είναι αρκετές εκκλησίες της πόλης, όπως η Μητρόπολη (ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου), η Αγία Αικατερίνη, η Αγία Κυριακή, οι Τρεις Ιεράρχες, οι Άγιοι Ταξιάρχες και η Παναγία Χατζαλιού. Σε απόσταση 5 χλμ. από το Λεωνίδιο, δυτικά επάνω σε βράχο, βρίσκεται η μονή του Αγίου Νικολάου Σίντζας. Σε ύψωμα που δεσπόζει της πόλης, δεξιά από την ανατολική είσοδο, σώζονται τρεις χαρακτηριστικοί παραδοσιακοί, ανεμόμυλοι.

Η χαράδρα του Δαφνώνα, στην περιοχή του Λεωνιδίου, έχει ενταχθεί στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο «Natura 2000», ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) με κωδικό GR 2520005. Στη χαράδρα του Δαφνώνα απαντούν μερικά από τα πιο σπάνια ενδημικά είδη χλωρίδας του Πάρνωνα, αλλά αποτελεί και ενδιαίτημα, απειλούμενων και κινδυνευόντων ειδών, αρπακτικών πτηνών. Στην ευρύτερη περιοχή της Νότιας Κυνουρίας ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζουν μεταξύ άλλων, τα παρακάτω σπήλαια και καταβόθρες:

- Σπήλαιο Διονύσου Σίντζας, Ν.Δ. του Λεωνιδίου,

- Σπήλαιο των Σκορπιών, Β-ΒΑ του όρους Τούρλα, Ν. του Λεωνιδίου,
- Σπήλαιο Μάνα, στα Πούλιθρα,
- Καταβόθρα Δέρσιου, στο οροπέδιο της Παλαιόχωρας Τυρού,
- Καταβόθρα Πελετών, Ν.Α. από το χωριό Πελετά,
- Καταβόθρα Πρόπαντες, Β.Δ. από το Παλαιοχώρι.

Από την περιοχή του Λεωνιδίου ξεκινούν διαδρομές κατάλληλες για πεζοπορία, ποδηλασία βουνού, αναρρίχηση και άλλες οικοτουριστικές δραστηριότητες.

Ο κάμπος του Λεωνιδίου παράγει πληθώρα αγροτικών προϊόντων, εσπεριδοειδή, ελιές, ντομάτες, μαρούλια και άλλα κηπευτικά. Χαρακτηριστικό όμως προϊόν της περιοχής είναι η μελιτζάνα (η τσακωνική, όπως είναι γνωστή), κυρίως λόγω μικροκλίματος και εδάφους και φημίζεται ως η πιο εύγευστη στην Ελλάδα.

Εξοπλισμός Τμήματος

Ο υλικός εξοπλισμός που διαθέτει ο Φορέας Διαχείρισης για την υποστήριξη υλοποίησης των δράσεων ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης σε πάγιο εξοπλισμό που έχει κατανεμηθεί στα τέσσερα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, περιλαμβάνει συνοπτικά:

- τρεις τηλεοράσεις
- φορητοί και σταθεροί Η/Υ
- δύο οχήματα, ένα τύπου jeep και ένα επιβατικό
- δύο τηλεσκόπια και είκοσι πέντε ζευγάρια κιάλια
- έγχρωμα φωτοτυπικά μηχανήματα
- εκτυπωτές
- εκτυπωτής τύπου Plotter
- εξωτερικοί σκληροί δίσκοι
- συσκευή αναπαραγωγής DVD
- συσκευές αναπαραγωγής πολυμέσων (media players).
- βιβλία και επιστημονικά συγγράμματα
- οδηγοί αναγνώρισης πουλιών
- οδηγοί αναγνώρισης φυτών
- τρεις φορητές συσκευές προβολής (projector)
- τρεις φωτογραφικές μηχανές Pocket Compact
- τρίποδο/α τηλεσκοπίου και φωτογραφικών μηχανών
- βιντεοκάμερα καταγραφής υψηλής ανάλυσης HD
- πτυσσόμενο εκθετήριο
- πτυσσόμενος, ανεξάρτητος τοίχος εκθετηρίου
- πτυσσόμενο σκίαστρο
- πέντε πτυσσόμενες καρέκλες
- πτυσσόμενο τραπέζι
- πανί-οθόνη βιντεοπροβολής

Εξοπλισμός Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης

Στους χώρους των Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης λειτουργεί αίθουσα έκθεσης ερμηνείας περιβάλλοντος. Η έκθεση συνδυάζει τη σύγχρονη τεχνολογία με τα κλασσικά μέσα παρουσίασης, με σκοπό να αναδείξει ότι πιο αξιόλογο έχει η περιοχή και να μεταδώσει το μήνυμα της διατήρησης των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας. Πληροφορεί και προβληματίζει τον επισκέπτη σχετικά με το φυσικό περιβάλλον του Πάρνωνα και τον τρόπο που σχετίζεται ο άνθρωπος με αυτό. Το εκθεσιακό υλικό παρουσιάζεται σε αυτόνομες ενότητες και με την κατάλληλη δομή ώστε να γίνεται κατανοητό από τους επισκέπτες, ανεξάρτητα από τη φορά που αυτοί κινούνται ή από το αν συνοδεύονται από ειδικευμένο ξεναγό. Ο εξοπλισμός των αιθουσών περιλαμβάνει εκθεματικές επιφάνειες, που είναι διαμορφωμένες σε ενιαίο ύψος και συνδυάζουν σύντομα κείμενα με ποικίλες εικόνες (φωτογραφίες, σχέδια, χάρτες, κ.ά.). Οι χώροι των Κέντρων εξυπηρετούν τις ανάγκες ενημέρωσης μεμονωμένων ατόμων ή ομάδων επισκεπτών (ανά ομάδες των 50 περίπου ατόμων).

Οι χώροι των Κέντρων εξυπηρετούν τις ανάγκες ενημέρωσης μεμονωμένων ατόμων ή ομάδων. Οι τοίχοι εξασφαλίζουν ευρείς και ενιαίους χώρους για την ανάρτηση εκθεματικών επιφανειών και είναι απαλλαγμένοι από παράθυρα σε λειτουργία, σώματα κεντρικής θέρμανσης (καλοριφέρ), διακόπτες, πρίζες κ.λπ. Οι εκθεματικές επιφάνειες φωτίζονται από φωτιστικά σώματα κατάλληλα επιλεγμένα και τοποθετημένα. Οι παροχές ρυθμίζονται από κεντρικούς διακόπτες και ικανοποιούν τις ανάγκες για γενικό και ειδικό φωτισμό (φωτισμό της αίθουσας και φωτισμό των επιμέρους εκθεμάτων).

Στους εξωτερικούς χώρους των Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους και Καστάνισσας έχουν τοποθετηθεί συνολικά τέσσερα ξύλινα στέγαστρα, για την βέλτιστη εξυπηρέτηση των επισκεπτών, αλλά και για την καλύτερη συντήρηση του κελύφους των κτηρίων.

Το **ΚΕΝΤΡΟ ΤΟΥ ΑΣΤΡΟΥΣ** έχει θεματικό πεδίο τον υγρότοπο. Περιλαμβάνει επιπλέον μακέτα-χάρτη της προστατευόμενης περιοχής του υγροτόπου Μουστού και του όρους Πάρνωνα και παρουσιάζει βασικά στοιχεία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (οικισμού, μοναστήρια, αρχαιολογικούς χώρους, μονοπάτια, ποτάμια, κ.α.).

Επιπλέον, διαθέτει μεταλλική ράμπα για την πρόσβαση ατόμων με ειδικές ανάγκες/ εμποδιζόμενων ατόμων ή ατόμων με κινητικά προβλήματα.

Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους αποτελεί και την έδρα του Φορέα Διαχείρισης.

Στους χώρους του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους, λειτουργούν:

- Αίθουσα Έκθεσης Ερμηνείας Περιβάλλοντος
- Χώρος εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων.
- Γραφεία προσωπικού (έδρα του Φορέα Διαχείρισης) και βοηθητικοί χώροι.

Το **ΚΕΝΤΡΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΕΤΡΟΥ** έχει θεματικό πεδίο το σπάνιο είδος του δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*), καθώς επίσης τα ενδημικά και σπάνια είδη χλωρίδας του Πάρνωνα. Η τρισδιάστατη μακέτα της περιοχής που υπάρχει παρουσιάζει το ανάγλυφο της περιοχής, τη φυτοκάλυψη και άλλα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος.

Στους χώρους του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγ. Πέτρου, λειτουργούν:

- Αίθουσα Έκθεσης Ερμηνείας Περιβάλλοντος
- Γραφείο προσωπικού και βοηθητικοί χώροι
- Χώρος εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων (ισόγειο).

Το **ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΚΑΣΤΑΝΙΤΣΑΣ** έχει θεματικό πεδίο την μακρόχρονη παρουσία του ανθρώπου στον Πάρνωνα, την καλή προσαρμογή του στις τοπικές συνθήκες, την επίδρασή του στα φυτά και τα ζώα, καθώς επίσης την ανάγκη διατήρησης της φυσικής και της πολιτιστικής κληρονομιάς του Πάρνωνα. Στην έκθεση του Κέντρου, παρουσιάζονται επίσης, βασικές οικολογικές και βιολογικές έννοιες, στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής, καθώς επίσης και η καθημερινή ζωή και τα παραδοσιακά επαγγέλματα των κατοίκων της Καστάνιτσας.

Επιπλέον, διαθέτει χτιστή πέτρινη ράμπα που οδηγεί στην είσοδο του κτηρίου για την πρόσβαση ατόμων με ειδικές ανάγκες/ εμποδιζόμενων ατόμων ή ατόμων με κινητικά προβλήματα και ανελκυστήρα στο εσωτερικό του κτηρίου.

Στον περιβάλλοντα χώρο του Κέντρου Ενημέρωσης έχει διαμορφωθεί ένας μικρός βοτανικός κήπος στο οποίο έχουν φυτευτεί αντιπροσωπευτικά είδη από την πλούσια χλωρίδα του Πάρνωνα.

Στους χώρους του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας, λειτουργούν:

- Αίθουσα Έκθεσης Ερμηνείας Περιβάλλοντος
- Αίθουσα Θεματικής Λαογραφικής Έκθεσης
- Χώρος Παρουσιάσεων, Προβολών, Ομιλιών, Σεμιναρίων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων.

Το **ΚΕΝΤΡΟ ΤΟΥ ΛΕΩΝΙΔΙΟΥ** έχει θεματικό πεδίο την χλωριδική αξία της προστατευόμενης περιοχής. Η Έκθεση Ερμηνείας Περιβάλλοντος περιλαμβάνει, προθήκες, ειδικό φωτισμό, εποπτικό υλικό και σχολιασμό των εκθεμάτων. Ο μόνιμος εκθεσιακός χώρος περιλαμβάνει εκθεματικές επιφάνειες, φωτογραφίες, αναπαραστάσεις και διοράματα. Διαθέτει επίσης διαδραστική εφαρμογή σε οθόνη αφής και διαδραστικά θέματα (interactive rom's). Στο ισόγειο του Κέντρου έχουν διαμορφωθεί κατάλληλοι χώροι υποδοχής επισκεπτών, γραφείων, καθιστικού και αποθήκης, ενώ στον όροφο φιλοξενείται η έκθεση ερμηνείας περιβάλλοντος, ο χώρος προβολής εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και ο χώρος εργαστηρίου όπου θα γίνεται η προετοιμασία και η επίδειξη του χλωριδικού υλικού του Κέντρου.

Στον περιβάλλοντα χώρο δημιουργήθηκαν ανεξάρτητες περιοχές φύτευσης δενδροκομικών, ανθοκομικών, καλλωπιστικών και αρωματικών φυτών με αντίστοιχη σήμανση για τους επισκέπτες.

Στους χώρους του Κέντρου Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο, λειτουργούν:

- Αίθουσα Έκθεσης Ερμηνείας Περιβάλλοντος,
- Χώρος παρουσιάσεων, προβολών, ομιλιών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων,
- Χώρος εργαστηρίου για προετοιμασία και επίδειξη χλωριδικού υλικού,
- Γραφεία και βοηθητικοί χώροι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ – ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ

Αναγκαιότητα & Στόχοι

Η προστατευόμενη περιοχή του όρους Πάρνωνα – υγροτόπου Μουστού, λόγω του ότι καταλαμβάνει έκταση 1.140.892 στρεμμάτων κυρίως δασικού τύπου, περιλαμβάνει πολυάριθμα ιστορικά χωριά των οποίων οι κάτοικοι αναπτύσσουν δραστηριότητες που θα πρέπει να εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου. Κατά συνέπεια, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι στο χώρο της προστατευόμενης περιοχής υπάρχει έντονη ανθρώπινη δραστηριότητα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους (κτηνοτροφία, γεωργία, δενδροκομία, μελισσοκομία, συλλογή βοτάνων, λατόμηση μαρμάρων, υπηρεσίες τουρισμού, περιορισμένη βιομηχανική παραγωγή), πέραν των επισκεπτών που δέχεται κυρίως τις τουριστικές περιόδους, και το γεγονός ότι η ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση του πληθυσμού είναι ανεπαρκής σε θέματα προστασίας των περιοχών ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης, δημιουργούνται προβλήματα ακατάλληλης συμπεριφοράς. Επίσης, η εκπόνηση και εφαρμογή του Κανονισμού Διοίκησης και Λειτουργίας της προστατευόμενης περιοχής, καθώς και η τροποποίηση και εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης αυτής, θα περιγράψουν τους εξειδικευμένους περιορισμούς και στόχους που θα τεθούν για την προστασία της περιοχής, οι οποίοι πρέπει να γίνουν ευρέως γνωστοί μέσα από σωστά σχεδιασμένα έργα περιβαλλοντικής ενημέρωσης.

Η δράση ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης κατά συνέπεια καθίσταται απαραίτητη προκειμένου οι κάτοικοι και οι επισκέπτες της προστατευόμενης περιοχής Πάρνωνα - Μουστού να εξοικειωθούν με την ιδέα της προστατευόμενης περιοχής, με τους κανονισμούς και τους όρους που τη διέπουν, με τους στόχους που τίθενται για:

- την προστασία και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς και
- τη βιώσιμη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής, και να αποκτήσουν ενημέρωση και εκπαίδευση προς όφελος της προστασίας και της πρόληψης.

Ο Φορέας Διαχείρισης μέσω της υλοποίησης αυτής της δράσης στοχεύει επίσης στην ενίσχυση των συμμετοχικών διαδικασιών. Παράλληλα, γίνεται προσέγγιση όλων των συναρμόδιων υπηρεσιών, των τοπικών συλλόγων και των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην προστατευόμενη περιοχή, για την από κοινού υλοποίηση των στόχων που θα τίθενται στο εγκεκριμένο Διαχειριστικό Σχέδιο της προστατευόμενης περιοχής.

Γίνεται επίσης προσπάθεια προώθησης των προτάσεων ήπιας ανάπτυξης, προστασίας και ανάδειξης του Φορέα για την προστατευόμενη περιοχή, μέσω επιτόπιων επισκέψεων σε συγκεκριμένες ομάδες στόχο του πληθυσμού και μέσω εκδηλώσεων, που διοργανώνονται είτε αποκλειστικά από τον Φορέα, είτε σε συνεργασία με τους τοπικούς συλλόγους ή/και την τοπική αυτοδιοίκηση.

Η αναγκαιότητα της δράσης αυτής εντοπίζεται στη γενικότερη προσπάθεια που έχει ξεκινήσει ο Φορέας Διαχείρισης για την ενίσχυση της συμμετοχικότητας και την υιοθέτηση ενός πιο

εξωστρεφούς χαρακτήρα, που αφουγκράζεται τις ανάγκες, τις προτάσεις και τις ιδέες της τοπικής και όχι μόνο κοινωνίας.

Η προκείμενη δράση στοχεύει στην επίλυση του προαναφερόμενου προβλήματος που αποτελεί η ελλιπής και αποσπασματική ενημέρωση των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής. Γι' αυτόν τον λόγο, θα πρέπει να συνεχιστεί ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ειδικών δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης του κοινού που θα αποσκοπούν:

- στη γενική ενημέρωση σχετικά με τους όρους και κανονισμούς που έχουν καθοριστεί με το νομοθέτημα Θεσμοθέτησης της ΠΠ και θα εξειδικευθούν με τον Κανονισμό Διοίκησης και Λειτουργίας της ΠΠ, καθώς επίσης με το σύνολο των ενεργειών και μέτρων που είναι απαραίτητα για την προστασία, οργάνωση και λειτουργία της και στοχεύουν στην ανάδειξη όλων των αξιών και λειτουργιών της (οικολογικών, αισθητικών, ιστορικών, πολιτιστικών, οικονομικών κ.ά.),
- στην εξειδικευμένη ενημέρωση σχετικά με την σπουδαιότητα της βιοποικιλότητας και των φυσικών οικοσυστημάτων της προστατευόμενης περιοχής. Συνεχή ενημέρωση του κοινού για τις δράσεις που διεξάγονται στο χώρο της ΠΠ.
- στην ενίσχυση της περιβαλλοντικής ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης των πολιτών και επίτευξη μιας θετικότερης αντιμετώπισης του ΦΔ ως προς το ρόλο του και τις αρμοδιότητές του, τόσο από την τοπική κοινωνία όσο και από τους εμπλεκόμενους φορείς.

Η περιβαλλοντική ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού αλλά και των επισκεπτών της περιοχής σε θέματα που συνδέονται με την προστασία του φυσικού πλούτου της προστατευόμενης περιοχής, αποτελεί ένα βασικό εργαλείο για αλλαγή της αντίληψης που βλέπει τον άνθρωπο ως απόλυτο κυρίαρχο και διαμόρφωση νέων ηθικών αξιών του ανθρώπου σε σχέση με το περιβάλλον. Η αναγκαιότητα των δράσεων αυτών έγκειται στην κατανόηση του κοινά αποδεκτού πορίσματος ότι ο άνθρωπος αποτελεί μέρος της φύσης, και επομένως πρέπει να σέβεται τη φύση και να μεριμνά για την αρμονική συμβίωσή του με αυτήν.

Έχοντας ως στόχο την παραπάνω αρχή, το Τμήμα πληροφόρησης προσελκύει επισκέπτες στην προστατευόμενη περιοχή, τους πληροφορεί για τις αξίες και τις φυσικές λειτουργίες της περιοχής και τους καθοδηγεί ώστε να γνωρίσουν από κοντά το όρος Πάρνωνα, χωρίς να βλάψουν τα ευαίσθητα φυσικά οικοσυστήματά του.

Σχεδιασμός δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης

Σε συνέχεια της παρακολούθησης - αξιολόγησης των δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού, οι οποίες εφαρμόστηκαν κατά την περίοδο 2007-2017 για την ανάδειξη του χώρου της προστατευόμενης περιοχής και την ενημέρωση - ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού και του ευρύτερου κοινού για τις αξίες της προστατευόμενης περιοχής, καταρτίζεται το Σχέδιο Δράσης Ενημέρωσης – Ευαισθητοποίησης για το έτος 2018 και του Φορέα Διαχείρισης με το οποίο παρουσιάζονται οι τρόποι και οι μέθοδοι που θα επιστρατεύσει το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστου για την επίτευξη των στόχων της ενημέρωσης. Επιπροσθέτως, περιλαμβάνει τον καθορισμό των ομάδων - στόχων, τον προσδιορισμό της αναγκαίας υποδομής υποστήριξης και της χωροθέτησής της, καθώς και τα κατάλληλα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν.

Δεδομένης της ψήφισης του Νομοσχεδίου από το Υπουργείο Περιβάλλοντος σχετικά με την «Οργάνωση και λειτουργία των Φορέων Διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών» εντός του 2018 και

της προσάρτησης δεκατεσσάρων (14) πλέον περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000 στην χωρική αρμοδιότητα του ΦΔΟΠΥΜ, κρίνεται σκόπιμο να διερευνηθούν παράλληλα οι δυνατότητες ανάπτυξης συνεργασιών και δικτύωσης του Φορέα Διαχείρισης με φορείς και οργανισμούς οι οποίοι δραστηριοποιούνται στα διευρυμένα όρια της προστατευόμενης περιοχής.

Για την κάλυψη των αναγκών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης που θα προκύψουν βάσει του νέου θεσμικού πλαισίου για τη διοίκηση και διαχείριση της νέας διευρυμένης προστατευόμενης περιοχής απαιτείται πρόσληψη νέου εξειδικευμένου προσωπικού, προμήθεια νέου εξοπλισμού και αύξηση του στόλου των οχημάτων, ενέργειες οι οποίες κρίνεται σκόπιμο να προγραμματιστούν στο άμεσο μέλλον.

Ενδεικτικά, για την συμπλήρωση των υποδομών ερμηνείας περιβάλλοντος του Φορέα Διαχείρισης τίθενται οι παρακάτω βασικοί στόχοι:

- να διερευνηθεί η δυνατότητα σύναψης μνημονίου συνεργασίας με το Πολιτιστικό Ίδρυμα της Τράπεζας Πειραιώς για την εκπόνηση προγράμματος περιβαλλοντικής ενημέρωσης στα Μουσεία "Ελιάς και ελαιολάδου" στην Σπάρτη, "Υδροκίνησης" στην Δημητσάνα και "Περιβάλλοντος" στην Στυμφαλία.
- να διερευνηθεί η δυνατότητα σύναψης μνημονίου συνεργασίας με τον Δήμο Τρίπολης σχετικά με την εκχώρηση της λειτουργίας του Μουσείου *Δασικής Ιστορίας Μαινάλου* στον διευρυμένο Φορέα Διαχείρισης.

Με την επέκταση του Φορέα Διαχείρισης, θα διερευνηθεί η δυνατότητα συμπλήρωσης των υποδομών ερμηνείας περιβάλλοντος η δημιουργία ενός νέου Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης στην ευρύτερη περιοχή Γερακίου Λακωνίας με θεματική την βιοποικιλότητα των προστατευόμενων περιοχών της Ανατολικής Λακωνίας, ποταμού Ευρώτα και Λακωνικού Κόλπου.

Αναφορικά με την συμπλήρωση των υποδομών ερμηνείας περιβάλλοντος του ΦΔ και σε συνέχεια της υπ' αριθμ. 3.6/2017 απόφασης του Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης, εγκρίθηκε η σύναψη προγραμματικής σύμβασης μεταξύ του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας και του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρωννα και υδροτόπου Μουστού, με στόχο τη μεταστέγαση του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου στο Άγιο Ιωάννη Αρκαδίας. Σε συνέχεια της παραπάνω απόφασης εντός του 2018 πρόκειται να πραγματοποιηθεί η μεταφορά των εγκαταστάσεων του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης από το κτήριο της κοινότητας του Αγίου Πέτρου στο οποίο στεγάζεται μέχρι σήμερα, στο πρώην Δημοτικό Σχολείο της τοπικής κοινότητας Αγίου Ιωάννη, στην θέση «Κουτρί», δεδομένου ότι ο νέος χώρος θα παραχωρηθεί στον Φορέα Διαχείρισης για την απρόσκοπτη συνέχιση του έργου περιβαλλοντικής ενημέρωσης του κοινού, το οποίο μέχρι τώρα επιτελείται στο εν λόγω Κέντρο.

Συμπληρωματικά με τις παραπάνω στοχεύσεις ο Φορέας Διαχείρισης έχει ήδη διατυπώσει με την υπ' αριθμ. 1.9/2017 απόφαση Δ.Σ. τις προτάσεις του για νέες δράσεις οι οποίες πρόκειται να συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη με έμφαση στους τομείς της αγροτικής οικονομίας και της διαχείρισης των επισκεπτών / τουρισμού. Στο πλαίσιο αυτό αναφέρονται συνοπτικά στην συνέχεια οι δράσεις που συσχετίζονται με τον σχεδιασμό δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης του παρόντος σχεδίου δράσης.

1. Συνεργασία για την Περιφερειακή Ανάπτυξη και τη Διεθνή Αναγνώριση: Απόθεμα Βιόσφαιρας Πάρνωννα – Μαλέα

Στο πλαίσιο υλοποίησης του Τοπικού Προγράμματος LEADER/CLLD 2014-2020, που διαχειρίζεται η Αναπτυξιακή Εταιρεία Πάρνωννα ΟΤΑ, μέλος της Επιτροπής Διαχείρισης του οποίου είναι και ο Φορέας Διαχείρισης, αναμένεται η ολοκλήρωση και υποβολή του φακέλου υποψηφιότητας της περιοχής Πάρνωννα-Μαλέα και ανακήρυξή της ως «Απόθεμα Βιόσφαιρας» του προγράμματος «Άνθρωπος και Βιόσφαιρα» της UNESCO. Με την επιτυχή ανακήρυξή της περιοχής ως «Απόθεμα Βιόσφαιρας», θα υπάρχει και αντίστοιχη διαχειριστική πολιτική του Φορέα Διαχείρισης.

Τα οφέλη θα είναι:

- Δημιουργία ενός σημαντικού πόλου έλξης
- Ανάπτυξη θεματικού τουρισμού
- Διεθνής αναγνώριση

Τα Αποθέματα Ανθρώπου και Βιόσφαιρας συνιστούν ένα παγκόσμιο δίκτυο υπό την προστασία και υποστήριξη της UNESCO. Το δίκτυο αυτό προωθεί την ανταλλαγή γνώσης, εμπειρίας και ανθρώπινου δυναμικού. Αυτή τη στιγμή, υπάρχουν 580 Αποθέματα Βιόσφαιρας σε 114 χώρες σε ολόκληρο τον κόσμο, με σκοπό τη διατήρηση και προστασία των οικοσυστημάτων, των ειδών και της γενετικής ποικιλίας. Πιθανή ανακήρυξη της προστατευόμενης περιοχής του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού και περιοχής της ΝΑ Πελοποννήσου ως «Αποθέματος Βιόσφαιρας» σημαίνει ότι η περιοχή μπαίνει σε μια παγκόσμια λίστα περιοχών με βιώσιμη ανάπτυξη και αποκτά ευκολότερη πρόσβαση σε χρηματοδοτήσεις, που αφορούν την έρευνα για τον άνθρωπο και το περιβάλλον, που σε εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο, μπορούν να αποτελέσουν πιλοτικές περιοχές και παραδείγματα καλών πρακτικών.

2. Μελέτη ανάπτυξης συστήματος πιστοποίησης και υποστήριξης υπηρεσιών οικότουρισμού και προϊόντων αγροτικής οικονομίας (μη ξυλώδη προϊόντα)

Η δράση αφορά στη διαμόρφωση του πλαισίου και ο καθορισμός των βασικών αρχών, οι οποίες θα πρέπει να διέπουν το σύστημα πιστοποίησης των οικότουριστικών υπηρεσιών και προϊόντων αγροτικής οικονομίας που παρέχονται στην προστατευόμενη περιοχή του όρους Πάρνωννα & υγροτόπου Μουστού.

Η πιστοποίηση θα παρέχεται μέσω σήματος ποιότητας οικότουρισμού και προϊόντων αγροτικής οικονομίας, το οποίο θα δίνεται από το Φορέα Διαχείρισης σε επιχειρήσεις και επαγγελματίες του τουριστικού χώρου και παραγωγούς, οι οποίοι θα καλύπτουν συγκεκριμένα κριτήρια.

Αντικείμενο της δράσης αποτελεί ο καθορισμός των κριτηρίων αυτών, η διαβούλευση με τους τουριστικούς επαγγελματίες και παραγωγούς αγροτικών προϊόντων και η διαμόρφωση του Τοπικού Σήματος Ποιότητας Οικότουρισμού και προϊόντων αγροτικής οικονομίας.

Θα διερευνηθεί και δυνατότητα προώθησης των υπηρεσιών και προϊόντων (μέλι, παράγωγα μελιού, καστανιά, αρωματικά φυτά, λάδια και παράγωγα ελιάς όπως σαπούνια, κρέμες κλπ).

Ενημέρωση Κοινού

Η πληροφόρηση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των ομάδων επισκεπτών, των κατοίκων της περιοχής και των εμπλεκόμενων φορέων, σε θέματα που αφορούν στην οικολογική και ιστορική - πολιτιστική αξία της περιοχής, αλλά και στη συνεπαγόμενη ανάγκη προστασίας και διατήρησης της

βιοποικιλότητας και των φυσικών και πολιτισμικών αξιών της προστατευόμενης περιοχής, μπορεί να βασιστεί σε μεγάλο βαθμό στην παραγωγή και την κατάλληλη χρήση και διανομή ποικίλου υλικού ενημέρωσης.

Από την έως τώρα εμπειρία του Φορέα Διαχείρισης, οι επισκέπτες της προστατευόμενης περιοχής κατηγοριοποιούνται σε πέντε ομάδες-στόχους:

- Δυνητικοί επισκέπτες
- Επισκέπτες – μαθητές της προστατευόμενης περιοχής
- Ομάδες περιπατητικού τουρισμού (ορειβατικοί, πεζοπορικοί και φυσιολατρικοί Σύλλογοι)
- Επισκέπτες Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης
- Κάτοικοι της περιοχής

Το πρόγραμμα της ενημέρωσης του κοινού είναι υπ' ευθύνη του στελεχιακού δυναμικού του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας σε συνεργασία με τα υπόλοιπα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης.

Το προσωπικό του τμήματος αναλαμβάνει μεταξύ των άλλων δραστηριοτήτων, έτσι όπως περιγράφηκαν στο Κεφάλαιο 2, την ενημερωτική καμπάνια για την παροχή κάθε πληροφορίας που πρόκειται να συμβάλει θετικά στη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος (κανονισμοί για την καθαριότητα φυσικών περιοχών, την όχληση, κλπ) της προστατευόμενης περιοχής. Οι ενεργούντες την ενημέρωση κοινού, ελέγχουν και καταγράφουν τις δραστηριότητες ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης καθώς και την κίνηση των επισκεπτών, τηρώντας σχετικά αρχεία του Φορέα Διαχείρισης όπως το βιβλίο επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής, το αρχείο ξεναγήσεων κ.λπ. (αναφέρονται αναλυτικά στο Παράρτημα).

Δημοσιότητα – Διάχυση ενημέρωσης

Η πληροφόρηση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση σε θέματα που αφορούν στην οικολογική και ιστορική - πολιτιστική αξία της περιοχής, άρα και στη συνεπαγόμενη ανάγκη προστασίας και διατήρησης της, μπορεί να βασιστεί σε μεγάλο βαθμό και στην προώθηση κατάλληλων ενεργειών προβολής.

Για την ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού, ο Φορέας Διαχείρισης έχει προβεί στις ακόλουθες δράσεις προβολής της προστατευόμενης περιοχής:

- Ολοκλήρωσε έργο που αφορούσε στον σχεδιασμό και εγκατάσταση περίπου εκατό (100) πληροφοριακών πινακίδων διαφόρων τύπων (κατεύθυνσης, απαγόρευσης, ενημέρωσης, οριοθέτησης και επεξήγησης θέας) σε διάφορα επιλεγμένα σημεία της προστατευόμενης περιοχής. Ο σκοπός του έργου είναι οι πινακίδες να πληροφορούν τον επισκέπτη για τη σημαντική βιοποικιλότητα και τα ευαίσθητα φυσικά οικοσυστήματα της περιοχής. Όλες οι πινακίδες τοποθετήθηκαν εντός της προστατευόμενης περιοχής Πάρνωννα-Μουστού. Η γλωσσική επιμέλεια των κειμένων ήταν υπό την ευθύνη του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης, ενώ η γραφιστική επιμέλεια των πινακίδων έγινε από τον Ανάδοχο του έργου με την καθοδήγηση του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης. Τα κείμενα και οι φωτογραφίες που χρησιμοποιήθηκαν προήλθαν είτε από το αρχειακό υλικό του Φορέα Διαχείρισης, είτε σε συνεργασία με εξειδικευμένους επιστήμονες στη χλωρίδα, στη πανίδα και στους τύπους οικοτόπων.

- Υλοποίησε το έργο που αφορά στην οπτικοακουστική ανάδειξη της φυσικής ομορφιάς, της ιστορικής συνέχειας και της οικολογικής σημασίας της περιοχής. Το έργο αφορούσε στην παραγωγή τριών ταινιών - ντοκιμαντέρ 15 λεπτών και μίας ταινίας – ντοκιμαντέρ 25 λεπτών, καθώς και στην παραγωγή και μετάδοση ενός ραδιοφωνικού και ενός τηλεοπτικού μηνύματος. Οι ταινίες – ντοκιμαντέρ προβάλλονται, στις αίθουσες προβολών των τεσσάρων Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης του ΦΔ, σε αίθουσες σχολείων αλλά και σε εκδηλώσεις περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, όπως τοπικές γιορτές, Παγκόσμιες Ημέρες, κ.α. με αποδέκτες το ευρύτερο κοινό.
- Υλοποίησε το έργο που αφορά στη παραγωγή και προμήθεια: ενημερωτικών φυλλαδίων, και εγχειρίδιων, αλφαβηταρίου του Πάρνωνα, υλικού προώθησης και προβολής (τετράδια, αφίσες, σετ με ξυλομπογιές, αυτοκόλλητα), οδηγού χλωρίδας με 150 είδη σπάνιων, ενδημικών και απειλούμενων φυτών, οδηγού της προστατευόμενης περιοχής για τη φύση, τον πολιτισμό και τον οικότουρισμό, καθώς και χαρτών της προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωνα και υδροτόπου Μουστου. Κατά το σύνολο της διάρκειας υλοποίησης του έργου, αξιοποιήθηκαν κείμενα και φωτογραφικό υλικό που αφορούσαν στην προστατευόμενη περιοχή. Επίσης, ζητήθηκε ενημερωτικό υλικό από ειδικούς επιστήμονες, Φορείς/ Οργανισμούς καθώς και εγγεγραμμένους εθελοντές του φορέα από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Ο Φορέας Διαχείρισης παρείχε όλες τις σχετικές πληροφορίες στον Ανάδοχο, αναφορικά με τα αξιοθέατα της προστατευόμενης περιοχής στο σύνολό της καθώς επίσης αξιοποιήθηκε άριστα η συνεργασία με εξωτερικούς συνεργάτες, Φορείς και Οργανισμούς, για τον προγραμματισμό επισκέψεων προκειμένου να εξασφαλιστεί νέο φωτογραφικό/ ενημερωτικό υλικό για την προστατευόμενη περιοχή.

Συνεχής είναι η σύνταξη και ανάρτηση δελτίων τύπου και ανακοινώσεων σε ηλεκτρονικά και έντυπα μέσα μαζικής επικοινωνίας. Επίσης, συνεχής είναι η ενημέρωση και επικαιροποίηση των δεδομένων α) του δικτυακού τόπου, β) της σελίδας κοινωνικής δικτύωσης στο facebook, γ) και των καναλιών στο youtube και στο vimeo.

Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση

Το Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας στο πλαίσιο του Προγράμματος Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης που εφαρμόζει, αξιοποιώντας την αποκτηθείσα εμπειρία των προηγούμενων ετών και δεδομένης της σημασίας και της αναγκαιότητας της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, σκοπεύει να συνεχίσει να επιμελείται νέο περιβαλλοντικό υλικό καθώς και να πραγματοποιεί ποικίλες παρουσιάσεις που αφορούν στην ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος της προστατευόμενης περιοχής. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε μαθητές Α' βάθμιας και Β' βάθμιας εκπαίδευσης, με κύριο αντικείμενο το φυσικό περιβάλλον και τη διατήρησή του.

Στο Πρόγραμμα μπορούν να συμμετάσχουν και διάφορες άλλες ομάδες – στόχοι (όπως π.χ. πολιτιστικοί, ορειβατικοί και πεζοπορικοί σύλλογοι). Στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος παρουσιάζονται τα βασικά χαρακτηριστικά της προστατευόμενης περιοχής, η ανάγκη για προστασία και ανάδειξη της βιοποικιλότητας και των σημαντικών φυσικών οικοσυστημάτων, οι διαχειριστικοί στόχοι, οι ανθρωπογενείς πιέσεις, ενώ παράλληλα θα ενθαρρύνεται η οργάνωση ερευνών από μαθητές και φοιτητές, αλλά και η οργάνωση δραστηριοτήτων παιδαγωγικού χαρακτήρα στην περιοχή.

Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης για μαθητές

Η επικοινωνία του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστου με τα σχολεία όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης γίνεται στην αρχή κάθε σχολικού έτους για τον προγραμματισμό και την οργάνωση περιβαλλοντικών επισκέψεων στην προστατευόμενη περιοχή.

Το υπάρχον υλικό του Προγράμματος Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης, αλλά και αυτό που θα παραχθεί από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης εντός του 2018, πρόκειται να αξιοποιηθεί για την ενημέρωση των σχολικών ομάδων στους χώρους των Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής.

Το Πρόγραμμα αποσκοπεί, στην προώθηση της γνώσης, καθώς και της άμεσης επαφής των μαθητών με τη βιοποικιλότητα της προστατευόμενης περιοχής αλλά και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων πειραματισμού και διερευνητικής σκέψης με αντικείμενο το φυσικό περιβάλλον και τα συναφή με αυτό προβλήματα, ούτως ώστε να ευαισθητοποιηθούν σε αυτά τα ζητήματα στο σύνολό τους.

Οι επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης των σχολικών μονάδων περιλαμβάνουν:

α) πρόγραμμα ξενάγησης στους χώρους των Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, κατά το οποίο οι επισκέπτες μαθητές,

- ξεναγούνται στην αίθουσα έκθεσης ερμηνείας περιβάλλοντος του κάθε Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης,
- παρακολουθούν ενημερωτικές προβολές κατά τις οποίες παρουσιάζονται αναλυτικά θέματα που αφορούν στην προστατευόμενη περιοχή,
- συμμετέχουν σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες που στοχεύουν στην αναγνώριση των χαρακτηριστικών οργανισμών που διαβιούν στην προστατευόμενη περιοχή,
- προμηθεύονται ενημερωτικά φυλλάδια, εγχειρίδια, οδηγούς, χάρτες καθώς και το υλικό προώθησης και προβολής (αφίσες, σετ με ξυλομπογιές, αυτοκόλλητα, τετράδια)

β) επίσκεψη στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής, κατά την οποία διεξάγονται δημιουργικές περιβαλλοντικές δραστηριότητες αλλά και πεζοπορία σε επιλεγμένα μονοπάτια.

Κατά το έτος 2018, ο Φορέας Διαχείρισης στοχεύει στην πραγματοποίηση δράσεων ενημέρωσης (όπως ξεναγήσεις ομάδων επισκεπτών, ενημερωτικές συναντήσεις, εκδηλώσεις, κ.α.) στα τέσσερα Κέντρα Ενημέρωσης που λειτουργεί, οι οποίες θα ενισχύουν τους στόχους του προγράμματος περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

Προώθηση συμμετοχικής διαδικασίας

Οι στόχοι της δράσης αυτής αφορούν στην ενημέρωση του ευρέως κοινού για τους περιορισμούς που θέτει η Εθνική και Κοινοτική νομοθεσία αναφορικά με την προστασία της περιοχής, στην κατάρτιση πολιτών σύμφωνα με ορθές πρακτικές για την άσκηση ανθρωπίνων δραστηριοτήτων στην προστατευόμενη περιοχή, στην προώθηση προγραμμάτων δράσης και στην εφαρμογή διαχειριστικών μέτρων στο πλαίσιο της δημιουργίας ενός νέου μοντέλου ανάπτυξης βασισμένο στην αρχή της αειφορίας.

Σύμφωνα με τον προγραμματισμό του Φορέα Διαχείρισης πρόκειται να οργανώνονται αποκλειστικά από το προσωπικό του Φορέα ή σε συνεργασία με τις τοπικές αρχές και λοιπούς φορείς που ασχολούνται με περιβαλλοντικά θέματα. Επιπλέον, η εν λόγω δράση στοχεύει στη δημιουργία σχέσεων εμπιστοσύνης και αλληλεγγύης και στην καλλιέργεια συμμετοχικών διαδικασιών στη λήψη αποφάσεων για την προστασία της περιοχής.

Οργάνωση εθελοντικής δομής

Ο στόχος του προγράμματος εθελοντισμού είναι η δημιουργία, οργάνωση και εκπαίδευση ομάδας εθελοντών για την προστασία της περιοχής και η ανάπτυξη σταθερών συνεργασιών με υφιστάμενες ομάδες εθελοντών. Ιδιαίτερη δε έμφαση έχει δοθεί κατά τα τελευταία έτη (περίοδος 2011-2016) στην προσέγγιση και ενεργοποίηση των κατοίκων της περιοχής, οι οποίοι και μπορούν να ανταποκριθούν πιο άμεσα σε κάλεσμα του φορέα.

Η υφιστάμενη ομάδα των εθελοντών που έχει συγκροτηθεί, λαμβάνει από το προσωπικό του φορέα την κατάλληλη ενημέρωση και κατάρτιση, ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες του φορέα για προγραμματισμένες ή έκτακτες δράσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2018

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται οι προγραμματισμένες ενέργειες και δράσεις ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης που θα υλοποιηθούν από τον Φορέα Διαχείρισης μέσα στην χρονική περίοδο του 2018, βάσει των αρμοδιοτήτων του προσωπικού του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας (άρθρο 11 του «Κανονισμού λειτουργίας υπηρεσιών και του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστού»).

Προσέλκυση – πληροφόρηση επισκεπτών

Ξεναγήσεις επισκεπτών

Τα τέσσερα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης πρόκειται να υποδέχονται επισκέπτες (μεμονωμένους και ομάδες) οι οποίοι και θα ξεναγούνται στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους τους, ακολουθώντας τη διαδικασία αποστολής του εντύπου ΑΙΤΗΣΗ ΞΕΝΑΓΗΣΗΣ (ο υπεύθυνος εκπρόσωπος της ομάδας συμπληρώνει την αίτηση ξεναγής και την αποστέλλει στον Φορέα Διαχείρισης προκειμένου να εκδοθεί η σχετική άδεια, σύμφωνα με το άρθρο 5 της υπ' αριθ. 33999/2010 Κ.Υ.Α. ΦΕΚ/353/ΑΑΠ/6.9.2010: «Άδειες επιστημονικής έρευνας και άδειες ξεναγής χορηγούνται και από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού για τις Περιοχές Απόλυτης Προστασίας και τις Περιοχές Προστασίας της Φύσης»).

Για την καταγραφή του συνόλου των επισκεπτών τηρείται ειδικό ηλεκτρονικό αρχείο (βιβλίο επισκεπτών) σε κάθε Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης. Σύμφωνα με το ανωτέρω, για το έτος 2017 κατεγράφησαν περί τα 3.998 άτομα που επισκέφθηκαν και ξεναγήθηκαν στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους των Κέντρων. Ο Φορέας Διαχείρισης για το έτος 2018 στοχεύει να υποδεχτεί και να ξεναγήσει πάνω από 4.000 άτομα -μεμονωμένους και προγραμματισμένες ομάδες επισκεπτών, αναδεικνύοντας με τον τρόπο αυτό τη βιοποικιλότητα και τα φυσικά οικοσυστήματα της προστατευόμενης περιοχής, ενισχύοντας την επισκεψιμότητά της και τονώνοντας την τοπική οικονομία.

Ξεναγήσεις μαθητών

Ο προγραμματισμός των ξεναγήσεων τόσο στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης όσο και στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής, μαθητών και εκπαιδευτικών, αλλά και Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων, θα συνεχιστεί κατά το 2018 από το Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας.

Στο πλαίσιο εφαρμογής αυτής της δράσης, κρίνεται σκόπιμο να γίνεται τακτική επικοινωνία με τις σχολικές μονάδες εντός και πλησίον της προστατευόμενης περιοχής, τόσο μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου όσο και τηλεφωνικώς. Η μέθοδος γραπτής επικοινωνίας, η οποία θα εξακολουθήσει να εφαρμόζεται, είναι η αποστολή τακτικών ενημερωτικών επιστολών στα σχολεία, μέσω των οποίων οι σχολικές μονάδες ενημερώνονται για την υλοποίηση ξεναγήσεων από το προσωπικό του τμήματος. Οι εν λόγω επιστολές συνοδεύονται από την ΑΙΤΗΣΗ ΞΕΝΑΓΗΣΗΣ, η οποία αφού

επιστραφεί στον Φορέα Διαχείρισης συμπληρωμένη και υπογεγραμμένη από τον υπεύθυνο εκπαιδευτικό – συνοδό, χορηγείται η σχετική άδεια και προγραμματίζεται η επίσκεψη του σχολείου.

Οι επισκέψεις στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης μπορούν να συνδυαστούν με περιήγηση στην προστατευόμενη περιοχή ως εξής:

- Στο **Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους** με περιήγηση σε μονοπάτι εντός της Περιοχής Απόλυτης Προστασίας της Φύσης του «Υγροτόπου Μουστού», όπου με τη χρήση κατάλληλου εξοπλισμού παρακολούθησης και τη βοήθεια των τοποθετημένων πινακίδων ερμηνείας περιβάλλοντος, οι μαθητές μπορούν να παρατηρήσουν και να ενημερωθούν για τα είδη των υδρόβιων πουλιών. Κατάλληλη η περίοδος Σεπτεμβρίου - Απριλίου καθώς η περιοχή του υγροτόπου φιλοξενεί πολλά σπάνια, απειλούμενα και προστατευόμενα είδη παρυδάτιων και υδρόβιων μεταναστευτικών πουλιών.
- Στο **Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου** με περιήγηση σε μονοπάτι στην περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης της «Συστάδας δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*) Μονής Μαλεβής», πλησίον της περιοχής του Αγίου Πέτρου Αρκαδίας. Οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να ενημερωθούν για την περιοχή αυτή η οποία έχει χαρακτηριστεί και ως «Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης», σε συνδυασμό με τις πληροφορίες από τις τοποθετημένες πινακίδες ερμηνείας περιβάλλοντος που βρίσκονται στο ορεινό πεζοπορικό μονοπάτι.
- Στο **Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας** με περιήγηση σε μονοπάτια που διασχίζουν το περίφημο, από άποψη φυσικής ομορφιάς, καστανόδασος και με βόλτα εντός του οικισμού της Καστάνιτσας, που έχει χαρακτηριστεί ως «Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους» και από το 1967 ως «Παραδοσιακός – Διατηρητέος Οικισμός» από το Υπουργείο Πολιτισμού για την ιδιαίτερη φυσική και αρχιτεκτονική ομορφιά του. Η ξενάγηση μπορεί να συνεχιστεί στα ερείπια του βυζαντινού πύργου Καψαμπέλη, ο οποίος βρίσκεται στο βόρειο τμήμα του χωριού με πανοραμική θέα σε όλο τον οικισμό.
- Στο **Κέντρο Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη χλωρίδα του Πάρνωνα** με βόλτα στον παραδοσιακό οικισμό του Λεωνιδίου και στα αξιοθέατά του, όπως τα αρχοντικά Πυργόσπιτα ή τη Φάμπρικα «Κέντρο Προβολής της Αγροτικής Ιστορίας και των Δρόμων της Θάλασσας στην Ανατολική Πελοπόννησο», κ.α.. Οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να ενημερωθούν για την περιοχή η οποία έχει ενταχθεί στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο NATURA 2000 ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) όπου απαντούν μερικά από τα σπάνια ενδημικά είδη χλωρίδας του Πάρνωνα ενώ ταυτόχρονα αποτελεί ενδιαίτημα απειλούμενων και κινδυνευόντων ειδών αρπακτικών πτηνών.

Παράλληλα, στο πλαίσιο της επίσκεψης στην προστατευόμενη περιοχή, όλοι οι μαθητές μπορούν να περιηγηθούν στους χώρους των Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και έχουν τη δυνατότητα μέσω της Έκθεσης Ερμηνείας Περιβάλλοντος να γνωρίσουν τα αξιόλογα οικολογικά και πολιτισμικά στοιχεία της περιοχής και τα παραδοσιακά της επαγγέλματα, να ενημερωθούν για τις Περιοχές Προστασίας, για τα σπάνια και ενδημικά φυτά και τα είδη προς εξαφάνιση, να πληροφορηθούν για τοποθεσίες με ιδιαίτερο ιστορικό, θρησκευτικό και αρχαιολογικό ενδιαφέρον, για τα προβλήματα που υποβαθμίζουν την προστατευόμενη περιοχή όπως είναι οι πυρκαγιές, αλλά και για τον ρόλο του Φορέα Διαχείρισης.

Περιβαλλοντική ενημέρωση σχολικών μονάδων

Θεματικές παρουσιάσεις σε σχολεία

Προκειμένου να υλοποιηθεί το πρόγραμμα των θεματικών παρουσιάσεων – επισκέψεων περιβαλλοντικής ενημέρωσης εντός των σχολικών αιθουσών κατά το σχολικό έτος 2017-2018, ο Φορέας Διαχείρισης αιτήθηκε με το υπ' αριθ. 452/30-5-2017 έγγραφό του προς το αρμόδιο τμήμα του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων σχετικά με τη χορήγηση της έγκρισης του περιεχομένου του περιβαλλοντικού υλικού του Φορέα Διαχείρισης. Με το υπ' αριθ. 227752-Δ2/28.12.2017 έγγραφο του Υ.Π.Ε.Π.Θ. με θέμα «Έγκριση περιβαλλοντικών ενημερώσεων του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» εγκρίθηκαν ως προς την παιδαγωγική τους καταλληλότητα:

- οι εκπαιδευτικές επισκέψεις των μελών του Φορέα Διαχείρισης σε σχολικές μονάδες της Α/βάθμιας και Β/βάθμιας εκπαίδευσης των νομών Αρκαδίας, Λακωνίας και Αργολίδας, με στόχο την περιβαλλοντικής ευαισθητοποίηση των μαθητών/τριών.
- το υλικό περιβαλλοντικής ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης που απευθύνεται σε μαθητές και μαθήτριες της Α βάθμιας και Β βάθμιας εκπαίδευσης.

Συγκεκριμένα, κατά το έτος 2018, ο Φορέας Διαχείρισης πρόκειται να συνεχίσει την πραγματοποίηση επισκέψεων περιβαλλοντικής ενημέρωσης στα σχολεία της προστατευόμενης περιοχής και πλησίον αυτής. Οι επισκέψεις αυτές θα πραγματοποιηθούν τόσο σε σχολεία Α' βάθμιας, όσο και σε σχολεία Β' βάθμιας εκπαίδευσης, της Αρκαδίας, της Λακωνίας και της Αργολίδας. Στο πλαίσιο της εκάστοτε παρουσίασης, θα προσαρμόζεται το περιεχόμενο ανάλογα με την ηλικία, τα ενδιαφέροντα και τις δυνατότητες του κοινού που παρακολουθεί, προκειμένου να γίνεται πιο εύληπτο το περιεχόμενό της. Με τον τρόπο αυτό εξακολουθεί να οργανώνεται ένα ιδιαίτερα πλούσιο και επικαιροποιημένο αρχείο παρουσιάσεων προσαρμοσμένο κατάλληλα για μαθητές Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου, για φοιτητές, για επισκέπτες-μαθητές από το εξωτερικό αλλά και διάφορες άλλες ομάδες που σχετίζονται με θέματα εκπαίδευσης.

Στους παρακάτω Πίνακες (Πίνακας 1 και 2), στο πεδίο «Περιβαλλοντικές Εκδηλώσεις – Δράσεις», περιγράφονται αναλυτικά οι θεματικές παρουσιάσεις και οι δράσεις με αφορμή Παγκόσμιες Ημέρες περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, οι οποίες απευθύνονται σε μαθητές όλων των τάξεων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Είναι ημερολογιακά ευέλικτες και μπορούν να πραγματοποιηθούν πέραν των καθορισμένων επίσημων ημερών εορτασμού τους σε συνεργασία με τους υπεύθυνους εκπαιδευτικούς.

Περιβαλλοντικές Εκδηλώσεις – Δράσεις

Ο Φορέας Διαχείρισης για το έτος του 2018 προγραμματίζει τη διοργάνωση και τη συμμετοχή του σε ποικίλες περιβαλλοντικές εκδηλώσεις για ενημέρωση, δράση, πρωτοβουλία, σε συνεργασία με σχολικές μονάδες που βρίσκονται εντός και πλησίον των ορίων της προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού.

Οι δράσεις και οι περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος παρουσιάσεις που δύναται να υλοποιηθούν από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης στα σχολεία της προστατευόμενης περιοχής και πλησίον αυτής, κατά το έτος 2018, κατόπιν αίτησης των Υπευθύνων των σχολικών μονάδων σε συνέχεια της ενημέρωσης τους (έγγραφο υπ' αριθ. 58/26.01.2018), παρουσιάζονται στους παρακάτω Πίνακες 1 και 2 αντίστοιχα. Απευθύνονται σε μαθητές όλων των τάξεων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας

εκπαίδευσης και μπορούν να πραγματοποιηθούν και πέραν των καθορισμένων επίσημων ημερών εορτασμού τους, σε συνεργασία με τους υπεύθυνους εκπαιδευτικούς.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Δράσεις Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης – Ευαισθητοποίησης
σε Σχολεία της Προστατευόμενης Περιοχής

α/α	Προγραμματιζόμενη δράση	Παρουσίαση περιβαλλοντικής ενημέρωσης
1	Επίσκεψη σε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της προστατευόμενης περιοχής, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων (02/02) . Σημ.: δυνατότητα επίσκεψης – ξενάγησης σε συνδυασμό με πεζοπορία/ παρατήρηση άγριας ορνιθοπανίδας στον υγρότοπο Μουστού.	«Υγρότοποι: αξίες, λειτουργίες, απειλές» «Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων: υγρότοπος Μουστού, μια περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης». «Η πολύτιμη φυσική κληρονομιά του υγροτόπου Μουστού». «Υγρότοποι: αξίες, λειτουργίες, απειλές. Η περίπτωση του υγροτόπου Πελιάς στο Λεωνίδιο».
2	Επίσκεψη σε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της προστατευόμενης περιοχής, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Δασοπονίας (21/03) .	«Παγκόσμια Ημέρα Δασοπονίας».
3	Επίσκεψη σε σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης της προστατευόμενης περιοχής με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα για το Νερό (22/03) .	«Παγκόσμια Ημέρα του Νερού: Η αξία του νερού». «Νερό, ... νεράκι!».
4	Συμβολικοί καθαρισμοί φυσικών περιοχών για την Εβδομάδα Εθελοντισμού «Let's Do It Greece 2018», στις (29/4).	«Let's Do It Greece. Ας καθαρίσουμε την Ελλάδα σε μια μέρα!». Προφορική ενημέρωση στο πεδίο όπου πραγματοποιείται ο εθελοντικός καθαρισμός.
5	Επίσκεψη σε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της προστατευόμενης περιοχής, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Γης (22/04) .	«Παγκόσμια Ημέρα της Γης».
6	Επίσκεψη σε σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης της προστατευόμενης περιοχής, με αφορμή την εκδήλωση της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας, « Χελιδονίσματα ». Σημ.: δυνατότητα κατασκευής χελιδονοφωλιάς από πηλό.	«Υποδεχόμαστε την Άνοιξη και τα χελιδόνια».
7	Επίσκεψη σε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της προστατευόμενης περιοχής, με αφορμή την έναρξη της αντιπυρικής περιόδου που ξεκινά από την 01/05 και λήγει στις 31/10.	«Δράσεις επόπτευσης – φύλαξης στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού»
8	Επίσκεψη σε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της προστατευόμενης περιοχής, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Βιοποικιλότητας (22/05) .	«Παγκόσμια Ημέρα Βιοποικιλότητας».
9	Επίσκεψη σε σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης της προστατευόμενης περιοχής με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Χελώνας (23/05) .	«Χελώνες, οι απόγονοι των δεινοσαύρων».
10	Επίσκεψη σε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της προστατευόμενης περιοχής, με αφορμή τη Διεθνή Ημέρα της Μαγείας των Φυτών . Σημ.: δυνατότητα να συνδυαστεί με δράση δεντροφύτευσης ή δυνατότητα επίσκεψης – ξενάγησης στη συστάδα δενδρόκεδρου (<i>Juniperus drupacea</i>) Μονής Μαλεβής ή στο καστανόδασος της Καστάνισας, σε συνδυασμό με πεζοπορία.	«Η οικολογική αξία του ορεινού οικοσυστήματος του Πάρνωνα στην προστατευόμενη περιοχή «Πάρνωνα-Μουστού». «Τα δάση της μαύρης πεύκης (<i>Pinus nigra</i>) στον Πάρνωνα και η αποκατάστασή τους μετά την πυρκαγιά της 23/7/2007». «Το δέντρο της καστανιάς». «Αρωματικά φυτά: Προστασία και πιέσεις». «Βότανα και Αρωματικά Φυτά στον Πάρνωνα».
11	Συμβολικοί καθαρισμοί φυσικών περιοχών στο πλαίσιο της Πανελλαδικής εκστρατείας εθελοντικών καθαρισμών ακτών, βυθού και φυσικών περιοχών « Καθαρίστε τη Μεσόγειο » (περίοδος Μάιος – Ιούνιος). Σημ.: θα υπάρχει έγκαιρη ενημέρωση για την ακριβή ημερομηνία της εκδήλωσης.	Προφορική ενημέρωση στο πεδίο όπου πραγματοποιείται ο εθελοντικός καθαρισμός.

12	<p>Συμβολικοί καθαρισμοί φυσικών περιοχών και επίσκεψη σε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της προστατευόμενης περιοχής, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος (05/06).</p> <p>Σημ.: θα υπάρχει έγκαιρη ενημέρωση για την ακριβή ημερομηνία της εκδήλωσης.</p>	<p>«Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος».</p> <p>Προφορική ενημέρωση στο πεδίο όπου πραγματοποιείται ο εθελοντικός καθαρισμός.</p>
13	<p>Συμβολικοί καθαρισμοί φυσικών περιοχών στο πλαίσιο α) της Παγκόσμιας Ημέρας Εθελοντικού Καθαρισμού Ακτών (18/9) και β) του Μήνα Εθελοντικής Δράσης για το Θαλάσσιο Περιβάλλον (19/9 - 19/10)</p> <p>Σημ.: θα υπάρχει έγκαιρη ενημέρωση για την ακριβή ημερομηνία της εκδήλωσης.</p>	<p>Προφορική ενημέρωση στο πεδίο όπου πραγματοποιείται ο εθελοντικός καθαρισμός.</p>
14	<p>Επίσκεψη σε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της προστατευόμενης περιοχής, με αφορμή την Πανευρωπαϊκή Γιορτή Πουλιών (02/10).</p> <p>Σημ.: <i>δυνατότητα επίσκεψης – ξενάγησης στον υγρότοπο Μουστού σε συνδυασμό με πεζοπορία/ παρατήρηση άγριας ορνιθοπανίδας και καλλιτεχνικές δραστηριότητες.</i></p>	<p>«Τα πουλιά που απαντούν στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού».</p> <p>«Αλκυόνα: Ο μύθος της... και άλλα αφηγήματα».</p>
15	<p>Επίσκεψη σε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της προστατευόμενης περιοχής, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ζώων (04/10).</p>	<p>«Τα ζώα που απαντώνται στη προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού».</p> <p>«Τα πουλιά που απαντούν στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού».</p> <p>«Ερπετά: οι παρεξηγημένοι ευεργέτες του ανθρώπου».</p>
17	<p>Επίσκεψη σε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της προστατευόμενης περιοχής, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ακτών (24/10).</p>	<p>Ο κρίνος της θάλασσας (<i>Pancreatium maritimum</i>) ευωδιάζει στον υγρότοπο Μουστού.</p>
18	<p>Επίσκεψη σε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της προστατευόμενης περιοχής, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Βουνού (11/12).</p> <p>Σημ.: <i>δυνατότητα επίσκεψης – ξενάγησης στη συστάδα δενδρόκεδρου (<i>Juniperus drupacea</i>) Μονής Μαλεβής ή στο καστανόδασος της Καστάνιτσας, σε συνδυασμό με πεζοπορία.</i></p>	<p>«Παγκόσμια Ημέρα Βουνού – Όρος Πάρνωνα».</p> <p>«Η οικολογική αξία του ορεινού οικοσυστήματος του Πάρνωνα στην προστατευόμενη περιοχή Πάρνωνα-Μουστού».</p> <p>«Τα δάση της μαύρης πεύκης (<i>Pinus nigra</i>) στον Πάρνωνα και η αποκατάστασή τους μετά την πυρκαγιά της 23/7/2007».</p> <p>«Το δέντρο της καστανιάς»</p>
19	<p>Επανάταξη ειδών άγριας πανίδας στο φυσικό περιβάλλον με τη συμμετοχή σχολείων.</p> <p>Σημ.: θα υπάρχει έγκαιρη ενημέρωση για την ακριβή ημερομηνία της εκδήλωσης.</p>	<p>Προφορική ενημέρωση στο πεδίο όπου πραγματοποιείται η απελευθέρωση.</p>

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Παρουσιάσεις Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης – Ευαισθητοποίησης
σε Σχολεία της Προστατευόμενης Περιοχής

α/α	Παρουσίαση περιβαλλοντικής ενημέρωσης
1	«Προστατευόμενη Περιοχή όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού: ο ρόλος του Φορέα Διαχείρισης».
2	«Υγρότοποι: Αξίες, Λειτουργίες, Απειλές».
3	«Η πολύτιμη φυσική κληρονομιά του υγροτόπου Μουστού».
4	«Υγρότοποι: αξίες, λειτουργίες, απειλές. Η περίπτωση του υγροτόπου Πελιάς στο Λεωνίδιο».
5	«Ερπετά: οι παρεξηγημένοι ευεργέτες του ανθρώπου».
6	«Οι μύθοι του Αισώπου και τα ζώα της προστατευόμενης περιοχής».
7	«Καλές πρακτικές για τη μείωση του οικολογικού αποτυπώματος και εφαρμογή τους στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού».
8	«Ανακύκλωση στα απορρίμματα, ας τους δώσουμε μια ΔΕΥΤΕΡΗ ευκαιρία!».
9	«Αλκυόνα: Ο μύθος της... και άλλα αφηγήματα».
10	«Δράσεις επόπτευσης – φύλαξης στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού».
11	«Καταφύγια άγριας ζωής στον Πάρνωννα».
12	«Παραδοσιακά επαγγέλματα στον Πάρνωννα: το παράδειγμα της Καστανίτσας».
13	«Αρωματικά φυτά: Προστασία και πιέσεις». «Βότανα και Αρωματικά Φυτά στον Πάρνωννα».
14	«Σκουπίδια; Δράσεις εθελοντισμού από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού».
15	Παγκόσμια ημέρα του Νερού: «Η αξία του νερού». Παγκόσμια ημέρα του Νερού: «Νερό... νεράκι!»
16	«Η οικολογική αξία του ορεινού οικοσυστήματος του Πάρνωννα στην προστατευόμενη περιοχή «Πάρνωννα-Μουστού».
17	«Χελώνες... οι απόγονοι των δεινοσαύρων».
18	«Τα δάση της μαύρης πεύκης (<i>Pinus nigra</i>) στον Πάρνωννα και η αποκατάστασή τους μετά την πυρκαγιά της 23/7/2007».
19	«Τα σπάνια φυτά του Πάρνωννα και η χρήση τους στην κηποτεχνία».
20	«Το δέντρο της καστανιάς».
21	«Παγκόσμια ημέρα βουνού: όρος Πάρωννας».
22	«Τα πουλιά που απαντούν στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού».
23	«Τα ζώα που απαντούν στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρωννα και υγροτόπου Μουστού».

Προγραμματισμός δράσεων περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος

Στη συνέχεια παρουσιάζονται συνοπτικά οι δράσεις περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος που έχουν ήδη προγραμματιστεί ή είναι δυνατό να υλοποιηθούν το 2018 στα τέσσερα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, στο πεδίο, σε οικισμούς ή σε σχολικές μονάδες:

- 1) Καταγραφή μεταναστευτικών πουλιών στον υγρότοπο Μουστού στο πλαίσιο της συμμετοχής του ΦΔ στις μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεις υδρόβιων πουλιών (περίοδος 20-21 Ιανουαρίου 2018), σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία.
- 2) Προγραμματισμός ξεναγήσεων επισκεπτών ή σχολικών μονάδων στην προστατευόμενη περιοχή υγροτόπου Μουστού, στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Υγροτόπων τον Φεβρουάριο του 2018.
- 3) Επισκέψεις σε Σχολεία Α΄ βάθμιας εκπαίδευσης τον Μάρτιο 2018, με αφορμή την εκδήλωση της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρίας «Χελιδονίσματα» με τη δυνατότητα κατασκευής χελιδονοφωλιών από πηλό, σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία.
- 4) Επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης μαθητών σε Σχολεία της Α΄ βάθμιας και Β΄ βάθμιας εκπαίδευσης στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Δασοπονίας, τον Μάρτιο του 2018.
- 5) Επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης μαθητών σε Σχολεία της Α΄ βάθμιας εκπαίδευσης στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Νερού, τον Μάρτιο του 2018.
- 6) Επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης μαθητών σε Σχολεία της Α΄ βάθμιας εκπαίδευσης στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Χελώνας, τον Μάρτιο του 2018.
- 7) Συμμετοχή στη Εβδομάδα Εθελοντισμού Let's do it Greece 2017 και διοργάνωση εθελοντικού καθαρισμού (περίοδος από 27 Μαρτίου έως 2 Απριλίου 2018).
- 8) Επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης μαθητών σε Σχολεία της Α΄ βάθμιας και Β΄ βάθμιας εκπαίδευσης στο πλαίσιο της Ημέρας της Γης, τον Απρίλιο του 2018.
- 9) Επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης μαθητών σε Σχολεία της Α΄ βάθμιας και Β΄ βάθμιας εκπαίδευσης στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας της Βιοποικιλότητας, τον Μάιο του 2018.
- 10) Περιβαλλοντική ενημέρωση μαθητών της προστατευόμενης περιοχής με αφορμή την έναρξη της αντιπυρικής περιόδου για τα μέτρα φύλαξης και προστασίας της, τον Μάιο του 2018.
- 11) Εργασίες σήμανσης της περιοχής με απειλούμενους κρίνους της θάλασσας (*Panocratium maritimum*) και επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης μαθητών σε Σχολεία της Α΄ Βάθμιας εκπαίδευσης της προστατευόμενης περιοχής, τον Μάιο του 2018.
- 12) Επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης σε Σχολεία Α΄βάθμιας και Β΄βάθμιας εκπαίδευσης της προστατευόμενης περιοχής σε συνδυασμό με δράση συμβολικού εθελοντικού καθαρισμού με αφορμή την Πανελλαδική εκστρατεία «Καθαρίστε τη Μεσόγειο», περίοδος Μάιος – Ιούνιος 2018.
- 13) Επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης σε Σχολεία Α΄βάθμιας και Β΄βάθμιας εκπαίδευσης της προστατευόμενης περιοχής σε συνδυασμό με δράση συμβολικού εθελοντικού καθαρισμού με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος, τον Ιούνιο του 2018.
- 14) Διοργάνωση εθελοντικών καθαρισμών στο κανάλι και τις όχθες περιμετρικά της λιμνοθάλασσας του υγροτόπου Μουστού κατά το διάστημα Ιουνίου – Ιουλίου 2018 από τα στελέχη του ΦΔ.
- 15) Συνδιοργάνωση με τον Δήμο Βόρειας Κυνουρίας και την Περιφέρεια Πελοποννήσου του αγώνα υπεραπόστασης «ΚΡΟΝΙΟΝ ΠΕΡΑΣΜΑ» στα χωριά του Πάρνωνα, τον Ιούλιο 2018.

- 16) Συμμετοχή στο φεστιβάλ «Μελιτζάzz 2018» με δράσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο Κέντρο Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο.
- 17) Συμμετοχή στην ετήσια συνάντηση «Συμπολιτεία του Πάρνωνα» με δράσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης τον Αύγουστο 2018.
- 18) Συμμετοχή στη Γιορτή του Δάσους στην Καστάνιτσα Κυνουρίας, τον Αύγουστο 2018.
- 19) Δράση εθελοντικού καθαρισμού στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Εθελοντικού Καθαρισμού των Ακτών (18/09), τον Σεπτέμβριο 2018.
- 20) Διοργάνωση εκδήλωσης παρατήρησης και αναγνώρισης υδρόβιων πουλιών μαζί με την καταμέτρησή τους (RIA), με αφορμή την Πανευρωπαϊκή Γιορτή πουλιών τον Οκτώβριο 2018, σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία.
- 21) Επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης μαθητών σε Σχολεία της Α΄ βάθμιας εκπαίδευσης στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Ζώων, τον Οκτώβριο 2018.
- 22) Δράσεις περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος στο πλαίσιο της «Εβδομάδας Περιβαλλοντικής εκπαίδευσης» με σχολεία της Α΄ βάθμιας και Β΄ βάθμιας εκπαίδευσης, τον Οκτώβριο του 2018.
- 23) Συμμετοχή με περιβαλλοντικές δράσεις και ενημέρωση στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσα, με αφορμή την Γιορτή Καστάνου τον Οκτώβριο του 2018.
- 24) Περιβαλλοντική ενημέρωση μαθητών Α΄ βάθμιας και Β΄ βάθμιας εκπαίδευσης στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Βουνού, τον Δεκέμβριο του 2018.

Συμπληρωματικά, ο Φορέας Διαχείρισης για το έτος 2018 προγραμματίζει να συμμετέχει ενεργά σε διάφορες σημαντικές τοπικές εκδηλώσεις των ΟΤΑ που βρίσκονται στην περιοχή αρμοδιότητας του [α) Περιφερειακή Ενότητα Αρκαδίας: Δήμος Βόρειας Κυνουρίας, Δήμος Νότιας Κυνουρίας και Δήμος Τρίπολης, β) Περιφερειακή Ενότητα Λακωνίας: Δήμος Σπάρτης και Δήμος Ευρώτα] αλλά και να λάβει μέρος σε δράσεις κατόπιν πρότασης συνεργασίας από τρίτους φορείς, που δεν έχουν προβλεφθεί κατά τη σύνταξη του παρόντος.

Συνεργασίες

Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχήστερη εκπόνηση των δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης του Φορέα Διαχείρισης, είναι η άρτια συνεργασία με διάφορους φορείς που έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με το αντικείμενο των δραστηριοτήτων του, όπως για παράδειγμα τα θεσμοθετημένα όργανα της φύλαξης της προστατευόμενης περιοχής:

- Πυροσβεστική Υπηρεσία
- Δασική Υπηρεσία
- Θηροφυλακή
- Αστυνομία
- Λιμενικό Σώμα
- Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Επιπρόσθετα, στόχο αποτελεί η αξιοποίηση της συνεργασίας με εξωτερικούς συνεργάτες, Φορείς, Συλλόγους και Οργανισμούς, ειδικούς επιστήμονες, καθώς και εγγεγραμμένους εθελοντές του Φορέα από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Επίσης, συνεργασία απαιτείται με τα όλα τα μέλη του Δ.Σ. και τις λοιπές επιτροπές του Δ.Σ. για τη διεκπεραίωση των έργων που υλοποιεί ο Φορέας Διαχείρισης.

Σε περιπτώσεις συνδιοργάνωσης δράσεων περιβαλλοντικού χαρακτήρα στην προστατευόμενη περιοχή με άλλον φορέα ή υπηρεσία, το προσωπικό του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και

Δημοσιότητας θα εξακολουθήσει να πραγματοποιεί άμεσα όλες τις απαραίτητες επαφές/ συνεννοήσεις προκειμένου να επιτευχθεί και κατά το έτος 2018 η καλύτερη δυνατή συνεργασία.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η πολύ αποδοτική, συνεργασία με τους υπεύθυνους σχολικών δραστηριοτήτων των Νομών της Περιφέρειας Πελοποννήσου και πιο συγκεκριμένα της Αρκαδίας, Λακωνίας και Αργολίδας, θα συνεχίσει να πραγματοποιείται, ενώ παράλληλα στόχο αποτελεί η καλλιέργεια καλού κλίματος συνεργασίας και με τους υπεύθυνους σχολικών δραστηριοτήτων της Κορινθίας και της Μεσσηνίας αντίστοιχα, προκειμένου να προκύψουν μετρήσιμα αποτελέσματα. Στο πλαίσιο αυτής της συνεργασίας, το Τμήμα επικοινωνεί σε τακτική βάση με τους υπεύθυνους του εκάστοτε Νομού παρέχοντας άμεσα πληροφοριακό υλικό σε εκπαιδευτικούς, μαθητές, συλλόγους γονέων και κηδεμόνων, όποτε αυτό κρίνεται απαραίτητο, αναφορικά με τις περιβαλλοντικές δράσεις που προγραμματίζει ή υλοποιεί.

Επίσης, εντός του έτους 2018 πρόκειται να επιδιωχθεί μια εκ νέου συνεργασία με τα Κ.Π.Ε. του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, όπως για παράδειγμα με το Κ.Π.Ε. Καστρίου, και τα Κ.Π.Ε. Νέας Κίου Αργολίδας – Καλαμάτας Μεσσηνίας, - Μολάων Λακωνίας, - Σικυωνίων Κορινθίας, που χωροθετούνται εντός και πλησίον της προστατευόμενης περιοχής αντίστοιχα.

Δημιουργία περιβαλλοντικού υλικού ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης

Το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης που είναι υπεύθυνο για την υλοποίηση των δράσεων ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης, στο πλαίσιο:

- των επισκέψεων περιβαλλοντικής ενημέρωσης σε σχολεία,
- των επισκέψεων ποικίλων ομάδων στα τέσσερα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης,
- των περιβαλλοντικών δράσεων εορτασμού ημερών με παγκόσμιο ενδιαφέρον, καθώς και
- των ημερίδων/ συνεδρίων, εκδηλώσεων και τοπικών γιορτών, με περιβαλλοντικό ενδιαφέρον, κ.α.,

έχει δημιουργήσει ένα πλούσιο αρχείο παρουσιάσεων περιβαλλοντικού περιεχομένου το οποίο κατά το έτος 2018 θα εξακολουθήσει το επιμελείται και να το εμπλουτίζει με νέες θεματικές και επικαιροποιημένο οπτικοακουστικό υλικό. Οι παρουσιάσεις αυτές πρόκειται να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο των παραπάνω ενημερωτικών δράσεων και εκδηλώσεων, ανάλογα με την περίπτωση.

Πακέτο περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων

Στο πλαίσιο της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των μαθητών, ένας από τους βασικούς στόχους του Φορέα Διαχείρισης -καθώς η σχέση του ανθρώπου με το περιβάλλον δομείται από τα πρώτα χρόνια της σχολικής του ζωής- αποτελεί η συνειδητοποίηση από τους μικρούς μαθητές ότι η ορθολογική διαχείριση του περιβάλλοντος είναι ένα πολύ σημαντικό ζήτημα για τη διασφάλιση και την προστασία του. Με γνώμονα τον στόχο αυτό το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης που είναι υπεύθυνο για την υλοποίηση των δράσεων ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης επιμελήθηκε, κατά την χρονική περίοδο 2011-2017, ένα εύχρηστο πακέτο περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων στο πλαίσιο του Προγράμματος Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης. Το υλικό αυτό πρόκειται να συνεχίσει να αξιοποιείται:

- κατά τη διάρκεια των επισκέψεων στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής και στα επιλεγμένα πεζοπορικά μονοπάτια του ορεινού όγκου του Πάρνωνα και του υγροτόπου Μουστού,

- σε τοπικές γιορτές/ εκδηλώσεις στις οποίες ο Φορέας συμμετέχει με την προβολή ενημερωτικών παρουσιάσεων εκπαιδευτικού χαρακτήρα και τη διεξαγωγή δημιουργικών περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων (περιβαλλοντικά παιχνίδια για παιδιά και νέους),
- σε εκδηλώσεις εορτασμού ημερών με παγκόσμιο περιβαλλοντικό ενδιαφέρον όπως: η Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος, η Παγκόσμια Ημέρα για τους Υγροτόπους, η Πανευρωπαϊκή Γιορτή Πουλιών, η Παγκόσμια Ημέρα Χελώνας, η Παγκόσμια Ημέρα Νερού, κ.ά.

Ένας από τους στόχους του Φορέα Διαχείρισης για το έτος 2018 είναι και ο εμπλουτισμός του πακέτου με νέες περιβαλλοντικές δραστηριότητες και η επικαιροποίηση του υφιστάμενου πακέτου. Οι περιβαλλοντικές δραστηριότητες δίνουν έμφαση στην διάχυση των αποτελεσμάτων της επιστημονικής έρευνας γύρω από το φυσικό περιβάλλον της προστατευόμενης περιοχής αλλά και στην αναψυχή (με σκοπό την άντληση ευχαρίστησης από την προσέγγιση της φύσης) όλων εκείνων που κατοικούν σε αυτή αλλά και αυτών που την επισκέπτονται.

Μερικοί από τους γενικούς στόχους του περιβαλλοντικού υλικού ενημέρωσης το οποίο απευθύνεται τόσο στους εκπαιδευτικούς, όσο και τους μαθητές είναι:

- να προωθήσει τη γνωριμία των μαθητών και των εκπαιδευτικών με τα ιδιαίτερα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, ούτως ώστε να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν με ευκολία τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της χλωρίδας και πανίδας της προστατευόμενης περιοχής,
- να παρακινήσει τους μαθητές να βρεθούν στο ύπαιθρο με αίσθημα περιέργειας για τη φύση,
- να προωθήσει την ευαισθητοποίηση μαθητών και εκπαιδευτικών γύρω από τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η προστατευόμενη περιοχή, με φυσική συνέπεια την φροντίδα τους για αυτά,
- να προωθήσει την καταγραφή και ανάλυση, από τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς, των ιδιαίτερων εκείνων στοιχείων που χαρακτηρίζουν τη σχέση φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος στην προστατευόμενη περιοχή.

Το υλικό περιβαλλοντικής εκπαίδευσης περιλαμβάνει ατομικές ή/και ομαδικές δραστηριότητες που συνίσταται να προηγηθούν της επίσκεψης (όπως π.χ. τα φύλλα δραστηριοτήτων για την τάξη) με σκοπό την προετοιμασία και την εξοικείωση των μαθητών με ορισμένα από τα χαρακτηριστικά των οργανισμών που διαβιούν στην προστατευόμενη περιοχή. Με αυτό τον τρόπο γίνεται πιο αποτελεσματική τόσο η περιήγησή τους στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής όσο και η επίσκεψή τους στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης. Για τις δραστηριότητες αυτές δεν απαιτείται ιδιαίτερος εργαστηριακός ή άλλος ειδικός εξοπλισμός παρά μόνο φωτοτυπίες και στοιχειώδη βοηθήματα (π.χ. μεγεθυντικός φακός, μολύβια/ μιογιές, φωτοτυπίες, κ.λπ.).

Το υλικό περιβαλλοντικής εκπαίδευσης περιλαμβάνει επίσης ατομικές ή/και ομαδικές δραστηριότητες που υλοποιούνται κατά τη διάρκεια της επίσκεψης, στο ύπαιθρο ή/και στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης από τον υπεύθυνο ξεναγό και σε συνεργασία με τα υπόλοιπα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης. Ο κάθε ξεναγός διαθέτει επαγγελματική εμπειρία και γνώση ούτως ώστε, να αξιοποιεί πλήρως το παραχθέν παιδαγωγικό υλικό που αφορά στην προστατευόμενη περιοχή, να οδηγεί τους επισκέπτες- μαθητές στην κατάκτηση της γνώσης ενώ παράλληλα, να εμπνέει την αγάπη και το αίσθημα της αλληλεξάρτησης τους με το φυσικό κόσμο.

Μελέτη, Σχεδιασμός και Δημιουργία «βαλίτσας» με πακέτα δραστηριοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης μαθητών και επισκεπτών.

Στο πλαίσιο υποβολής πρότασης χρηματοδότησης του Φορέα Διαχείρισης από το Τοπικό Πρόγραμμα LEADER/CLLD 2014-2020, σχεδιάζεται να υλοποιηθεί το έργο: Μελέτη, Σχεδιασμός και Δημιουργία «βαλίτσας» με πακέτα δραστηριοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης μαθητών και επισκεπτών.

Σκοπός του έργου είναι η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των μαθητών και των επισκεπτών, αναφορικά με τα ιδιαίτερα στοιχεία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της προστατευόμενης περιοχής μέσω βιωματικών δραστηριοτήτων και τεχνικών, στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης, στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής και σε σχολικές αίθουσες. Κατά το σχεδιασμό των πακέτων θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση, τόσο σε ερευνητικές, όσο και σε δραστηριότητες που αντλούν ευχαρίστηση από την περιήγηση στην περιοχή. Η "βαλίτσα" θα περιέχει πακέτο περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων ειδικά σχεδιασμένων για:

- μαθητές Α΄ βάθμιας εκπαίδευσης,
- μαθητές Β΄ βάθμιας εκπαίδευσης και
- λοιπούς επισκέπτες (ενήλικες, οικογένειες με παιδιά, εκπαιδευτικούς).

Η θεματολογία των πακέτων θα αφορά:

- στο δασικό οικοσύστημα,
- στο υγροτοπικό οικοσύστημα και
- στο σύνολο της προστατευόμενης περιοχής.

Θα σχεδιαστούν δραστηριότητες οι οποίες θα συμπεριλαμβάνουν την αξιοποίηση των υπαρχόντων περιβαλλοντικών μονοπατιών, ιδιαίτερα του δάσους δενδρόκεδρου μονής Μαλεβής, του υγροτόπου Μουστού και του καστανοδάσους Καστάνισσας στην Αρκαδία, καθώς και του υφιστάμενου εργαστηριακού εξοπλισμού του Φορέα Διαχείρισης όπως, στερεοσκόπιο, μικροσκόπιο, τηλεσκόπιο, κιάλια.

Η θεματολογία των πακέτων θα είναι διαφορετική και θα προσεγγίζει με βιωματικές τεχνικές το φυσικό, το ανθρωπογενές και το πολιτιστικό περιβάλλον της προστατευόμενης περιοχής. Η διάρκεια και η επιλογή του πακέτου που θα χρησιμοποιείται θα επιλέγεται με βάση την εκπαιδευτική βαθμίδα των μαθητών, την ηλικία των επισκεπτών και την περιοχή επίσκεψης. Με το έργο επιδιώκεται η γνωριμία της εκπαιδευτικής κοινότητας και των επισκεπτών με τον ιδιαίτερο φυσικό πλούτο της περιοχής, η σύνδεση της τυπικής μάθησης ή απλής επίσκεψης με τις προστατευόμενες περιοχές, αλλά και η ενδυνάμωση της λειτουργίας των τεσσάρων υποδομών περιβαλλοντικής ενημέρωσης που λειτουργεί ο Φορέας Διαχείρισης.

Η χρήση του πακέτου θα αφορά στην υλοποίησή του στο πλαίσιο ημερήσιου προγράμματος επίσκεψης σχολείου ή επισκεπτών στην προστατευόμενη περιοχή. Θα αφορά εκτός από ενημερωτική παρουσίαση, ή/και ενημερωτική περιήγηση/ξενάγηση, στην υλοποίηση βιωματικών περιβαλλοντικών παιχνιδιών και δραστηριοτήτων, κυρίως στην ύπαιθρο, εντός των υποδομών του Φορέα Διαχείρισης και εντός των σχολικών αιθουσών από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης. Θα περιλαμβάνεται «Οδηγός Χρήσης», ο οποίος θα είναι πρακτικά ένα αναλυτικό εγχειρίδιο χρήσης των επιμέρους πακέτων με τις περιβαλλοντικές δραστηριότητες που θα σχεδιαστούν.

Ημερολόγιο Δράσεων

Το ημερολόγιο δράσεων είναι ένα βοηθητικό αρχείο που δημιουργήθηκε για την κάλυψη των αναγκών παρακολούθησης των δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης του Φορέα Διαχείρισης όπου καταγράφονται οι προγραμματισμένες δραστηριότητες που χρήζουν οργάνωσης. Σκοπός της δημιουργίας του αποτέλεσε η ενίσχυση της προσπάθειας για αποτελεσματικότερη οργάνωση και συντονισμό των ενεργειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, αλλά και η αποτελεσματική εσωτερική οργάνωση μεταξύ των στελεχών του Φορέα. Η τακτική ενημέρωση του ημερολογίου θα ακολουθηθεί και κατά το έτος 2018. Στο ημερολόγιο δράσεων έχει πρόσβαση όλο το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης.

Προβολή, δημοσιότητα και ανάπτυξη δημοσίων σχέσεων

Δελτία τύπου

Η δημοσιότητα είναι ο σημαντικότερος και ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού, αλλά και της ευρείας προβολής της προστατευόμενης περιοχής. Επίσης, λειτουργεί και ως ένα ισχυρό «εργαλείο» για την οικοδόμηση του ενδιαφέροντος και την αποδοχή του θεσμού της ορθής διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής. Ένα ενημερωτικό δελτίο τύπου είναι ένα από τα βασικά εργαλεία που έχει στη διάθεσή του ο Φορέας Διαχείρισης προκειμένου να απευθυνθεί στο ευρύ κοινό.

Το Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας είναι μεταξύ άλλων, υπεύθυνο για την επικοινωνία του Φορέα Διαχείρισης με τα τοπικά και περιφερειακά ΜΜΕ. Η θεματολογία των δελτίων τύπου που συντάσσει και δημοσιεύει είναι ποικίλη και αφορά κατά το πλείστον των περιπτώσεων περιβαλλοντικά θέματα. Περιλαμβάνουν πληροφορίες για τις εκδηλώσεις και τις περιβαλλοντικές δράσεις του Φορέα Διαχείρισης, όσο και για τις επισκέψεις σχολείων - ομάδων επισκεπτών στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής.

Ο Φορέας Διαχείρισης με στόχο την επικοινωνία με άτομα ή ομάδες με κοινά περιβαλλοντικά ενδιαφέροντα, θα εξακολουθήσει να επιμελείται και να δημοσιεύει κατά το 2018 δελτία τύπου, τα οποία θα συνοδεύονται ανάλογα με το θέμα τους, από πλούσιο οπτικοακουστικό υλικό [ταινίες μικρής διάρκειας (video), φωτογραφίες, κ.λπ].

Επιπλέον, στο πλαίσιο της παρακολούθησης της διάχυσης-κυκλοφορίας των δελτίων τύπων στα ηλεκτρονικά και έντυπα ΜΜΕ, πραγματοποιείται και η σχετική αποδελτίωσή τους. Μέσω της διαδικασίας αυτής όλα τα δημοσιευμένα δελτία εντοπίζονται και αρχειοθετούνται σε ηλεκτρονικούς ή/και έντυπους φακέλους προκειμένου να είναι εύκολα προσβάσιμα από όλα τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης. Με τη μέθοδο αποδελτίωσης αξιολογείται παράλληλα το αναγνωστικό ενδιαφέρον και η ανταπόκριση των αναγνωστών σε κάθε δημοσίευση του Φορέα Διαχείρισης.

Ηλεκτρονική αλληλογραφία

Με γνώμονα την ενίσχυση της επικοινωνίας με το κοινό για την ανάδειξη της προστατευόμενης περιοχής και την προβολή των δράσεων του Φορέα Διαχείρισης έχει δημιουργηθεί μια ειδική διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (press@fdparnonas.gr) την οποία διαχειρίζεται και ελέγχει καθημερινά το προσωπικό του Τμήματος. Η συνεχής ενημέρωση και επικοινωνία του Φορέα Διαχείρισης με το κοινό και τους εμπλεκόμενους με τις αρμοδιότητες του φορείς (εκπαιδευτικοί, εθελοντές, μέσα μαζικής ενημέρωσης, κ.λπ.) θα εξακολουθήσει να πραγματοποιείται κατά το έτος 2018.

Δικτυακός τόπος

Επιδίωξη του Φορέα Διαχείρισης κατά το έτος 2018, είναι ο συνεχής εμπλουτισμός και η ενημέρωση του ανανεωμένου δικτυακού του τόπου (www.fdparnonas.gr) και η ολοκλήρωση της απόδοσής τους στην αγγλική γλώσσα, προκειμένου οι ενδιαφερόμενοι χρήστες του διαδικτύου να βρίσκουν επικαιροποιημένες πληροφορίες μεταξύ άλλων για,

- την προστατευόμενη περιοχή (χλωρίδα, πανίδα, τύποι οικοτόπων, δασικά οικοσυστήματα, περιοχές προστασίας, αξιοθέατα, κ.α.),
- τα έργα και τις δράσεις του Φορέα Διαχείρισης (διαχειριστικό έργο, εθελοντισμός, ερευνητικές εργασίες, παραδοτέα του ΦΔ, κ.α.),
- τον Φορέα Διαχείρισης (θεσμικό πλαίσιο, Σύνθεση του ΦΔ, ΚΥΑ, κ.α.),
- την περιβαλλοντικής ενημέρωση (Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, Στόχοι και Προτεινόμενα Βοηθήματα, Αιτήσεις Ξενάγησης, κ.α.),
- λήψεις (ραδιοτηλεοπτικά σποτ/ ταινίες, εκδόσεις, newsletter, φωτογραφίες και χάρτες, βίντεο, κ.α.)

Επίσης στον ιστοχώρο του Φορέα Διαχείρισης αναρτώνται Ανακοινώσεις και Προκηρύξεις. Τα δελτία τύπου και οι ανακοινώσεις αφορούν, ως επί των πλείστων περιβαλλοντικά θέματα. Επιπροσθέτως, οι ανακοινώσεις περιλαμβάνουν πληροφορίες για επισκέψεις και ξεναγήσεις μεμονωμένων ατόμων ή προγραμματισμένων ομάδων επισκεπτών στην προστατευόμενη περιοχή, επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης σε σχολεία Α΄ βάθμιας και Β΄ βάθμιας Εκπαίδευσης από στελέχη του Φορέα Διαχείρισης, περίθαλψη και αποστολή τραυματισμένων ζώων που εντοπίζονται στην προστατευόμενη περιοχή και αποστέλλονται σε Κέντρα Περίθαλψης Άγριων Ζώων, καθώς και ανακοινώσεις σχετικά με τη συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης σε διάφορες εκδηλώσεις, συνέδρια, ημερίδες, κ.α. Οι προκηρύξεις αφορούν μεταξύ άλλων σε Προσκλήσεις Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και τη διενέργεια διαγωνισμών για έργα και προμήθειες που υλοποιούνται από τον Φορέα Διαχείρισης.

Newsletter

Ο Φορέας Διαχείρισης προωθεί προς τις επαφές του, καθώς επίσης αναρτά στην ιστοσελίδα του, σε σχετική ενότητα [<http://www.fdparnonas.gr/activities/newsletter/>], ένα ενημερωτικό ηλεκτρονικό φυλλάδιο τύπου Newsletter κάθε έξι μήνες, που έχει ως περιεχόμενο τη σύνοψη όλων των δράσεων του Φορέα για την εκάστοτε χρονική περίοδο. Η σύνταξη και η επιμέλεια των κειμένων του Newsletter γίνεται από τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης. Τα κείμενα κατανέμονται σε ενότητες ανάλογα με το περιεχόμενό τους (Δράσεις Επόπτευσης/ Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης, Δράσεις Προστασίας & Διαχείρισης, Δράσεις Πληροφόρησης Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας, Λοιπές περιβαλλοντικές δράσεις, κ.λπ.).

Το προσωπικό που είναι υπεύθυνο για την επιμέλεια των ηλεκτρονικών φυλλαδίων, πρόκειται κατά το έτος 2018, να εξακολουθήσει να επιμελείται την εξαμηνιαία έκδοση ενημερώνοντας το κοινό για τις κατά περίπτωση νέες συνθήκες λειτουργίας του Φορέα Διαχείρισης και τις δράσεις που πρόκειται να υλοποιήσει. Τα νέα ηλεκτρονικά φυλλάδια θα εξακολουθήσουν να αποστέλλονται προς όλες τις επαφές του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (Οργανισμοί, Φορείς, Υπουργεία/ Υπηρεσίες, Εθελοντές, μέλη του Δ.Σ. του φορέα κ.λπ.) που διαχειρίζεται το Τμήμα (press@fdparnonas.gr), καθώς και θα αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Φορέα Διαχείρισης στην σχετική ενότητα [<http://www.fdparnonas.gr/activities/newsletter/>].

Κοινωνική δικτύωση

Η σελίδα κοινωνικής δικτύωσης του Φορέα Διαχείρισης στο facebook: [<https://www.facebook.com/fdrarnonas>], θα συνεχίσει να ενημερώνεται τακτικά με κείμενα, φωτογραφίες και βίντεο από τις δράσεις που πρόκειται να πραγματοποιηθούν από το Φορέα Διαχείρισης κατά το έτος 2018.

Επίσης, θα συνεχιστεί η ενημέρωση των καναλιών του Φορέα Διαχείρισης στο YouTube: (<http://www.youtube.com/channel>) και στο vimeo [<http://vimeo.com/rarnonas>], με βίντεο που θα αφορούν σε δράσεις του Φορέα Διαχείρισης που θα υλοποιηθούν κατά το 2018.

Μελέτη, Σχεδιασμός και Δημιουργία εφαρμογής Πάρνωνας info guide για πλατφόρμες Android και iPhones

Στο πλαίσιο υποβολής πρότασης χρηματοδότησης του Φορέα Διαχείρισης από το Τοπικό Πρόγραμμα LEADER/CLLD 2014-2020, σχεδιάζετε να υλοποιηθεί το έργο: Μελέτη, Σχεδιασμός και Δημιουργία εφαρμογής Πάρνωνας info guide για πλατφόρμες Android και iPhones.

Ο Πάρνωνας info guide θα αποτελεί μια δωρεάν multimedia διαδραστική εφαρμογή για smart phones στην οποία ενσωματώνονται χρήσιμες πληροφορίες, συμβουλές και οδηγίες για τους επισκέπτες και τους κατοίκους της προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωνας και υγροτόπου Μουστού. Αποτελεί εμπλουτισμένη ψηφιακή έκδοση του έντυπου οδηγού «Οδηγός για την Προστατευόμενη Περιοχή όρους Πάρνωνας και υγροτόπου Μουστού. Φύση, Πολιτισμός, Οικοτουρισμός» που έχει υλοποιηθεί από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνας και υγροτόπου Μουστού. Η εφαρμογή στοχεύει τόσο στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των δυνητικών χρηστών γύρω από θέματα που αφορούν στην προστασία και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας της προστατευόμενης περιοχής, όσο και στην ενεργό συμμετοχή τους ως προς την ανταλλαγή πληροφοριών και τον εμπλουτισμό των δεδομένων της πλατφόρμας.

Φωτογραφικό υλικό

Για την οργάνωση, τήρηση αλλά και διαχείριση του πλούσιου φωτογραφικού αρχείου που έχει προκύψει από την έναρξη της λειτουργίας του, ο Φορέας Διαχείρισης έχει προμηθευτεί τρεις μονάδες αποθήκευσης (εξωτερικός σκληρός δίσκος). Βασικό στόχο αποτελεί η ασφαλής αρχειοθέτηση αλλά και η μελλοντική αξιοποίηση του φωτογραφικού και βιντεοσκοπικού υλικού, καθώς συνοδεύει μεταξύ άλλων, τα δελτία τύπου καθώς και εμπλουτίζει τις παρουσιάσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης που προβάλλονται στο πλαίσιο των περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων που υλοποιεί ο Φορέας Διαχείρισης.

Βιογραφικό Φορέα Διαχείρισης

Η τακτική ενημέρωση του βιογραφικού του Φορέα Διαχείρισης κάθε φορά που πραγματοποιείται κάποια δράση περιβαλλοντικού χαρακτήρα είναι μία από τις πάγιες εργασίες του προσωπικού Φορέα Διαχείρισης. Η εργασία αυτή θα εξακολουθήσει να πραγματοποιείται κατά το έτος 2018, έτσι ώστε το βιογραφικό του Φορέα Διαχείρισης να μπορεί να διανεμηθεί επικαιροποιημένο, όποτε αυτό κριθεί αναγκαίο και να αποτελέσει έναν πλήρη ενημερωτικό οδηγό για τον πολίτη σε ζητήματα σχετικά με τις έργα και δραστηριότητες περιβαλλοντικού χαρακτήρα στην προστατευόμενη περιοχή.

Ερωτηματολόγιο επισκεπτών και ευρέως κοινού

Τα ερωτηματολόγια αποτελούν το πιο διαδεδομένο εργαλείο συλλογής δεδομένων. Πολλές έρευνες και μελέτες βασίζονται στην καταγραφή πληροφοριών μέσω ερωτηματολογίων. Στο πλαίσιο του έργου «Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού» (ΕΠΠΕΡΑΑ 2007-2013) δημιουργήθηκαν: α) το «Ερωτηματολόγιο επισκεπτών» και β) το «Ερωτηματολόγιο κατοίκων». Σκοπός των ερωτηματολογίων είναι η καταγραφή της γνώμης των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής, αλλά και της τοπικής κοινωνίας, αναφορικά με τη λειτουργία του Φορέα Διαχείρισης στην προστατευόμενη περιοχή, το καθεστώς προστασίας, τα προβλήματα που προκύπτουν από τα διαχειριστικά μέτρα, το ενδιαφέρον των επισκεπτών για την περιοχή, τις προσφερόμενες υπηρεσίες της, κ.ά.

Το «*Ερωτηματολόγιο Επισκεπτών*» διανεμήθηκε στους επισκέπτες της προστατευόμενης περιοχής και συμπληρωνόταν συνήθως μετά την ξενάγησή τους στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης ή στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής. Το «*Ερωτηματολόγιο Κατοίκων*» διανεμήθηκε στο ευρύ κοινό της περιοχής, προκειμένου να συλλεχθούν πληροφορίες για το επίπεδο της γνώσης που υπάρχει στην τοπική κοινωνία για το ρόλο, τις αρμοδιότητες, τη λειτουργία του Φορέα Διαχείρισης, αλλά και για τη σχέση του με τους κατοίκους της περιοχής, για τις δράσεις που υλοποιεί κλπ.

Τα ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν από επισκέπτες και κατοίκους της περιοχής, στο πλαίσιο εκδηλώσεων και των ξεναγήσεων που υλοποίησε ο Φορέας Διαχείρισης κατά τα προηγούμενα έτη, είναι συνολικά 26. Κατά το έτος 2018 θα εξακολουθήσει η διανομή τους α) στις εκδηλώσεις που θα υλοποιηθούν και β) στους κατοίκους της προστατευόμενης περιοχής, καθώς επίσης θα ενεργοποιηθεί η στατιστική τους επεξεργασία.

Η στατιστική επεξεργασία των ερωτηματολογίων, μέσω της σωστής κωδικοποίησης των πληροφοριών που αποτυπώνονται σε αυτά, πρόκειται να περιλαμβάνει πίνακες που αναφέρονται τόσο στις κλειστές ερωτήσεις όσο και στην ταξινόμηση των στοιχείων των ερωτηθέντων ανά φύλλο, ηλικία, τόπο κατοικίας, κ.α. Επίσης θα αποτυπώνονται και οι ερωτήσεις ανοικτού τύπου. Η επεξεργασία των ερωτηματολογίων θα περιλαμβάνει επίσης την καταχώρηση των πληροφοριών σε κατάλληλα σχεδιασμένη βάση δεδομένων.

Η μέχρι σήμερα αποκτηθείσα εμπειρία έδειξε πως είναι σκόπιμη και ωφέλιμη η δημιουργία νέου υλικού αξιολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών των στελεχών του Φορέα Διαχείρισης, καθώς και η επικαιροποίηση των ανωτέρω υφιστάμενων ερωτηματολογίων αξιολόγησης. Για τον σκοπό αυτό δημιουργήθηκαν δύο νέα ερωτηματολόγια που θα συμπληρώνονται από εκπαιδευτικούς και θα αφορούν στην αξιολόγηση των ξεναγήσεων και των προβολών θεματικών παρουσιάσεων σε μαθητές. Το «*Ερωτηματολόγιο Αξιολόγησης Ξενάγησης*» συμπληρώνεται από τον εκπαιδευτικό και συμπληρώνεται μετά την επίσκεψη του σχολείου σε Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης ή/και στην προστατευόμενη περιοχή. Το «*Ερωτηματολόγιο Αξιολόγησης της Προβολής Παρουσίασης*» θα συμπληρώνεται από τον εκπαιδευτικό μετά το πέρας προβολής παρουσίασης περιβαλλοντικού περιεχομένου από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης στη σχολική αίθουσα. Η δημιουργία και αξιοποίηση των νέων ερωτηματολογίων έχει ως σκοπό τη διερεύνηση και την αποτύπωση της αποτελεσματικότητας των περιβαλλοντικών μεθόδων που χρησιμοποιούνται αλλά και των ενημερωτικών προγραμμάτων που υλοποιούνται από τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης, καθώς η συμπλήρωσή τους θα βοηθήσει στη βελτίωση, στην τροποποίηση ή και στην αναπροσαρμογή του εκπαιδευτικού περιβαλλοντικού υλικού, συμβάλλοντας στην κατά το δυνατόν βελτίωση της παρεχόμενης περιβαλλοντικής ενημέρωσης.

COBWEB (Citizens Observatory WEB) «Διαδικτυακό Παρατηρητήριο Πολιτών»

Στο πλαίσιο του προγράμματος COBWEB (Citizens Observatory WEB) «Διαδικτυακό Παρατηρητήριο Πολιτών» γίνεται ανάπτυξη υποδομής για τη συλλογή περιβαλλοντικής πληροφορίας μέσω κινητών τηλεφώνων και άλλων φορητών συσκευών από τους πολίτες στα Αποθέματα Βιόσφαιρας της UNESCO. Απώτερος στόχος του προγράμματος είναι η διερεύνηση της δυνατότητας χρήσης τεχνικών crowdsourcing (πληθοπορισμού, δηλαδή της συμμετοχής μεγάλων ομάδων εθελοντών για συλλογή δεδομένων μέσω ανοικτής πρόσκλησης) και την αξιοποίηση των πολιτών ως αισθητήρων (“people as sensors”) μέσω της χρήσης φορητών συσκευών.

Για την υλοποίησή του συμμετέχουν 13 φορείς (Πανεπιστήμιο Εδιμβούργου, Πανεπιστήμιο Δρέσδης, Πανεπιστήμιο Nottingham, Πανεπιστήμιο Ιρλανδίας/ Δουβλίνου, Κυβέρνηση της Ουαλίας, άλλοι δημόσιοι φορείς και ΜΜΕ από Αγγλία, Σκωτία, Γερμανία, Ιρλανδία, Ολλανδία και Ελλάδα).

- Για την υλοποίηση του COBWEB συνεργάζονται ερευνητές, φορείς χάραξης πολιτικής, επιχειρήσεις, πολίτες και τοπικές κοινότητες. Η συνεργασία αυτή εξασφαλίζει πως τα παραγόμενα εργαλεία και τεχνικές καλύπτουν τις ανάγκες και τους στόχους τους, προς όφελος των τοπικών κοινωνιών.
- Το COBWEB εφαρμόζεται στο δίκτυο των Αποθεμάτων της Βιόσφαιρας της UNESCO συμπεριλαμβανομένων των περιοχών «Φαράγγι Σαμαριάς» και «Όρος Όλυμπος» στην Ελλάδα. Επίσης εφαρμόζεται στις προστατευόμενες περιοχές «όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού» και «Λιμνοθάλασσας Μεσολογίου».
- Στο πρόγραμμα χρησιμοποιούνται ανοικτές τεχνολογίες και πρότυπα, θέλοντας να εξασφαλιστεί ότι τα δεδομένα που θα συλλεχθούν θα είναι συμβατά με αντίστοιχα δεδομένα θεσμοθετημένων φορέων και πως θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε άλλα προγράμματα.

Διανομή έντυπου πληροφοριακού υλικού

Το έργο παραγωγής έντυπου υλικού, έχει ιδιαίτερη σημασία για την ανάδειξη της φυσικής ομορφιάς, της οικολογικής αξίας και των αξιόλογων πολιτισμικών γνωρισμάτων που απαντούν στην προστατευόμενη περιοχή, αλλά και της συνεπαγόμενης ανάγκης προστασίας και διατήρησης της βιοποικιλότητας και της φυσικής κληρονομιάς. Ως αποτέλεσμα υλοποίησης του έργου «Παραγωγή υλικών ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης» υπήρξε η δημιουργία των ακόλουθων ενημερωτικών εντύπων για την προβολή της προστατευόμενης περιοχής:

- Φυλλάδιο με τα μέτρα προστασίας με τίτλο «Γνωριμία με την προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού».
- Φυλλάδιο ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης με τίτλο «Γνωριμία με την προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού».
- Υλικά προώθησης και προβολής όπως: Αφίσες, Σετ με ξυλομπογιές, Αυτοκόλλητα με το λογότυπο του ΦΔ, Τετράδια.
- Χάρτης «Προστατευόμενης Περιοχής Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού».
- Βιβλίο με τίτλο «Το Αλφαβητάρι του Πάρνωννα»
- Εγχειρίδιο με τίτλο «Γνωριμία με τα ζώα του Πάρνωννα», παιδική έκδοση.
- Εγχειρίδιο με τίτλο «Προστατευόμενη Περιοχή Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού», έκδοση ενηλίκων.
- Οδηγός για την Προστατευόμενη Περιοχή Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού. Φύση, πολιτισμός, οικοτουρισμός.

- Οδηγός χλωρίδας της Προστατευόμενης Περιοχής Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού. Ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα Είδη.
- Plant guide to Mount Parnon and Moustos wetland protected area. Endemic, rare and threatened species.

Κατά το έτος 2018 το έντυπο πληροφοριακό υλικό και το υλικό ενημέρωσης- ευαισθητοποίησης, προβλέπεται να διανεμηθεί προς πολλαπλούς αποδέκτες που περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, Υπηρεσίες και Δημόσιους Φορείς, Φορείς Διαχείρισης, Σχολεία και Εκπαιδευτικούς Φορείς, ΟΤΑ, Συλλόγους, Τράπεζες, Μουσεία και επισκέψιμους χώρους, Βιβλιοθήκες, ΜΚΟ, Μητροπόλεις και Ιερές Μονές, Συλλόγους, επισκέπτες και κατοίκους της προστατευόμενης περιοχής.

Προβολή ταινιών-ντοκιμαντέρ

Η πληροφόρηση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των ομάδων επισκεπτών και των κατοίκων της περιοχής, σε θέματα που αφορούν στην οικολογική και ιστορική-πολιτιστική αξία της περιοχής, αλλά και στη συνεπαγόμενη ανάγκη προστασίας και διατήρησης της βιοποικιλότητας και των φυσικών και πολιτισμικών αξιών της προστατευόμενης περιοχής, μπορεί να βασιστεί σε μεγάλο βαθμό στην παραγωγή, και κατάλληλη χρήση ποικίλου υλικού ενημέρωσης και προβολής. Μία οπτικοακουστική ανάδειξη της φυσικής ομορφιάς, της ιστορικής συνέχειας, των πολιτισμικών γνωρισμάτων και ιδιαιτεροτήτων και της οικολογικής σημασίας της περιοχής κρίνεται απαραίτητο εργαλείο στην προσπάθειά μας. Για το λόγο αυτό, στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου «Παραγωγή ταινιών και ραδιοτηλεοπτικών μηνυμάτων» παρήχθησαν:

- μία 15λεπτη ταινία για το περιβάλλον με τίτλο «ΑΠΟ ΑΛΑΤΙ ΚΑΙ ΧΙΟΝΙ».
- μία 15λεπτη ταινία για τα πολιτιστικά μνημεία με τίτλο «ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΥΓΗ ΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΣΤΟ ΚΑΤΩΦΛΙ ΤΟΥ 21ΟΥ ΑΙΩΝΑ».
- μία 15λεπτη ταινία για τις δραστηριότητες και τον οικότουρισμό με τίτλο «ΑΠΟ ΑΝΟΙΞΗ ΧΕΙΜΩΝΑ».
- μία 25λεπτη ταινία με αναφορά στο περιβάλλον, στον πολιτισμό και στις δραστηριότητες της προστατευόμενης περιοχής με τίτλο «ΑΠΟ ΒΟΡΡΑ ΣΕ ΝΟΤΟ, Σ' ΑΝΑΤΟΛΗ ΚΑΙ ΔΥΣΗ». Η ταινία-ντοκιμαντέρ διαθέτει μενού επιλογής αγγλικών υποτίτλων και ελληνικών υποτίτλων.

Οι ταινίες – ντοκιμαντέρ προβάλλονται, στις αίθουσες προβολών των τεσσάρων Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης, σε αίθουσες σχολείων αλλά και σε εκδηλώσεις περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, όπως τοπικές γιορτές, Παγκόσμιες Ημέρες, κ.α. με αποδέκτες το ευρύτερο κοινό.

Εντός του 2018 προβλέπεται να αξιοποιηθεί το οπτικοακουστικό υλικό του Φορέα Διαχείρισης προς όφελος της προστατευόμενης περιοχής και της προβολής αυτής σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, αλλά και στο εξωτερικό δεδομένου ότι οι ταινίες διαθέτουν υποτίτλισμό στην αγγλική γλώσσα.

Συνεντεύξεις

Η διάχυση πληροφορίας για την αξία και τη συνεπαγόμενη ανάγκη προστασίας της περιοχής του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού υλοποιείται και μέσω συνεντεύξεων των στελεχών του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης αλλά και του Προέδρου και των μελών του Δ.Σ. του Φορέα, προς τα τοπικά και περιφερειακά ΜΜΕ. Στόχο για το έτος 2018 θα αποτελέσει η εκ νέου επιδίωξη της εμπειριστατωμένης προβολής τόσο του Φορέα όσο και της προστατευόμενης περιοχής, μέσω προσωπικών συνεντεύξεων του επιστημονικού προσωπικού και των μελών του Δ.Σ. του Φορέα

Διαχείρισης στην τηλεόραση, το ραδιόφωνο και τους ιστοχώρους που σχετίζονται ή και προβάλλουν περιβαλλοντικά θέματα.

Κόμβος πρακτικής άσκησης ΑΤΛΑΣ

Μέσω την εγγραφής του Φορέα Διαχείρισης στον κόμβο ΑΤΛΑΣ βεβαιώθηκε ότι μπορεί να συμμετέχει πλέον στο «Σύστημα Κεντρικής Υποστήριξης της Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών ΑΕΙ» ως Φορέας Υποδοχής. Επίσης έχει πραγματοποιηθεί η εγγραφή του φορέα στην πλατφόρμα του Πανεπιστημίου Αιγαίου ΟΠΣ. Ως φορέας υποδοχής, έχει τη δυνατότητα από την ενότητα αυτή να αναρτά τις θέσεις πρακτικής άσκησης που προσφέρει, να περιγράφει αναλυτικά τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές κάθε θέσης κ.λπ.

Στην περίπτωση που αυτό κριθεί αναγκαίο για το εκπαιδευτικό έτος 2017-2018, ο Φορέας θα εισάγει στο σύστημα ΑΤΛΑΣ τις νέες θέσεις πρακτικής άσκησης που επιθυμεί να διαθέσει στα Πανεπιστήμια και ΤΕΙ της χώρας.

Σχεδιασμός και οργάνωση προγραμμάτων εθελοντών

Οι στόχοι της δράσης αυτής αφορούν την ενθάρρυνση μελών της τοπικής κοινωνίας και εθελοντών της προστατευόμενης περιοχής, να αναπτύξουν συνεργασίες και να γίνουν μέλη ενός δικτύου εθελοντών για την προστασία και την ανάδειξή της. Η ομάδα εθελοντών που έχει συσταθεί, επιμορφώνεται κατάλληλα μέσω ειδικών σεμιναρίων, με σκοπό να συμμετέχει ενεργά και να υποστηρίζει με ορθό τρόπο τις περιβαλλοντικές δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο της επιχορήγησης του Φορέα Διαχείρισης για το έτος 2018 από το Πράσινο Ταμείο, και αφορούν:

- στην προστασία, παρακολούθηση και διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος της προστατευόμενης περιοχής,
- στη φύλαξη και επίπτευση της προστατευόμενης περιοχής από ενδεχόμενες εστίες πυρκαγιών και παράνομες δραστηριότητες και
- στην περιβαλλοντική ενημέρωση - ευαισθητοποίηση των ντόπιων κατοίκων και των επισκεπτών της περιοχής. Επιπλέον, η εν λόγω δράση στοχεύει στη δημιουργία σχέσεων εμπιστοσύνης και αλληλεγγύης και στην καλλιέργεια συμμετοχικών διαδικασιών στη λήψη αποφάσεων για την προστασία της περιοχής.

Οργάνωση εθελοντικής δομής

Για το έτος 2018, προβλέπεται η συνέχιση του προγράμματος εθελοντισμού που υλοποιήθηκε κατά τα έτη 2011-2015 στο πλαίσιο του Υποέργου 1 της Πράξης «Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας», του Ε.Π. «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ 2007-2013». Μέσω του προγράμματος δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην προσέγγιση και ενεργοποίηση των κατοίκων της περιοχής, οι οποίοι και ήταν σε θέση να ανταποκριθούν πιο άμεσα και ικανοποιητικά σε κάλεσμα του Φορέα. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, προβλέφθηκε και πραγματοποιήθηκε η υλοποίηση σεμιναρίων εκπαίδευσης, συναντήσεις με τον τοπικό πληθυσμό, ενημέρωση της ηλεκτρονικής βάσης με στοιχεία των εθελοντών και διάφορες εθελοντικές δράσεις.

Ο Φορέας Διαχείρισης, με στόχο την ανάπτυξη εθελοντικών δράσεων για την προστασία και την ανάδειξη των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος και της φυσικής κληρονομιάς στην προστατευόμενη περιοχή, και μέσα από ανοικτό κάλεσμα προς τους τοπικούς φορείς και ντόπιους κατοίκους που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα εθελοντισμού που υλοποίησε, έχει

συγκροτήσει και διαθέτει ένα οργανωμένο μητρώο εθελοντών 82 μελών, ενώ παράλληλα έχει αναπτύξει σταθερές συνεργασίες με υφιστάμενες ομάδες εθελοντών με σκοπό την παρακολούθηση, την προστασία και την ανάδειξη της βιοποικιλότητας της προστατευόμενης περιοχής.

Κατά το έτος 2018 και στο σημείο που αυτό καταστεί δυνατό, ο Φορέας Διαχείρισης θα συνεχίσει τις προσπάθειες υλοποίησης του παραπάνω στόχου, έτσι ώστε η ομάδα των εθελοντών να συνεχίσει να εμπλουτίζεται με νέα μέλη και να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του Φορέα για προγραμματισμένες ή έκτακτες δράσεις.

Υλοποίηση εθελοντικού προγράμματος του Φορέα Διαχείρισης στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστου σε συνεργασία με σχολείο της Γερμανίας

Την Άνοιξη του 2018 θα υλοποιηθεί το έργο: «*Εθελοντικό πρόγραμμα του Φορέα Διαχείρισης στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστου σε συνεργασία με σχολείο της Γερμανίας*».

Γενικά για το έργο «Εθελοντικό πρόγραμμα στη λιμνοθάλασσα του Μούστου έτους 2018»

Το προτεινόμενο εθελοντικό πρόγραμμα στην προστατευόμενη περιοχή της λιμνοθάλασσας του Μούστου αναφέρεται στην εκ νέου κατασκευή και την συντήρηση ξύλινων κατασκευών, στο χώρο στάθμευσης Μούστου (πλησίον της επαρχιακής οδού Άστρους – Λεωνιδίου), με εβδομαδιαία περίοδο υλοποίησης από τις 6 Μαΐου έως τις 14 Μαΐου 2018, αξιοποιώντας την εθελοντική βοήθεια της ομάδας 20 μαθητών και 4 συνοδών εκπαιδευτικών από το σχολείο Freie Waldorfschule Saar-Pfalz της Γερμανίας.

Πιο συγκεκριμένα, περιλαμβάνει τη συντήρηση των υφιστάμενων ξύλινων κατασκευών (τραπέζια, πάγκοι, κιγκλιδώματα και πινακίδες - αναλόγια ερμηνείας της φύσης) και την εκ νέου κατασκευή και τοποθέτηση ενός ξύλινου στεγάστρου (κιόσκι).

Εξοπλισμός - συνεργασίες

Το μεγαλύτερο μέρος του έργου απαιτεί βασικά εργαλεία επεξεργασίας ξύλου (π.χ. γεννήτρια ηλεκτρικής ενέργειας, τριβείο με ταινία, σύστημα ψεκασμού, πλήρη κιβώτια ξυλουργικών εργαλείων, ηλεκτρικό τρυπάνι, πριόνι, σφύρες, κ.α.) και μερικές πρόσθετες προμήθειες (π.χ. βαφές, βερνίκια, κ.λπ.). Ο Φορέας Διαχείρισης διαθέτει μερικώς τον απαιτούμενο εξοπλισμό και πρόκειται να παράσχει όλη την απαραίτητη υποστήριξη από το προσωπικό του για την ολοκλήρωση του έργου. Επιπλέον, προβλέπεται να αξιοποιηθεί η επιπρόσθετη βοήθεια από τον Δήμο Βόρειας Κυνουρίας (εξοπλισμός και εξειδικευμένο προσωπικό).

Προτείνεται επίσης στο πλαίσιο του προγράμματος να χρησιμοποιηθεί η επικουρία αναδόχου συνεργάτη του Φορέα Διαχείρισης, ο οποίος ανέλαβε κατά το έτος 2014 ένα μέρος των ξύλινων κατασκευών στον υγροτόπο Μουστου (ξύλινα τραπέζια, πάγκοι και κιγκλιδώματα).

Όλες οι απαραίτητες αδειοδοτήσεις που αναφέρονται στο προτεινόμενο εθελοντικό σχέδιο πρόκειται να διεκπεραιωθούν από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστου.

Διαμονή

Η ομάδα 20 μαθητών και των 4 συνοδών καθηγητών προτίθεται να διαμείνει στον χώρο των κατασκηνώσεων του Δήμου Τρίπολης στο Παράλιο Άστρος, σε 4 δωμάτια για τους μαθητές και σε 3 μονόκλινα δωμάτια για τους συνοδούς καθηγητές σε διάστημα συνολικά δύο εβδομάδων (από τις 6 Μαΐου μέχρι τις 20 Μαΐου 2018), σύμφωνα με το πρόγραμμα που περιγράφεται στη συνέχεια. Επίσης η ομάδα προτίθεται να κάνει χρήση των εγκαταστάσεων κουζίνας και μπάνιων της κατασκήνωσης.

Πρόγραμμα

Ημερομηνία	Ημερήσιο Πρόγραμμα	Μεταφορές με το λεωφορείο	Άτομα
1 Σάββατο 05.05.	πτήση Φραγκφούρτη – Αθήνα	Transfer Αεροδρόμιο Ελ. Βενιζέλος – Παράλιο Άστρος	24
2 Κυριακή 06.05.	ελεύθερο πρόγραμμα	-	-
3 Δευτέρα 07.05.	εθελοντικό πρόγραμμα	Παράλιο Άστρος - Μουστός 08:30 π.μ. Μουστός – Παράλιο Άστρος 15:00 μ.μ.	24
4 Τρίτη 08.05.	εθελοντικό πρόγραμμα	Παράλιο Άστρος - Μουστός 08:30 π.μ. Μουστός – Παράλιο Άστρος 15:00 μ.μ.	24
5 Τετάρτη 09.05.	εθελοντικό πρόγραμμα	Παράλιο Άστρος - Μουστός 08:30 π.μ. Μουστός – Παράλιο Άστρος 15:00 μ.μ.	24
6 Πέμπτη 10.05.	εθελοντικό πρόγραμμα	Παράλιο Άστρος - Μουστός 08:30 π.μ. Μουστός – Παράλιο Άστρος 15:00 μ.μ.	24
7 Παρασκευή 11.05.	εθελοντικό πρόγραμμα	Παράλιο Άστρος - Μουστός 08:30 π.μ. Μουστός – Παράλιο Άστρος 15:00 μ.μ.	24
8 Σάββατο 12.05.	Μυκίνες, Ναύπλιο	Αναχώρηση 09:00 π.μ. – επιστροφή 18:00 μ.μ.	24
9 Κυριακή 13.05.	Επίδαυρος	Αναχώρηση 09:00 π.μ. – επιστροφή 16:00 μ.μ.	24
10 Δευτέρα 14.05.	Καταρράκτες Λεπίδας – Άγιος Ιωάννης Κυνουρίας	Αναχώρηση 9:00 π.μ. – επιστροφή 16:00 μ.μ.	24
11 Τρίτη 15.05.	Αθήνα	Αναχώρηση 08:00 π.μ. – επιστροφή 22:00 μ.μ.	24
12 Τετάρτη 16.05.	I.M. Σωτήρας Λουκούς	Αναχώρηση 09:00 π.μ. – επιστροφή 16:00 μ.μ.	24
13 Πέμπτη 17.05.	Μυστράς	Αναχώρηση 09:00 π.μ.– επιστροφή 17:00 μ.μ.	24
14 Παρασκευή 18.05.	ελεύθερο πρόγραμμα	-	-
15 Σάββατο 19.05.	πτήση Αθήνα - Φραγκφούρτη	Transfer Παράλιο Άστρος - Αεροδρόμιο Ελ. Βενιζέλος	24

Όροι και προϋποθέσεις

Η ομάδα του σχολείου Freie Waldorfschule Saar-Pfalz δεσμεύεται ότι θα φροντίσει συνολικά την περιοχή κατασκήνωσης ενώ παράλληλα πρόκειται να διασφαλίσει ότι όλοι οι χώροι που θα παραχωρηθούν θα μείνουν καθαροί και τακτοποιημένοι, καθ' όλη την διάρκεια υλοποίησης του εθελοντικού προγράμματος και κατόπιν αυτού.

Πρόταση

Η ομάδα του σχολείου Freie Waldorfschule Saar-Pfalz προτείνει ότι είναι διαθέσιμη για την πραγματοποίηση από πλευράς των μαθητών, οποιωνδήποτε εργασιών επισκευής / συντήρησης στον χώρο της κατασκήνωσης του Δήμου Τρίπολης κατόπιν πρότερης συνεννόησης.

Κατάρτιση – επιμόρφωση προσωπικού

Κρίνεται απαραίτητο για το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης να παρακολουθούν σεμινάρια επιμόρφωσης προσωπικού με σκοπό την κατάρτιση του προσωπικού. Συγκεκριμένα:

- για το προσωπικό που απασχολείται στον τομέα της προστασίας και διαχείρισης η επιμόρφωση αφορά σεμινάρια, συνέδρια ή workshops των οποίων η βασική θεματική ενότητα είναι οι δράσεις προστασίας και διατήρησης, οι βέλτιστες διαχειριστικές πρακτικές σε προστατευόμενες περιοχές και η παρακολούθηση, προστατευόμενα είδη ή οι αρμοδιότητες των υπαλλήλων που απασχολούνται με την προστασία και διαχείριση, .
- για το προσωπικό που απασχολείται στον τομέα της φύλαξης/επόπτευσης αφορά σεμινάρια, συνέδρια ή workshops των οποίων η βασική θεματική ενότητα είναι η φύλαξη ή οι αρμοδιότητες των υπαλλήλων που απασχολούνται στη φύλαξη.
- για το προσωπικό που απασχολείται στον τομέα της πληροφόρησης, εκπαίδευσης και δημοσιότητας αφορά σεμινάρια, συνέδρια ή workshops των οποίων η βασική θεματική ενότητα είναι η περιβαλλοντική ενημέρωση - εκπαίδευση, οι δημόσιες σχέσεις, το μάρκετινγκ, καινοτόμες πρακτικές εκπαίδευσης και πληροφόρησης ή οι αρμοδιότητες των υπαλλήλων που απασχολούνται με την πληροφόρηση, εκπαίδευση και δημοσιότητα.

Ειδικά για τα στελέχη του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας, κρίνεται απαραίτητο να βελτιώνουν διαρκώς τα ειδικά Προγράμματα Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης που παράγουν, προκειμένου να συμπληρώνονται κενά και αδυναμίες που παρουσιάζονται κατά την εφαρμογή τους στην πράξη. Κατά την ολοκλήρωσή τους θα αποτελέσουν μία σειρά από έγκυρα εργαλεία αξιόπιστης και αποτελεσματικής περιβαλλοντικής αγωγής.

Για τη συγγραφή και επιμέλεια των πακέτων περιβαλλοντικής ενημέρωσης χρειάζεται:

α) η συνεργασία και η ανταλλαγή καλών πρακτικών με άλλους φορείς που εκπονούν αντίστοιχα προγράμματα περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων όπως, τα Κ.Π.Ε. του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, τα Κ.Π.Ε. άλλων Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, κ.λπ.,

β) η παρακολούθηση συνεδρίων, σεμιναρίων και ημερίδων/ εκδηλώσεων που συμβάλλουν στην κατάρτιση και την επιμόρφωση του προσωπικού του Τμήματος,

γ) η προμήθεια παιδαγωγικού υλικού με θεματολογία που αφορά σε περιβαλλοντικά θέματα και δραστηριότητες ή οποιοδήποτε άλλο βοηθητικό υλικό περιβαλλοντικού χαρακτήρα, που κρίνεται αναγκαίο για τον εμπλουτισμό των πακέτων περιβαλλοντικής ενημέρωσης.

δ) η συνεργασία με το επιστημονικό προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης και τους εξωτερικούς συνεργάτες του Φορέα Διαχείρισης από την επιστημονική κοινότητα (Πανεπιστημιακοί, ερευνητές, επιστήμονες σε μελετητικά γραφεία κλπ), για τον εμπλουτισμό των πακέτων με νέες πληροφορίες που ανακύπτουν από την έρευνα που υλοποιείται κατά καιρούς στην προστατευόμενη περιοχή.

Στο βαθμό που αυτό καταστεί δυνατό σύμφωνα με τις νέες συνθήκες λειτουργίες του Φορέα Διαχείρισης για το έτος 2018, τα στελέχη του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας θα είναι σε θέση να παρακολουθήσουν εκπαιδευτικά και επιμορφωτικά σεμινάρια για την βελτίωση των γνώσεων και ικανοτήτων τους.

Συμμετοχή στις διασώσεις τραυματισμένων άγριων ζώων

Το προσωπικό του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας, σε συνεργασία με το προσωπικό των άλλων Τμημάτων, συμμετέχει ενεργά στις «διασώσεις» ειδών άγριας πανίδας της προστατευόμενης περιοχής. Επιπλέον, συνεπικουρεί και συμμετέχει σε εργασίες του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης για εργασία που τυχόν ζητηθεί.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

- Ν. 856/37 «Περί Εθνικών Δρυμών»
- Ν. 1456/50 «Τοπία Φυσικού Κάλλους»
- Ν.Δ. 86/69 «Δασικός Κώδικας»
- Ν. 1650/86 «Για την προστασία του περιβάλλοντος»
- ΦΕΚ 1289/1998 «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων (ενδιαιτημάτων) καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας».
- Ν. 2742/99 «Χωροταξικός σχεδιασμός και αειφόρος ανάπτυξη και άλλες διατάξεις»
- Ν. 3937/2011 «Διατήρηση της Βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις»
- Π.Δ. 67/1981 «Περί προστασίας της αυτοφυούς Χλωρίδος, και Άγριας Πανίδος»

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΔΗΓΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ

- «Συμφωνία επί των Διεθνούς ενδιαφέροντος Υγροτόπων, ιδία ως Υγροβιότοπων» γνωστή ως Σύμβαση Ramsar.
- Σύμβαση για τη διατήρηση των αποδημητικών ειδών που ανήκουν στην άγρια πανίδα (Bonn Convention).
- Σύμβαση για την προστασία της Άγριας Ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης (Bern convention).
- Οδηγία του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για τη διατήρηση των άγριων πτηνών (79/409/ΕΟΚ).
- Οδηγία του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την προστασία των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (92/43/ΕΟΚ).
- Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το τοπίο.

Κ.Υ.Α.

Κ.Υ.Α. υπ' αριθμ. 33999 «Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Τυρού του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερόνθρων του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωννα-Υγροτόπου Μουστού» (ΦΕΚ 353/ΑΑΠ/6-9-2010) όπως έχει τροποποιηθεί (δυνάμει των Κ.Υ.Α. υπ' αριθμ. 26524, ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16.6.2011 και Κ.Υ.Α. υπ' αριθμ. 20215, ΦΕΚ 226/ΑΑΠ/15.4.2013) και ισχύει βάσει της υπ' αρ. οικ. 81516/968/25.2.2000 απόφασης έγκρισης του Γενικού Διευθυντή Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης όρους Πάρνωννα-υγροτόπου Μουστού και το Νόμο 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-03-2011) περί «Διατήρησης της Βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις».

Άρθρο 5

Άδειες επιστημονικής έρευνας και άδειες ξενάγησης χορηγούνται και από τον Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού για τις Περιοχές Απόλυτης Προστασίας και τις Περιοχές Προστασίας της Φύσης. Οι άδειες επιστημονικής έρευνας που χορηγούνται από τις καθ' ύλη αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς ισχύουν και εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις που τις διέπουν, εφόσον δεν αντίκεινται στις διατάξεις της παρούσας απόφασης και στους ειδικότερους όρους του αντίστοιχου Κανονισμού Διοίκησης και Λειτουργίας του Φορέα Διαχείρισης.

Χρήσιμα έντυπα ξεναγών & τήρηση αρχείων

Ακολούθως παρατίθενται ορισμένα χρήσιμα έντυπα και αρχεία, τα οποία ενημερώνονται τακτικά για τις ανάγκες του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας.

ΧΡΗΣΙΜΑ ΕΝΤΥΠΑ

- Κανόνες Ορθής Συμπεριφοράς Προστατευόμενης Περιοχής Πάρνωννα – Μουστού
- Αίτηση χορήγησης άδειας ξενάγησης
- Αίτηση Κίνησης - Διαταγή πορείας
- Έντυπο προς ANIMA
- Έντυπο e-mail
- Δελτίο τύπου
- Δελτίο παρακολούθησης
- Ερωτηματολόγιο Επισκεπτών
- Ερωτηματολόγιο Κατοίκων
- Ερωτηματολόγιο Αξιολόγησης Ξενάγησης
- Ερωτηματολόγιο Αξιολόγησης της Προβολής Παρουσίασης

ΤΗΡΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ & ΕΝΤΥΠΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ

Ηλεκτρονικό αρχείο

Newsletter
Αρχείο Youtube
Αρχείο Βίντεο
Αρχείο ιστοσελίδας
Αρχείο Ξεναγήσεων
Αρχείο Παρουσιάσεις παρουσιάσεων
Αρχείο Συνεντεύξεων
Βιβλία σε .pdf
Βιβλίο επισκεπτών
Βιογραφικό Φορέα Διαχείρισης
Δελτία Τύπου
Δραστηριότητες για τα παιδιά
Εθελοντισμός - Αρχείο εθελοντών
Εκδηλώσεις
Επισκέψεις σε σχολεία
Ετήσια Έκθεση Αναφοράς και Αξιολόγησης Τμήματος
Ετήσιο Σχέδιο Δράσης
Ημερολόγιο δράσεων
Ημερίδες – Συνέδρια – Σεμινάρια

Έντυπο αρχείο

Υλικό περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων
Φωτογραφικό υλικό
Αλληλογραφία Τμήματος
Βιβλιοθήκη ΦΔ
Δημοσιεύσεις – Δελτία τύπου
Δημοσιεύσεις – Δελτία τύπου ΦΔ και λοιπών Φορέων
Δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης:

- Εθελοντισμός ΦΔ
- Δραστηριότητες για παιδιά
- Εκδηλώσεις
- Ερωτηματολόγια κατοίκων
- Ερωτηματολόγια επισκεπτών

Ημερίδες ΦΔ
Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης
Περιβαλλοντική Ενημέρωση – Σχολεία
Προτάσεις και συνεργασίες για προγράμματα

Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστου

Άστρος Αρκαδίας, ΤΚ 22001

Τηλ: 27550 22021 Φαξ: 27550 22806

E-mail: info@fdparnonas.gr, WEB: www.fdparnonas.gr